

SYYSKUU 2019

3

TEEMA
MUSIIKKI

CRUX

KIRKON AKATEEMISEN TÄMÖN

KUPLISTA AITOON KOHTAAMISEEN –

Näkökulmia kirkkomusiikin tohtorikoulutukseen

s. 32

- **Yhteisömusikkona kirkon työssä** s. 28
- **Leirikeskuksen uusi elämä** s. 57

VERKOSSA
Tapahtumakalenteri

A close-up photograph of a polished copper teapot with a high handle, sitting on a bed of burning logs. Bright orange and yellow flames are visible at the base of the teapot. The background is a soft-focus view of a body of water and a distant shoreline under a blue sky.

.....

Aikaa on –
pysähtyä olennaiseen
– kiittää
tehdä se mikä pitää.
Iloita jokaisesta päivästä
tietäen että ne riittää.
Kohdata toinen,
katsella luontoa
kuvata valoa.
Istua ainakin joku päivä itsekseen
etsiä uutta paloa
kudelmiin, unelmiin, sanoihin
ainaiseen kaipuuseen
nähdä uutta, tehdä tekemätön.
Tarpoa yhä uudestaan umpihangessa
tehdä helpommaksi tie muiden kulkea
kohti Kotia, kohti Kristusta
... ja odottaa syksyä – uutta talvea.

.....

Ulla Latomäki

MINNA RAASSINA

AKIN JA KANTTORI-URKURIILITON
PUHEENJOHTAJA
minna.raassina@evl.fi

Vuoropuhelusta se muutos lopulta lähtee

Työelämässä riittää ratkaistavia konflikteja, pieniä ja suurempia. Kirkon medianäkyvyyttä leimaavat kiistat. Liitot valmistautuvat sopimaan uudesta virka- ja työehtosopimuksesta. Työaikalain tulkinnan yhteistä nimittäjää on haettu työllä ja vaivalla.

Voisiko vinkkejä erilaisiin neuvottelutilanteisiin hakea rauhantyon ja konfliktinratkaisun huipputasolta?

2008 Nobel-palkitun presidentti **Martti Ahtisaaren** tarinan kertova **Katri Merikallion** ja **Tapani Ruokasen** teos ”Matkalla” piirtää kuvan poikkeuksellisen taitavasta neuvottelijasta, jota pyydetään välittäjäksi kaikkein vaikeimpiin tilanteisiin.

Ahtisaaren neuvottelutaitoja teoksessa luonnehditaan niin, että hän on äärimmäisen suora, mutta hyväkäyttöksinen ja kohdellias, vaikka usein osapuolina on ollut hirmutekoihin pystyviä roistoja. Hyvä käytös edellyttää osapuolten kulttuurien tuntemista. Joskus tarpeellisenä tehokeinona on myös sovinnais-sääntöjen tietoinen rikkominen.

Tietoinen pyrkimys päämäärään on leimallista Ahtisaaren toiminnalle. ”Alusta asti pitää hahmottaa, mitä halutaan saada aikaan. Muuten ei osata edes kysyä oikeita kysymyksiä ja mennä oikeiden asioiden perään”, luonnehtii presidentti.

Aina on hyvä muistaa asioiden oikea tärkeysjärjestys, tästä kirja muistuttaa riipaisevalla

tavalla. Kymmeniä YK:n työntekijöitä kuoli tai vammautui vakavasti tuhoisassa pommi-iskussa Bagdadin päämajaan 19.8.2003. Toista sataa henkilöä oli räjähdysketkellä töissä toimistoissaan, monet istuen kasvot ikkunoihin päin. Suojaamattomat ikkunalasit muodostivat räjähdyksessä suurimman tuhoaseen.

Tappavien lasinsirpaleiden tuhovoimaa vähennetään vaaravyöhykkeillä yleensä aina ikkunalaseihin kiinnitettävillä suojakalvoilla. Kalvojen asentamisesta oli Bagdadin päämajassa keskusteltu useasti ja eräs YK:n eri-

tyisjärjestö oli jo tarjoutunut ne jopa hankkimaan ja asentamaan. Ikkunoita ei ollut kuitenkaan suojattu, koska sääntöjen mukaan hankinnat olisi pitänyt ensin kilpailuttaa, tätä olivat jotkut organisaation omat työntekijät nimenomaan painottaneet. Näin säännöt ajoivat järjenkäytön ja

samalla työntekijöiden turvallisuuden ohii.

Teoksen mukaan Ahtisaari itse kokee, että helpointa maailmassa on seurustella samanmielisten kanssa. ”Minun työni on kuitenkin pyrkiä vaikuttamaan niin, että asiat etenevät myönteisesti. Ja silloin on pystyttävä puhumaan kaikkien kanssa.”

Ahtisaari uskoo, että parhaiten asioita edistetään silloin, kun ihmiset tapaavat kasvokkain. ”Aina, kun ihmiset kommunikoivat, tapaavat toisiaan ja kuuntelevat toistensa kokemuksia, he saavat uusia vaikutteita. Vuoropuhelusta se muutos lopulta lähtee.” ✕

Parhaiten asioita
edistetään
silloin, kun
ihmiset tapaavat
kasvokkain.

CRUX

3 | SYYSKUU | 2019

TEEMA: MUSIIKKI

- 24 **KANTTORI ANU ÅBERG –
MAAILMAN HURJIN HEITTÄYTYJÄ**
kuoronjohtajantyö on
elävän yhteisön johtamista
- 28 **YHTEISÖMUUSIKKO KATJA KANGAS**
kuuntelee ihmisten tarpeita
- 32 **KUPLISTA AITOOON KOHTAAMISEEN**
Näkökulmia kirkkomusiikin
tohtorikoulutukseen
- 36 **KOHTI LATINALAIS-SUOMALAISTA
HYMNIKIRJAA**
- 44 **KOHTAAMISIA KONFERENSSISSA**
Christian Congregational Music
-konferenssissa luotiin katse
seurakunnallisen musiikkielämän
nykypäivän ilmiöihin ja historiaan
eri puolilla maailmaa

ARTIKKELIT

- 48 **SAMAN KATON ALLE**
Miten tehdä kirkkosaleista
toimivampia?
- 53 **ATLANTIN YLITYS**
opetti Heikki Luodolle
työstä ja elämästä
- 57 **LEIRIKESKUKSEN UUSI ELÄMÄ**
Miten Tuomirannan leirikeskus Ylä-
Savossa saatiin täyteen toimintaa?

28

AJANKOHTAISTA

Ajankohtaista edunvalvonnassa	7
Miten olet valmistautunut lakkoon	10
Pappisliiton opintomatka 2020	12
Vuoden Kanttori 2019 on Karolin Wargh	14
Kirkon koulutuskeskuksen alkavat koulutukset 2020	18
Pohjoismainen Kirkko-musiikkisymposium 2020	20
Nordiskt Kyrkomusik-symposium 2020	22

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	6
Puheenjohtajalta	13
Akipedia	15
Kuusanmäki	19
Opiskelijavinkki	51
Eläkeläisen mietteitä	52
Työntekijän näkökulma	56
Hullunkuriset perheet	61

CRUX

JULKAISIJA
Kirkon akateemiset AKI ry.
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA
Merja Laaksamo
Puh. (09) 4270 1506
merja.laaksamo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIHTEERI
Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515,
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA
Merja Laaksamo, pastori (pj.)
Paivi Helén, kappalainen
Kaisa Iso-Herttua,
oppilaitospastori
Henri Järvinen, yliopistopappi
Laura Leipakka,
tapahtumakoordinaattori
Jani Lamberg, kappalainen
Anna Pulli-Huomo, kanttori
Ismo Savimäki, kanttori
Ari Stenman, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET
Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU
Otavamedia OMA
Maistraatinportti 1
00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	
2/1 s.	380 mm x 255 mm
mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm
	1 020,- euroa
1/2 s.	155 mm x 114 mm
	73 mm x 228 mm
	560,- euroa
1/4 s.	101 mm x 118 mm
	330,- euroa
1/8 s.	101 mm x 118 mm
	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm
	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka
Hämeen Kirjapaino Oy

Kirkkomusiikkisymposium lähestyy, oletko valmis?

AKIn toimiston elämää ovat alkusyksystä värittäneet pohjoismaiset yhteydet. Tänä vuonna oli Suomen vuoro järjestää pohjoismaisten pappisliittojen vuosittainen kokous ja tapaaminen. Viiden pohjoismaan edustajat kokoontuivat syyskuun ensimmäisellä viikolla Helsingissä ja Porvoossa. Pohjoismaita askarruttavat monet yhteiset kysymykset, esillä olivat esimerkiksi työaika, samaa sukupuolta olevien kirkollinen vihkiminen ja työtaistelujen rahoittaminen.

Kanttori-urkuriliiton puolella valmistaudutaan ensi vuonna Helsingissä järjestettävään pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin. Tapahtumasta kirjoittaa tässä lehdessä symposiumin koordinaattori Håkan Wikman, joka kannustaa kanttoreita, kuoroja ja erilaisia musiikkiryhmiä osallistumaan symposiumiin niin ohjelman tuottajina kuin myös ohjelmaan osallistujana. Syyskuussa 2020 järjestettävään symposiumiin odotetaan 700 osallistujaa.

Lehden teemana on kirkkomusiikki, joten tarjolla on useita kirkkomusiikkiin liittyviä aiheita. Tiina Hallikainen tuo eteemme Turun tuomiokirkkoseurakunnan kanttorin Anu Åbergin ja hänen antaumuksellisen tyylinsä innostaa kuorolaisiaan ja palvella seurakuntaa. Otsikko kertoo paljon: maailman hurjin heittäytyjä.

Osmo Vatanen kirjoittaa keskiaikaisesta hymnilaulusta. Valmistumassa on uusi hymnikoelma, joka sisältää 150 latinankielistä hymniä ja sekvenssiä laulettavine käännöksineen. Hymnityöryhmä on työskennellyt

professori Jouko Martikaisen johdolla viisi vuotta ja aineistoa viimeistellään parhaillaan julkaisukuntoon.

Katja Kangas kertoo työstään yhteisömusiikkona. Yhteisömusiikon käsite on Suomessa vasta muotoutumassa, ja se pitää tällä hetkellä sisällään muun muassa hoiva- ja sairaalamusiikoiden käsitteet. Yhteisömusiikkous toteutuu musiikkipedagogiikan, musiikkiterapian ja esittävän taiteen risteyskohdassa.

Sirkku Rintamäki kirjoittaa viime kesänä Oxfordin lähellä pidetyn Christian Congregational Music -konferenssin annista. Muun muassa kehollisuus oli teema, joka nousi esiin monessa esitelmässä; suufilaisen ja juutalaisen ajattelun lisäksi erityisesti latinalais- sekä afroamerikkalaisesta kristillisestä musiikista puhuttaessa.

Saamme myös välähdyksen siitä, millaisia asioita kirkkomusiikin tohtoriopiskelijat tällä hetkellä tutkivat. Neljä tutkijaa valottaa omien väitöskirjatutkimustensa teemoja.

Juhani Holma kirjoittaa kirkkotilaprojektista, jonka tuloksena syntyi piakkoin verkkojulkaisuna ilmestyyvä raportti, jonka nimenä on Saman katon alle. Siinä Kirkkohallituksen, hiippakuntien, seurakuntien, museoviraston ja yliopiston asiantuntijat kartoittavat mahdollisuuksia tehdä kirkkosaleista toimivampia.

Henkilökuvassa on Suomen Lukiolaisten Liiton pääsihteeri Heikki Luoto, pappi ja purjehtija, jota on haastatellut Ilari Huhtasalo. Vuoden Kanttoriksi valittiin Solfs församlingin kanttori, muusikko AMK, Karolin Wargh. Lämpimät onnittelut Vuoden Kanttorille! ✕

MITÄ KUULUU TYÖAIKA-NEUVOTTELUIHIN?

Uudesta työaikalaista kirjoitettiin Cruxin edellisessä numerossa. Sen soveltamisesta kirkon hengelliseen työhön taitetaan peistä yhä. Yhteistä tulkintaa työnantajan kanssa ei lain soveltamisesta ole löytynyt.

JUSSI JUNNI

AKIN TOIMINNANJOHTAJA

Työaikaneuvottelut keskeytyivät juhannuksen alla, ja juhannuskensivettiin siirryttiin kiihkeissä tunnelmissa.

Tiistaina 18.6. pidetty neuvottelu kirkon pääsopijaosapuolten yhteisessä uuden työaikalain soveltamisalaa selvittäneessä työryhmässä päättyi siihen, että JUKOn ja Kirkon alan unionin neuvottelijat marssivat ulos neuvottelupöydästä.

Taustalla oli kuukausia kestänyt pattitilanne, jossa työnantaja ja palkansaajajärjestöt tulkitsivat uutta lakia lähes täysin eri tavoin. AKI ja muut akavalaiset liitot ovat pitäneet esillä tulkintaa, jonka mukaan suurin osa kirkon työajattomista viranhaltijoista siirtyy ensi vuonna työajan piiriin. Tulkinta perustuu siihen,

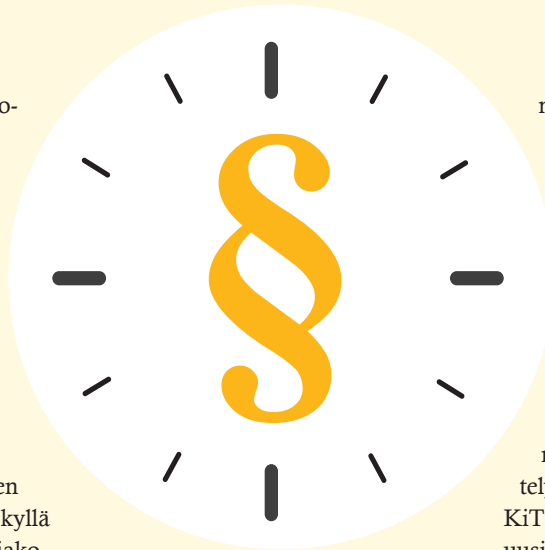

että yhtäältä diakoneja, nuorisotyönohjaajia ja varhaiskasvatuksen ohjaajia koskeva kirkon työaika-asetus menettää merkityksensä uuden lain myötä, ja toisaalta siihen, että pappien ja kanttorien työajattomuudelta edellytetään jatkossa työaika-autonomiamia, eli sitä että kanttorit ja papit saavat päättää työaikansa sijoittelusta itse.

Kirkon työmarkkinalaitoksen mukaan kirkon työaika-asetus kyllä kumoutuu, mutta sen sijasta diakoneihin, nuorisotyönohjaajiin ja varhaiskasvatuksen ohjaajiin sovelletaan uuden työaikalain 2 § 1 mom. 4 kohtaa ”työstä, jota siihen liittyvien toiminnan erityispiirteiden vuoksi tehdään sellaisissa oloissa, ettei voida katsoa työnantajan asiaksi valvoa siihen käytettävän ajan järjestelyjä”. KiT:n mukaan diakonien, nuorisotyönohjaajien ja varhaiskasvatuksen ohjaajien työ rinnastuu luonteeltaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnössä (TyVM 17/2018) mainittuihin kiinteistöväliittäjiin ja kauppaedustajiin. Pappien ja kanttorien työssä taas on KiT:n mukaan tuo mainittu työaika-autonomia eli tosiasiallinen mahdollisuus päättää oman työajan sijoittelusta itse.

Ministeriön apu ei lähentänyt osapuolia

Tulkintaerojen jyrkkyyttä korostaa se, että edes työ- ja elinkeino-

Työnantaja ja palkansaaja-järjestöt tulkitsivat uutta lakia lähes täysin eri tavoin.

ministeriöltä lisävalaistukseksi pyydetty muistio ei sanottavasti liennyttänyt työnantajan ja palkansaajajärjestöjen välisiä näkemyseroja.

JUKOn tulkinnan mukaan suurin osa kirkon hengellisen työn viranhaltijoista, lähinnä kirkkoherroja sekä joitakin erittäin itsenäistä työtä tekeviä lukuun ottamatta, siirtyisi työaikasääntelyn piiriin uuden lain myötä. KiT:n tulkinta oli edelleen se, että uusi laki ei muuttaisi nykytilaa mitenkään. Korkeintaan ”muutama” viranhaltija saattaisi siirtyä työaikasääntelyn piiriin, jos nämä itse riittauttaisivat asian ja voitaisivat oikeusjuttunsa.

AKI-liittojen jäsenenä oleville papeille ja kanttoreille lähetettiin toukokuussa kysely, jossa tiedusteltiin jäsenten keskimääräistä työviikon pituutta, niihin sisältyviä kalenteriin sijoitettuja työtehtäviä sekä työnantajan direktio-oikeuden osuutta tässä sijoittelussa. Kyselyyn saatiin 252 vastausta. Keskimäärin akilaiset ilmoittivat tekevänsä 40,0 tunnin työviikkoa. Tästä yli puolet, 22,5 tuntia, oli kalenteriin sijoitettuja työtehtäviä. Keskimääräisestä viikoittaisesta työajasta 14,1 tuntia eli 35,2 % oli työnantajan direktio-oikeudellaan osoittamaa. Vaihtelua työnantajan osoittamien työtehtävien määrässä oli paljon; osa ilmoitti, että työnantaja sijoittelee yli puolet työ-

ajasta. Erityisesti sairaalapapeilla saattaa olla jopa päivittäinen 8–16 ajalle sijoitettu läsnäolovelvollisuus työpaikalla.

KiT:n mukaan 65 % suuruinen työaika-autonomia on riittävä osoitus siitä, että viranhaltija voi päättää työaikansa sijoittelusta itse. Uuden työaikalain lähtökohta taas on, että työnantaja ja työntekijä voivat sopia joustavasta työajasta, jos työntekijän työaika-autonomia on yli 50 %, mutta sekään ei siirrä työntekijää työaikalain noudattamisen ulkopuolelle, koska työnantaja kuitenkin määrää osan työajasta.

On myös mahdollista suorittaa seuraava ajatuskoe: Työntekijä työskentelee 14 tuntia viikossa sitten, että työnantaja määrää työvuorot täysin. Hän on ilmiselvästi työaikalain alainen. Hänen työsuhdettaan muutetaan niin, että hän saa lisäksi 26 tuntia viikossa työtehtäviä, jotka hän voi sijoittaa vapaasti, miten vain hän haluaa. Siirtäisikö tällainen muutos työntekijän yhtäkkiä työajattomaksi ja jos, niin miksi?

KiT on myös kiistänyt sen, että työajattomuuden edellytykset tulisi tutkia tapauskohtaisesti työpaikalla. Tässä työ- ja elinkeinoministeriön muistio lainvalmistelun taustoista on kuitenkin varsin yksiselitteinen: ”Tapauskohtainen arviointi on tarpeen, jotta työntekijää ei rajata työaikalain ulkopuolelle pelkästään muodollisen

työsopimukseen sisältyvän työaika-autonomiaa koskevan toteamuksen perusteella. Lisäksi on mahdollista, että vaikka työsuhteen alussa työajan järjestelyt ovat sallineet työntekijälle työaika-autonomian, työnantaja on myöhemmin voinut toimillaan tehdä sen käytännössä vaikutuksettomaksi.” Tapauskohtainen arviointi työajattomuuden edellytyksistä tarvitaan siis siksi, jotta työntekijän oikeudet työaika-suojeluun voisivat toteutua.

Neuvottelut jatkuvat sopimuspöydässä

Kirkon pääsopijat kokoontuivat loimen jälkeen uudestaan neuvottelu-

pöytään torstaina 15.8. Varsin nopeasti kävi ilmi, että näkemykset lain tulkinnasta eivät olleet muuttuneet kesän aikana. Työaikalain soveltamisalan selvitystyö päätettiin lopettaa tuloksettomana.

Kiistaan työaikalain soveltamisesta pyritään kuitenkin löytämään ratkaisu sopimusteilte. JUKO on jättänyt Kirkon työmarkkinalaitokselle esityksen siitä, että kirkkoon luotaisiin kaikkia seurakuntia ja kaikkia hengellisen työn viranhaltijoita (kirkkoherraa lukuun ottamatta) koskeva *hengellisen työn työaikajärjestelmä*. Uusi työaikamuoto korvaisi KirVESTES 6A luvussa olevat hengellisen työn viranhaltijoiden vapaa-aikaa koskevat 140–143 §:t, seurakuntapapiston vapaa-aikaa koskevan virkaehtosopimuksen sekä kirkkohallituksen päätöksen nro 87 seurakuntapapin ja kanttorin vapaa-ajasta.

Liittojen tavoitteena on, että 1.4.2020 alkaen noudatettava virkaehtosopimus sisältäisi hengellisen työn viranhaltijoille sellaisen työaikatarkaisun, joka vastaisi liittojen tulkintaa uudesta työaikalasta. Tällainen sopimus, joka noudattaisi uutta työaikalakia sekä työnantajan että palkansaajajärjestöjen mielestä, takaisi työrauhan uudessa tilanteessa, jossa vaarana on, että oikeaa tulkintaa lain noudattamisen suhteen jouduttaisiin hakemaan oikeusteilte. Neuvottelupöytään on palattu syyskuussa. ✕

Neuvottelupöytään on palattu syyskuussa.

Miten olet valmistautunut lakkoon?

Hämmästyitkö kysymystä? Ymmärrän. Siksi tässä artikkelissa pyrin avaamaan, mistä lakossa on kysymys ja miten erilaiset työtaistelutoimet ovat normaali ammattiliiton neuvottelutyökalu. Lakko on järjestäytyneen työntekijän velvollisuus tarvittaessa tukea neuvottelijoita.

KESKITETTYJEN PALKKARATKAISUJEN (tupo) aika on mennyt aikaa. Työ- ja virkaehtosopimukset neuvotellaan nykyään liittojen ja neuvottelujärjestöjen toimesta. Julkisen sektorin työntekijät kunnassa, valtiolla ja kirkossa eivät ole ns. lakkoherkkiä aloja. Työntekijät luottavat neuvottelutoimintaan ja pitävät lakkoilua itselleen vieraana ajatuksena. On erinomaisen tärkeää, että liiton toimintaan ja neuvottelijoiden osaamiseen luotetaan.

Miksi kuulun ammattiliittoon?

Järjestäytynyt työntekijä on valtuutanut liiton ja/tai neuvottelujärjestön neuvottelemaan puolestaan työehdoista. Neuvottelijan tehtävä on valvoa, parantaa ja puolustaa edustettavien etua.

Työntekemisen ehdoista neuvotellaessa on aina kaksi osapuolta, työntantaja ja työntekijä. Parhainkaan neuvottelija ei voi suostua kaikkiin vastapuolen esityksiin. Usein käytetty sanonta, että ”tämän ratkaisun kanssa voidaan elää” tarkoittaa, että osapuolet ovat tulleet vastaan omista vaatimuksistaan ja on syntynyt neuvottelutulos, joka on aina kompromissi.

Neuvottelutulokseen pääseminen on joskus erityisen pitkä ja vaikea tie. Neuvottelussa voidaan joutua toteamaan, että ollaan pattitilanteissa. Silloin neuvottelu keskeytyy. Miten tilanne jatkuu? Kun keskeytys tapahtuu työrauhan aikaan eli sopimuskauden vielä voimassa ollessa, keskeytys tarkoittaa aikalisää ja osapuolet miettivät uudenlaisia ratkaisuja neuvottelutulokseen pääsemiseksi. **Työrauha** tarkoittaa, että osapuolet ovat sitoutuneet

noudattamaan voimassa olevaa työ- ja virkaehtosopimusta. Työrauhan aikana työntekijät eivät lakkoile ja työntantaja ei aseta työsulkuja. Jos keskeytys tapahtuu sopimuskauden päättymisen jälkeen, silloin työrauha on päättynyt ja on mahdollista ryhtyä lakkoon tai muihin järjestöllisiin painostustoimiin. Lakossa ovat työt eli lakonalaista työtä ei tehdä. *Lakko on silloin laillinen, kun sillä pyritään painostamaan sovun syntymiseen neuvotteluissa.* Lakolla voidaan vaikuttaa vain niihin asioihin, joista voidaan sopia työ- ja virkaehtosopimuksella. Lakko on aina äärimmäinen ja viimesijainen keino.

Työsulku on työnantajan työtaistelutoimenpide. Työnantaja kieltää tulemasta työpaikalle ja kieltää työnteon eikä maksa palkkaa. Työsulku voidaan kohdentaa vain liittoon kuuluviin työntekijöihin.

Poliittinen lakko tarkoittaa sitä, että työntekijä omalla ilmoituksellaan poistuu työajalla työpaikalta poliittisista syistä, esimerkiksi protestoidakseen eduskunnan tai valtioneuvoston toimenpidettä tai ulkomaista tapahtumaa. Virkamiehen ja viranhaltijoiden lakko-oikeutta on rajoitettu, hän ei voi mennä poliittiseen lakkoon.

Miten järjestöt valmistautuvat lakkoon?

Järjestövalmiudella tarkoitetaan sitä, että neuvottelujärjestössä ja liitossa on etukäteen valmisteltu ja mietitty, miten toimitaan siinä tilanteissa, kun joudutaan lakkoon. Kun järjestövalmius on kunnossa, silloin kaikilla toimijoilla on päätöksentekojärjestys ja toimintaohjeet sovittu ja lakkoa on harjoiteltu. Vastuuseen kuuluu myös taloudellisen vastuun

periaatteista sopiminen ja rahallinen varautuminen lakkoon. Kun työntekijä on lakossa, hänelle ei makseta palkkaa. Lakossa oleville jäsenilleen **liitot maksavat yleensä lakkoavustusta.**

Lakkoon tai muihin järjestöllisiin painostustoimiin voidaan ryhtyä, kun lakko-organisaatio on kunnossa. JUKOssa on yhteinen ohjeistus lakko-organisaatioksi ja jokaiselle JUKOn neuvottelusektorilla on oma sektorikohtainen ohjeistus. Liittojen vastuulla on työtaistelunvalmiuden ylläpitäminen.

Mikä on työntekijän oikeusturva, kun hän on lakossa?

Päätöksentekijä on vastuussa työntekijän oikeusturvasta. Päätöksentekijä voi olla neuvottelujärjestö JUKO tai jäsenen oma liitto. JUKOn neuvottelusektoreiden lakosta päätöksen tekee JUKOn hallitus kuultuaan jäsenliittoja. Lakkopäätöksen voi tehdä myös liitto. Neuvottelujärjestön tai liiton päätöksen mukaiseen työtaisteluun osallistuessaan työntekijä ei voi joutua vastuuseen painostustoimista eikä työnantaja saa kohdistaa häneen sanktioita. Voiko lakosta irrottautua?

Kun lakkopäätöksen tekijänä on JUKO, sen jäsenliitto voi irrottautua työtaistelutoimista, jos perusteena oleva toimi ei kohdistu liiton jäsenien työehtoihin.

Mikä on tukilakko?

Tukilakko on myötätuntolakko. Sillä tarkoitetaan lakkoa, jolla osoitetaan tukea jonkin toisen alan tai toimipaikan lakkoilevia työntekijöitä kohtaan. JUKOn kirkon sektorin työntekijät voivat joutua tukilakkoon tai muuten tukea lakkoilevia.

Tuen antamista on yleiseen mielipiteeseen vaikuttaminen ja solidaarisuuden osoittaminen yli järjestörajojen.

Ulosmarssi on työtaistelutoimenpide, jossa työntekijät poistuvat joukolla työpaikalta protestiksi kesken työajan. Ulosmarssi voidaan järjestää spontaanisti tai suunnitellusti.

Mikä on luottamusmiehen asema lakossa?

Luottamusmiehen tehtävät määntyvät sovellettavan virka- ja työehtosopimuksen perusteella. Niihin kuuluu muun muassa valvoa työrauhan säilymistä virka- ja työehtosopimuslain ja työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisesti. Sektorikohtaiset JUKOn neuvottelukunnat linjaavat, ovatko luottamusmiehet työtaistelun piirissä kokonaan tai osittain ja millä tavoin työtaistelu vaikuttaa luottamusmiehen tehtäviin tai edellytyksiin hoitaa niitä. Usein on tarkoituksenmukaista, että luottamusmiehet rajataan työtaistelun ulkopuolelle erityisesti silloin, kun työtaistelupäätös koskee vain osaa luottamusmiehen edustettavista.

Kuka on lakkovahti?

Lakkovahti on liiton jäsen, yksi lakonalaiseen työhön kuuluvista työntekijöistä, joka kehottaa kaikkia lakonalaisiin töihin pyrkiä poistumaan työpaikalta sekä selvittää lakon tavoitteet myös ulkopuolisille. Lakkovahdit pitävät yllä järjestystä lakossa olevan työpaikan edessä. Lakkovahdit kirjaavat mahdolliset rikkurit ja heidän tekemänsä työt sekä työssäoloajat. Vahdit eivät saa voimakeinoin estää kenenkään pääsyä työpaikalle. Lakko ei koske järjestäytymätöntä työntekijää.

Lakkovaroitus

Lakosta pitää ilmoittaa ennakoon työnantajalle. Lakkovaroitus

on annettava työnantajalle ja valtakunnansovittelijalle viimeistään kaksi viikkoa ennen lakon alkamista. Liitto ilmoittaa jäsenilleen, milloin he ovat velvollisia osallistumaan lakkoon tai tukilakkoon.

Viestintä on osa painostustoimia

Viestintä on oleellinen osa työtaistelua, ja sen onnistuminen on ehdoton edellytys koko työtaistelun menestymisen kannalta. Työtaistelu voitetaan nykyään mediassa rakennetulla myötätunolla ja mielikuvilla. Kansalaisten yleinen tuki riittää lyhyisiin ja pistemäisiin lakkoihin.

Onko pakko mennä lakkoon, jos liitto käskää?

Edellä on kuvattu erilaisia työtaistelukeinoja, joilla järjestäytyneet työntekijät voivat edistää ja painostaa neuvottelutoimintaa. Neuvottelijat toimivat jäsenten puolesta ja tarvittaessa jäsenillä on velvollisuus auttaa neuvottelijoita. Edellä kuvatut erilaiset painostuskeinot jäävät teoreettisiksi mahdollisuuksiksi, jos liiton jäsenet eivät halua näitä käyttää. Silloin sinun valtuuttamalla neuvottelijoilla ei ole täydellistä tukeasi.

Suomalaisen yhteiskunnan vahvuutena pidetään vahvaa ja vakaata neuvottelukulttuuria, johon sekä työntekijät ja työnantajat ovat sitoutuneita. Tällä on merkitystä yhteiskuntarauhan kannalta. Hyvä valmistautuminen työtaistelutoimiin on osa neuvottelutoimintaa. Joskus työtaistelutoimia joudutaan käyttämään, vaikka ne tällä hetkellä tuntuvat vierailta.

ARJA LUSA TOIMINNANJOHTAJA

Kasvatuksen ja nuorisotyön
asiantuntijat KNT
JUKOn hallituksen varajäsen

KIRKON

johtamisforum

16. - 17.1.2020

Varaa paikkasi!

Kirkon Johtamisforum 2020 Marina Congress Center Helsinki

Johtajan tehtävänä on seurata toimintaympäristöä, ennakoida ja kehittää toimintaa. Tule saamaan tähän eväitä ja näkemyksiä! Samalla verkostoidut ja tapaat kollegoja ympäri maan.

Ohjelmassa mm:

- Arkkikiispa **Tapio Luoma**, Kunta-liiton toimitusjohtaja **Minna Karhunen** ja Elisa Oyj:n toimitusjohtaja **Veli-Matti Mattila** keskustelevat johtamisesta ja sen laadusta sekä yhteiskunnan ja työn muutoksesta
- Tapamuotoilija **Johanna Kiesiläinen-Riihelä** esittelee uusimpia julkisen sektorin työnteon tapoja
- Piispat **Hintikka** ja **Keskitalo** vaihtavat näkökulmiaan siitä, millaista on hyvä johtaminen

Järjestäjät: Kirkkopalvelut/Seurakuntaopisto, Kirkkohallitus, Kirkon akateemiset AKI, Kirkon Hallintovirkamiehet ja Kirkon alat.

Ohjelma ja ilmoittautumiset:
kirkkopalvelut.fi/johtamisforum

Lisätietoja:

- Sami Lahtiluoma, p, 040 592 2197
- Karoliina Nivari, p. 040 556 1179

**kirkkopalvelut.fi/
johtamisforum**

Pappisliiton opintomatka Saksaan, Itävaltaan, Sveitsiin ja Italiaan 21.–28.9.2020

TUNNUSTUKSEN TUNTUMASSA: matka luterilaisen, reformoidun, hussilaisen ja katolisen tunnustuksen juurille.

Kohteinaamme ovat mm.

- Augsburgin tuomiokirkko ja sen yhteydessä oleva piispanpalatsi, jossa CA esitettiin keisari Kaarle V:lle 1530. Samassa tilassa solmittiin myös Augsburgin uskonrauha 1555.
- Pyhän Annan kirkko, Lutherin raput, Bertolt Brechtin kotimuseo ja Fugger-suvun köyhäintalo (Fuggeri) Augsburgissa.
- Jan Hus -museo, Hussin messauspaikka Konstanzissa (Saksan ja Sveitsin rajalla).
- Frauenkirche (jossa Zwingli viimeisteli oman raamatunkään-

nöksensä), reformaattorien talo Zürichissä.

- Italiassa Brixenin (Bressanone) keskiaikainen keskusta ja katedraali, joka oli Nicolaus von Kuesin residenssi. Kues oli paitsi teologi, filosofi ja matemaatikko myös Saksan ensimmäisiä humanisteja. Kues osallistui aktiivisesti mm. keskusteluun paavin vallasta.
- Trenton konsiilin paikat, mm. Duomo, Maria Magdalenan kirkko.

Mahdollisuus vierailla Münchenissä paavi Benedictus XVI:n kotikylässä ja syntymätalossa Marktissa.

Matkanjohtajina toimivat kirkkohistorian dosentti, pastori **Esko M. Laine** ja apulaistoiminnanjohtaja **Merja Laaksamo**. Matkan hinnaksi

muodostuu n. 1 400 euroa, johon on mahdollista saada Pappisliiton 350 euron apuraha kuuden täyden vuoden välein.

Ilmoittautuminen matkalle alkaa keväällä. Ota matka osaksi koulutussuunnitelmaasi.

Onko tulevaisuuden työllä enemmän naururyppyjä?

Akavan teologiensa ensimmäinen työelämäkiertue katsoo 20-luvun ammatteja kasvoista kasvoihin.

Tule ja tapaa uuden vuosikymmenen työelämä.

Katso paikkakuntakohtainen ohjelma:

akiliitot.fi/piirteet

Mitä vaaleilla valitaan ja mitä saadaan?

Olen toiminut Sastamalan seurakunnassa vt. kirkkoherrana maaliskuusta 2019 lähtien. Sastamala on syntynyt viimeisen kymmenen vuoden aikana seurakuntaliitosten seurauksena, ja sillä on kappeliseurakuntien määrällä mitaten Suomen kirkon ennätys hallussa: emäseurakunnan lisäksi Sastamalaan kuuluu kuusi kappeliseurakuntaa sekä yksi seurakuntapiiri. Kirkkoja seurakunnalla on yksitoista, jumalanpalveluksia kuukausittain 20–30 ja pappeja kirkkoherran lisäksi kahdeksan.

Suurissa tai keskisuurissa innovatiivisissa seurakunnissa tasapuolinen ja työntekijöiden erilaiset elämäntilanteet huomioiva työvuorosuunnittelu on haastava palapeli. Hyvin hoidettuna se kuitenkin on yksi työntekijöiden jaksamista ja motivaatiota tukeva, merkittävä esimiestyön väline. Toinen on taiten hoidettu ja vuorovai-kutteinen, oikea-aikainen ja tulevaisuutta ennakoiva hallinto. Uskon, että keskittymällä näihin kahteen esimies toimii seurakunnassa monenlaisen hyvän mahdollistajana. Hän vapauttaa työntekijänsä perustyöhön, maksimoi luottamushenkilöiden ja työntekijöiden osaamisen hyötykäytön ja vahvistaa seurakunnan resilienssiä muutostilanteissa.

Kirkkoherranvaaleissa on seurakunnilla nykyisellään valittavana kaksi mahdollista vaalitapaa, välillinen ja välitön. Kirkkoherranviran vapautuessa moni seurakunta valitsee vaalitavan, jossa kirkkovaltuusto tai seurakuntaneuvosto valitsee uuden kirkkoherran. Edelleen osa seurakunnista valitsee demokratiaan vedoten vanhamuotoisen välittömän kansanvaalin. Molemmilla vaalitavoilla on toki mahdollista saada seurakuntaan hyvä ja

osaava kirkkoherra – ainakin saadaan kirkkoherra. Oma huolenaiheeni on, miten kansanvaalissa seurakuntalaisilla riittää tietämys kirkkoherran työn todellisesta sisällöstä ja ymmärrys ison tai hallinnollisesti haastavan seurakunnan johtamisessa tarvittavasta osaamisesta? Hyvä lauluääni tai paikkakunnalle muuttava perhe eivät ole sitä.

Kirkossa toimitetaan helmikuussa 2020 Kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaalit, ja vaalien ehdokasasettelu päättyy 15.11.2019. Uusi kirkolliskokous tarvitsee tälläkin kertaa 32 pappisedustajaa. Asettukaa ehdolle ja antakaa osaamisenne koko kirkon käyttöön! Ja ennen kaikkea äänestäkää kirkon ylimmästä päättävästä elimestä seurakunnan tavallisen jäsenistön suuren enemmistön näköinen. ✕

Asettukaa
ehdolle ja
antakaa
osaamisenne
koko kirkon
käyttöön!

Vuoden Kanttori 2019 on Karolin Wargh

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON hallitus on nimennyt Vuoden Kanttoriksi 2019 Solfs församlingin kanttorin, muusikko (AMK) **Karolin Warghin**. Wargh vastaanotti palkintonsa Lahden Ristinkirkossa Lahden kansainvälisellä urkuviikolla pidetyn jäsentapaamisen yhteydessä 8.8.2019.

Valintaperusteiden mukaan Karolin Wargh on laaja-alainen muusikko, joka työuransa aikana on kehittänyt itseään muusikkona ja musiikkipedagogina. Karolin Wargh on ohjannut työssään lapsia ja nuoria erityisesti urkumusiikin

pariin toimiessaan kirkkomuusikon viran osana ja ohella urkapedagogina. Hän tekee työtään suurella sydämellä, innolla ja taidolla. Tällä valinnalla Suomen Kanttori-urkuriiliton hallitus haluaa nostaa esiin Porvoon hiippakunnassa tehtävää laaja-alaista musiikkityötä. Ruotsinkielisissä seurakunnissa, jotka ovat yleensä kooltaan suomenkielisiä pienempiä, tehdään hyvää ja laadukasta musiikkityötä ammattitaitoitien muusikoiden johdolla. Karolin Wargh edustaa heitä.

Karolin Wargh on valmistunut kirkkomuusikoksi (AMK) Yrkeshögskola Noviasta. Hän on valmistunut myös musiikkipedagogiksi Svenska Yrkeshögskolanista pääaineenaan pianonsoitto. Karolin Wargh on työskennellyt kanttorina Mustasaaren kunnassa Solfs församlingnissa osa-aikaisena ns. C-viran hal-

tijana (piispainkokouksen muuta tutkintoa vaativa virkatyyppi). Seurakunnassa hänellä on kaksi kuoroa (Koralkören ja barnkören Solfångarna) sekä Orgelklubben-toiminnan kautta urkuoppilaita. Lisäksi Wargh opettaa myös pianonsoittoa Korsholms församlingn in musiikkikoulussa. Hän esittää myös säännöllisesti kamarimusiikkia yhteistyössä mm. Kammarkör Psalliten, Korsholms kammarorkesternin ja Kammarkör Bel Canton kanssa. Karolin Warghille luonteenomaista on antaa työn ja musiikin puhua, hän ei tee tekemisistään numeroa.

Tunnustuksena ansioistaan Vuoden Kanttorille 2019 luovutettiin Urkurakentamo Veikko Virtasen lahjoittama Principal-urkupilli seinalaattaan kiinnitettynä sekä Suomen Kanttori-urkuriiliton ja Nordea-pankin rahalahja.

KUVA/FOTO: KRISTIAN SAARINEN

Karolin Wargh är Årets Kantor 2019

STYRELSEN FÖR FINLANDS Kantor-organistförbund har utnämnet **Karolin Wargh**, musiker YH, kantor i Solfs församling, till Årets Kantor 2019. Wargh mottog sitt pris vid Lahtis internationella orgelvecka i samband med Finlands Kantor-organistförbunds medlemsmöte i Lahtis torsdagen 8.8.

Motivering för valet: Karolin Wargh är en musiker med ett brett kunnande som under sin karriär har utvecklat sig själv som musiker och musikpedagog. Karolin Wargh har i sitt arbete lett barn och unga särskilt till orgelmusikens värld när hon verkat som en del av kyrkomusikertjänsten och vid sidan om som orgelpedagog. Hon gör sitt

arbete med ett stort hjärta, entusiasm och skicklighet. Med det här valet vill styrelsen för Finlands Kantor-organistförbund lyfta fram det omfattande musikarbete som görs i Borgå stift. I de svenskspråkiga församlingarna, som vanligtvis är mindre till storleken än de finskspråkiga, görs ett gott och högklassigt musikarbete under ledning av yrkesskickliga musiker. Karolin Wargh representerar dem.

Karolin Wargh har tagit kyrkomusikerexamen (YH) vid Yrkeshögskolan Novia. Hon har också tagit musikpedagogexamen vid Svenska Yrkeshögskolan med pianospel som huvudämne. Karolin Wargh har arbetat som kantor i Solfs församling i Korsholms kommun på deltid som innehavare av s.k. C-tjänst (kantorstjänst som förutsätter någon annan examen godkänd av

biskops-mötet). I församlingen har hon två körer (Koralkören och barnkören Solfångarna) samt orgelelever via Orgelklubben.

Dessutom undervisar Wargh även i pianospel på Korsholms församlings musikskola. Hon framför också regelbundet kamarmusik i samarbete med bland annat Kammarkören Psallite, Korsholms kammarorkester och Kammarkören Bel Canto. Kännetecknande för Karolin Wargh är att hon låter arbetet och musiken tala, hon gör inte ett stort nummer av vad hon håller på med.

En Principal-orgelpipa donerad av Urkurakentamo Veikko Virtanen fäst i en väggplatta samt en penninggåva från förbundet och Nordea Bank överläts till Karolin Wargh som ett erkännande av hennes förtjänster.

Virantoimitusvelvollisuuden muuttaminen

Olen ollut vähän yli 10 vuotta vakituksessa virkasuhteessa. Seurakunnassa on tapahtunut monenlaisia muutoksia viimeisen parin vuoden aikana ja erinäisistä syistä aloin nyt pohtia, voiko työnantaja muuttaa työtehtäviäni vastoin tahtoani. Ei kai palkkaani voi ainakaan alentaa?

TÄMÄ ONKIN AIHE, JOSTA kysytään täältä AKIsta varsin usein. Viranhaltijan velvollisuus hoitaa virkaan kuuluvat tehtävät perustuu sopimuksen (työsopimus) sijasta työnantajan antamaan viranhaltijamääräykseen. Viranhaltija on viran vastaanottaessaan sitoutunut hoitamaan siihen kuuluvat tehtävät. Työnantajalla on työnjohto- eli direktio-oikeutensa perusteella oikeus valvoa ja johtaa työtä eli lähtökohtaisesti päättää siitä, miten, missä ja millä välinein työtä tehdään. Työnantaja voi luonnollisesti tämän oikeuden puitteissa tehdä vuosien kuluessa myös muutoksia työtapoihin. Ainakin olenaiset muutokset työtehtäviin ylittävät tämän direktio-oikeuden. Voiko työnantaja kuitenkin tehdä tällaisia muutoksia vastoin työntekijän/viranhaltijan tahtoa?

Yksi työsuhteen ja virkasuhteen olennaisista eroista ilmenee siis jo palvelussuhteen syntytavassa. Työsuhte syntyy osapuolten välisellä työsopimuksella, jonka kumpikin osapuoli allekirjoittaa. Sen sijaan virkasuhte syntyy työnantajan yksipuolisella hallinnollisella päätöksellä. Viranhaltijalle annetaan virkasuhteeseen ottamisesta pöytäkirjanote tai muu kirjallinen viranhaltijamääräys. Tämän lisäksi työnantajan on annettava viranhaltijalle vähintään kuukauden kestävässä virkasuhteessa selvitys keskeisistä virkasuhteen ehdoista - tietysti myös pääasiallisista työtehtävistä - jos ne eivät ilmene viranhaltijamääräyksestä.

Sama perusero ilmenee myös tehtävien muuttamisessa. Sopimus sitoo kumpaakin osapuolta (latinaksi "pacta sunt servanda") joten sopimusta voidaan lähtökohtaisesti muuttaa vain yhdessä sopimalla. Työsopimuksen yksipuolinen muuttaminen on mahdollista

vain työsopimuksen irtisanomisperusteella ja kriteerit ovat vakiintuneet oikeuskäytännössä varsin tiukoiksi.

Toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa olevan viranhaltijan virantoimitusvelvollisuutta voidaan kirkkolain mukaan muuttaa, jos toiminnan uudelleenjärjestely tai muu perusteltu syy sitä edellyttää. Tämäkin tapahtuu siis työnantajan yksipuolisella hallinnollisella päätöksellä. Mutta käytännössä tulisi tietysti viranhaltijankin kanssa pyrkiä sopimaan asiasta.

Viranhaltijamääräyksen muuttaminen edellyttää aina perusteltua syytä, joka on tietysti selvitettävä viranhaltijalle. Viranhaltijaa on myös kuultava ennen päätöksen tekemistä. Tällaisessa tilanteessa olisi hyvä pyytää luottamusmies mukaan kuulemistilaisuuteen. AKIn perusliittojen jäsenet voivat aina ottaa yhteyttä tänne AKIn asian selvittämistä varten.

Tehtävää muuttaessaan työnantajan on arvioitava uudelleen tehtävän vaativuus ja määritettävä peruspalkka tehtävän muuttuneen vaativuuden mukaiseksi. Peruspalkkaa on korotettava, jos tehtävä on olennaisesti aikaisempaa vaativampi. Sitä voidaan myös alentaa, jos tehtävä on olennaisesti vähemmän vaativa. Jos tehtävää muutetaan työnantajan toimesta niin, että sen vaativuus alentuu olennaisesti ja pysyvästi, tämä otetaan huomioon peruspalkassa viranhaltijaan/työntekijään sovellettavaa irtisanomisaikaa noudattaen. Palkan muutosta koskeva irtisanomisaika alkaa päätöstä seuraavan kalenterikuukauden alusta.

JAANA LIIMATAINEN

LAKIMIES, KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

Lähetä oma kysymyksesi osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi.

Kansainvälisen työn erityiskoulutus kirkon henkilöstökoulutuksessa

Suomen evankelis-luterilainen kirkko osana maailmanlaajaa Kristuksen kirkkoa tarvitsee jatkuvasti päivittyvää osaamista kirkon kansainvälisestä vastuusta. Tätä ajatellen on järjestetty kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutus. Laajimmillaan se on nimenomaan ulkomailla tehtävään työhön valmentava 35 opintopisteen kokonaisuus. Kotimaan henkilöstölle laadittu koulutus on 25 opintopistettä. Sen kohderyhmänä on käytännössä koko kirkon henkilöstö. Onhan sen sisällöissä keskeisessä asemassa se, mitä on olla kirkko tässä maailmassa.

VESA HÄKKINEN

KANSAINVÄLISEN TYÖN KOORDINAATTORI, KIRKON LÄHETYSTYÖN KESKUS

VUONNA 1862 alkoi kirkkomme ensimmäinen kansainvälisiin tehtäviin valmentava koulutus. Siitä vastasi muutama vuosi aiemmin perustettu Suomen Lähetysseura (nyk. Felm). Kyseessä oli lähetystyöntekijän ammattiin valmistava kuusivuotinen koulutus. Tuolloin keskeisiä aineksia koulutuksessa olivat kirkkomme uskon perusteet, toisenlaiset kulttuurit, maantiede ja kielipinnot. Nykyisin koulutus toteutuu moduulimuotoisena kirkon henkilöstökoulutuksen osana. Koulutuksen suunnitteluun osallistui järjestöjen ja seurakuntatyön edustajia. Pitkän prosessin ja pilotointien jälkeen molempien koulutusten nykymuoto hyväksyttiin vuonna 2018.

Kirkkomme kansainväliset yhteydet ovat jatkuvassa muutoksessa. Paljon on perusasioita, jotka pysyvät pääpiirteissään samoina: työn teologiset perusteet ja organisointi ovat olleet melko vakioita vuosikymmenestä toiseen. Käytännön tasolla on tapahtunut paljon sellaista, joka haastaa katsomaan kansainvälistä vastuuta uusista näkökulmista. Työhön liittyvien

haasteiden vaikutusta kuvanee se, että vuonna 2020 on alkamassa pilottina uusi moduuli: vaikuttamistyö ja verkostoituminen. Nämä aiheet ovat nousseet seurakuntien arjen keskeltä, pidetäänhän vaikuttamista yhtenä työntekemisen oleellisenä osana myös seurakunnissa.

Moduulimuotoisuus antaa liikkumatilaa

Koulutukset toteutetaan moduulimuotoisina. Kenenkään ei siis välttämättä tarvitse päättää koulutuksen suorittamisesta kokonaisuudessaan, sillä moduuleita voi käyttää hyväkseen myös muiden koulutusten yhteydessä. Mikäli haluat haistella mahdollisuuttasi lähteä kirkon kansainvälisiin tehtäviin, voit aloittaa joillain erityiskoulutuksen moduuleilla ja saada sitä kautta ajankohtaista ja usein varsin konkreettistakin näkemystä siitä, mistä on kysymys. Suoritetut moduulit eivät mene hukkaan, sillä esim. lähetysjärjestöt ovat sitoutuneet kyseiseen koulutusrakenteeseen. Voit siis hyödyntää suorituksia siinä vaiheessa, jos päättätkin hakeutua lähetyskursseille.

Toistaiseksi nämä kaksi linjaa – kotimaanhenkilöstölle suunnattu ja toisaalta kansainvälisiin tehtäviin tähtäävä koulutus näkyvät koulutuskalenterissa omina kokonaisuuksinaan. Käytännössä osa kursseista on samoja ja toteutetaan yhdessä. Tästä on tullut hyvää palautetta, kun ulkomaille lähtevät – käytännössä seurakuntien nimikkolähteiksi valmentautuvat – ja toisaalta seurakunnissa lähetystyön vastuuta kantavat ovat olleet mukana samoissa keskusteluissa ja opiskelleet samoja perusteita.

Toinen koulutuksissa näkyvä, yhteyttä rakentava piirre on siinä, että eri lähetysjärjestöjen valmentavat opiskelevat yhdessä. Tätä yhdessä oppimista on harjoitettu jo vuosikymmenet Kirkon lähetystyön keskuksen järjestämällä yhteisillä kurssipäivillä. Nyt tämä käytäntö on tuotu osaksi Kirkon koulutuskeskuksen koulutuspolkua.

Koulutusten tavoitteet

Kirkon kansainvälisen työn erityiskoulutus – Lähetystyöhön valmentava erityiskoulutus (KTEL, 35 op) antaa koulutukseen osallistuvalla

KIRKON KOULUTUSKESKUS

Alkavat koulutukset 2020

PASTORAALIKOULUTUS

PT3 Sana ja elämä (6 op)

11.–13.3.2020 ja 17.–19.8.2020 tai
16.–18.3.2020 ja 9.–11.9.2020 tai
1.–3.4.2020 ja 16.–18.9.2020

**PT5 Spiritualiteetti ja jumalan-
palveluselämä** (4 op)

27.–31.1.2020, 2.–6.3.2020 tai
7.–11.9.2020

**PT6 Diaconia, missio ja
globaali vastuu** (5 op)

20.–22.1.2020 ja 20.–21.4.2020
tai 4.–6.5.2020 ja 5.–6.10.2020 tai
17.–19.8.2020 ja 30.11.–1.12.2020

PT7 Viestintä ja vuorovaikutus
(3 op)

13.–15.1.2020, 2.–4.3.2020 tai
23.–25.9.2020

PT8 Sielunhoito (4 op)

24.–28.2.2020, 4.–8.5.2020 tai
16.–20.11.2020

PT9 Kristillinen kasvatusta (4 op)

23.–27.3.2020, 31.8.–4.9.2020 tai
26.–31.10.2020

**Ylempi pastoraali: Teologian
uudet kielet** (5 op)

17.–19.3.2020 ja 9.–11.9.2020

DIAKONIA

Musiikki, hoiva ja vuorovaikutus
(3 op)

18.–20.2.2020 Oulu tai 4.–6.3.2020
Kirkon koulutuskeskus

Kriisit ja traumat (5 op) DEK

25.–27.3.2020 ja 2.–4.9.2020

**Diaconia muuttuvassa yhteis-
kunnassa** (5 op) DEK, KEK

1.–3.4.2020 ja 28.–30.9.2020

JOHTAMINEN

**Kirjo II c/d Johtaminen ja esi-
miestyö seurakunnassa 1. ryhmä**
(20 op)

19.–20.8.2020 ja 14.–16.10.2020,
lisäksi 2 jaksoa v. 2021

**Kirjo II c/d Johtaminen ja esi-
miestyö seurakunnassa 2. ryhmä**
(20 op)

16.–18.9.2020 ja 18.–20.11.2020,
lisäksi 2 jaksoa v. 2021

**Kirjo II y Johtaminen ja
hallinto seurakunnassa** (20 op)

14.–16.10.2020, lisäksi 3 jaksoa v. 2021

**Vapaaehtoistoiminnan
johtaminen** (5 op) YTEK

20.–22.1.2020 ja 4.–5.6.2020

Kompleksiset systeemit (5 op)

11.–13.2.2020 ja 9.–11.6.2020

JUMALANPALVELUSELÄMÄ

Kirkolliset toimitukset (10 op) JEK

14.–17.1.2020, 11.–13.5.2020 ja
25.–27.11.2020

#tehdään yhdessä #messu (5 op)

DEK, JEK, KEK, MEK, YP
30.3.–1.4.2020 ja 28.–30.10.2020

Syvemälle messuun (10 op)

JEK, MEK, YP
9.–13.11.2020, lisäksi 2 jaksoa v. 2021

Monimuotoinen spiritualiteetti
(5 op) JEK, YP

28.9.–2.10.2020, lisäksi 1 jakso
v. 2021

RAAMATTUTEOLOGIA

Raamattu ja identiteetti (5 op)

KEK, REK, KTEL
18.–20.5.2020 ja 2.–4.12.2020

Saarnakoulutus (10 op)

REK, JEK, YP
10.–13.11.2020, lisäksi 2 jaksoa v. 2021

**Lue & linkitä: Tämän päivän
ja tulevaisuuden tarkastelua
nykykirjallisuuden ja Raamatun
äärellä** (5 op)

25.2.2020, 31.3.2020, 5.5.2020,
8.9.2020, 6.10.2020 ja 3.11.2020

MUSIIKKI

**Uutta luovaa – messun musiikki
nyt ja tulevaisuudessa** (5 op) MEK

27.–29.4.2020 ja 16.–18.11.2020

Virsiä monipuolisesti (1,5 op)

28.9.–1.10.2020

Minä kanttorina (3 op)

10.–12.2.2020 Haapaniemi ja
31.8.–2.9.2020 Aholansaari

Sävellys ja sovitus (5 op) MEK

27.–30.1.2020

**Kirkkomuskarin kehittämis-
koulutus** (3 op) KEK, MEK

11.–13.3.2020 ja 12.–14.10.2020

KASVATUS

Dialogisuus kirkon työssä (5 op)

DEK, KEK, KTE, MEK
10.–11.2.2020 ja 13.–15.5.2020

**Kirkon kasvatusta muuttuvassa
toimintaympäristössä** (5 op) KEK

14.–16.9.2020 ja 5.–6.11.2020

**Ulkopuolisuuden ehkäisy
– nuoret ja lapset** (5 op) KEK

21.–23.10.2020 ja 7.–8.12.2020

TYÖNOHJAUS JA KONSULTOINTI

Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)

31.8.–2.9.2020 ja 9.–11.12.2020,

lisäksi 4 jaksoa v. 2021 ja 2 jaksoa v. 2022

Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutus (45 op)
24.–26.2.2020, 25.–27.5.2020,
30.9.–2.10.2020 ja 30.11.–2.12.2020,
lisäksi 4 jaksoa v. 2021

Harjoittelunohjaajakoulutus papeille ja kanttoreille (1 op)
26.–27.10.2020

SIELUNHOITO

Sielunhoidon erityiskoulutus Tampere ja Turku (30 op)
20.–22.4.2020 ja 28.–30.9.2020,

lisäksi 3 jaksoa v. 2021 ja 2 jaksoa v. 2022

Sielunhoidon erityiskoulutus Oulu (30 op)
18.–20.5.2020 ja 28.–31.10.2020,
lisäksi 3 jaksoa v. 2021 ja 2 jaksoa v. 2022

Lyhytosoitteet

Kirkon koulutuskeskus
> evl.fi/koulutuskeskus
Henkilöstökoulutus
> evl.fi/henkilostokoulutus
Pastoraalitutkinto
> evl.fi/pastoraali
Erityiskoulutukset
> evl.fi/erityiskoulutukset

Erityiskoulutusten lyhenteet

DEK – Diakonian erityiskoulutus
JEK – Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus
KTE – Kansainvälisen työn erityiskoulutus (kotimaan henkilöstö)
KTEL – Kansainvälisen työn erityiskoulutus (lähetystyöntekijät)
KEK – Kasvatuksen erityiskoulutus
MEK – Musiikin erityiskoulutus
REK – Raamattuteologian erityiskoulutus
YTEK – Yhteisötyön erityiskoulutus
YP – Ylempi pastoraalitutkinto (moduulin/koulutuksen voi liittää ylempään pastoraalitutkinnon HOPS:iin)

koulutuskalenteri.evl.fi

KUUSANMÄKI

Pohjoismainen Kirkkomusiikki- symposium 2020

Arviolta 700 kirkkomusiikin ammattilaista koko Pohjolasta kokoontuu neljäksi päiväksi Helsinkiin Pohjoismaiseen Kirkkomusiikkisymposiumiin 10.–13.9.2020. Olemme iloisia, että Helsinki ja Suomi voivat toimia symposiumin isäntänä tässä neljän vuoden välein järjestettävässä tapahtumassa.

SYMPOSIUM ON TÄRKEÄ JA hieno tapahtumapaikka kirkkomusiikille. Meillä on mahdollisuus esitellä uusia suomalaista kirkkomusiikkia, sen laajuutta ja monimuotoisuutta sekä luoda kontakteja Pohjolassa ja verkostoitua kansainvälisesti. Ohjelmaa on suunniteltu jo kauan, mutta siinä on vielä tilaa useille suomalaisille urkureille. Lopullinen ohjelma lyödään lukkoon syksyn 2019 aikana. Tähän mennessä on tullut vain vähän ohjelmaehdotuksia suomalaisilta kirkkomusiikoilta. Muista pohjoismaista on symposiumin kotisivujen kautta tullut melko paljon ehdotuksia. Uskomme kuitenkin, että moni maamme urkureista ja kirkkomusiikoista aikoo osallistua symposiumiin, ja kysymme, miksei hän samalla osallistuisi ohjelman tuottamiseen? On tärkeää, että voimme esitellä mahdollisimman monipuolisesti suomalaista urkutaitoa ja -musiikkia. Toivon, että saamme vielä monta ohjelmaehdotusta.

Symposiumin ohjelmassa on noin 60 erilaista tapahtumaa. Symposiumin pääareena on Musiikkitalo. Konsertteja järjestetään myös melkein kaikissa Helsingin

keskustan kirkkoissa. Tiloja löytyy isoille konserteille, erityyppisille messuille, urkumaratoneille, kuorokonserteille, ortodoksille kirkkomusiikille, rytmimusiikille, ajankohtaisen teeman työpajoille, intiimeille taiteilijatapaamisille, laadukkaaseen sosiaaliseen verkostoitumiseen ja yhdessäoloon.

Työryhmä ponnistelee saadakseen aikaan symposiumin, joka antaa virikkeitä kirkkomusiikoille päivittäiseen työhön ja työkaluja, ideoita ja inspiraatiota kotiin vietäväksi. Työ seurakunnissa voi joskus tuntua yksinäiseltä. Onkin tärkeää tavata suuremmalla joukolla, jolloin voi todeta, ettei koskaan ole yksin työssään. Tapahtuman järjestäjänä toivomme, että mahdollisimman moni suomalainen kirkkomusiikko osallistuu symposiumiin. Haluamme olla osa pohjoismaista yhteisöä, sen vuoksi on erityisen tärkeää, että edustuksemme on vahva seuraavassa Pohjoismaisessa Kirkkomusiikkisymposiumissa.

Kysyin muutamalta pohjoismaiselta kollegaltamme, miten he kokevat kirkkomusiikkisymposiumin merkityksen.

Anders Hovind, CREON toiminnanjohtaja Norjassa ja Pohjoismaisen kirkkoneuvoston jäsen. Miksi Pohjoismaiseen Kirkkomusiikkisymposiumiin 2020 pitäisi osallistua?

"Koska tämä on oikea vitamiiniriske jokaiselle kirkkomusiikolle. Täällä hän inspiroituu ja näkee oman, usein yksinäisen työnsä suu-remmassa yhteydessä. Sitä paitsi monet hienot konsertit, seminaarit ja jumalanpalvelukset antavat ainutlaatuisen mahdollisuuden tutustua kollegoihin yli maanrajojen ja rakentaa verkostoaan."

Kuinka innostuneita Norjassa ollaan NKS2020:sta?

"Jaoin ennen kesää tietoa symposiumista eräälle kirkkomusiikkoryhmälle Facebookissa ja sain monta vastausta, että halutaan osallistua. Aikaisemmissa symposiumeissa

olen ollut vähän yllättynyt norjalaisen heikosta osallistumisinnostuksesta. Mutta olemme kansallisessa symposiumissamme tehneet työtä lisätäksemme tietoa siitä, miten tärkeää on tavata kollegoita suu-remmassa yhteydessä. Aiomme tulevina syksynä informoida edelleen NKS2020-tapahtumasta, joten toivon tällä kertaa Norjan lyövän kaikki ennätykset osallistujamäärässä."

Mitä odotat henkilökohtaisesti kokevasi NKS2020:ssa?

"On vaikea nostaa esiin jotain yksittäistä asiaa, koska iloitsen koko NKS2020:sta, mutta pohjoismainen jumalanpalvelusyhteisö koskettaa minua aina."

Nils-Gunnar Karlson on Ruotsin Kirkkomuusikkojen liiton varapuheenjohtaja sekä Pohjoismaisen kirkkomusiikki-neuvoston jäsen. Kysyin myös häneltä, miksi Pohjoismaiseen Kirkkomusiikkisymposiumiin 2020 kannattaa osallistua.

"Pohjoismaisesta Kirkkomusiikkisymposiumista saadulla innostuksella elää pitkään. Helsingissä valmistelut ovat täydessä vauhdissa, ja tiedän, että tulemme tarjoamaan hienon ohjelman kirkkomusiikoille. Pohjoismaisella kirkkomusiikkityöteistyöllä on pitkät perinteet. Jo vuonna 1933 pidettiin ensimmäinen pohjoismainen kirkkomusiikkotapaaminen, ja sitä seuranneet kohtaamiset ovat inspiroineet usean sukupolven kirkkomusiikoi-

ta. On rikastuttavaa tavata ja tuntea yhteenkuuluvuutta pohjoismaisten kollegoiden kanssa. Perinteet eri maissa voivat vähän vaihdella, mutta suurimmalta osalta pääasiat pysyvät samoina. Symposiumissa voi myös tavata opiskelutovereita ja ystäviä, joita ei ole pitkään aikaan nähnyt. Ajatella, niin monta kirkkomuusikkoa kokoontuneena samaan paikkaan!"

Kuinka innostuneita Ruotsissa ollaan NKS2020:sta?

"Kokemukset aikaisemmista symposiumeista, esimerkiksi NKS Göteborgista 2016, herättivät halun saada lisää. Jo nyt monet ovat sanoneet menevänsä Helsinkiin 2020."

Mitä odotat henkilökohtaisesti kokevasi NKS2020:ssa?

"Laajaa ja hyvää kirkkomusiikkitarjontaa, tapaamisia kollegoiden kanssa, hyviä esitelmiä, kokemusten vaihtoa, nuottinäyttelyitä ja tietysti fantastisia musiikkilämyksiä kauniissa Helsingissä!"

Meitä on siis jo monta, jotka tapaamme Helsingissä syyskuussa. Toivottavasti voimme kaikki auttaa levittämään tietoa tästä ainutkertaista tapahtumasta, kannustaa toisiamme osallistumaan ja yhdessä saada aikaan suurenmoisen ja hienon symposiumin kauniissa pääkaupungissamme.

Symposium käynnistyy suurella avajaiskonsertilla Helsingin tuomiorikossa torstaina 10. syyskuuta. Konserttiin osallistuvat mm. Cantores Minores **Hannu Norjasen** johtamana, harmonikkataiteilija **Maria Kalaniemi**, **Senni Valtonen** (kantele) ja piispa **Teemu Laajasalo**. Suomen Kanttorikuoro pitää oman konsertin symposiumin aikana. Oman maamme laadukkaiden konserttien lisäksi symposiumissa vierailee mm. Reykjavikin Tuomiorikokkuoro **Kari Pomarin** johdolla ja Roskilden Tuomiokirkon tyttökuoro **Christa Brix Hauserin** johdolla. Symposiumin juhlakonsertti pidetään Musiikkitalon konserttisalissa lauantai-iltana. Konsertissa esiintyy kaikista symposiumin osanottajista koottu suurkuoro yhdessä **Aapo Häkkisen** johtaman Helsingin Barokkiorkesterin kanssa. Symposium päättyy televisioitavaan juhlamessuun Helsingin Johanneksen kirkossa. Messu alkaa klo 12 ja siinä on mukana viisi kuoroa ja suuri joukko urkureita sekä muusikoita. Tervetuloa sympaattiseen symposiumiin kauniiseen Helsinkiin!

Håkan Wikman

Koordinaattori, Pohjoismainen Kirkkomusiikkisymposium
hakan.wikman@nks2020.fi

www.nks2020.fi

Kirkkoherrojen koulutus 11.–13.5.2020

PAPPISLIITON PERINTEINEN, risteilymuotoinen kirkkoherrakoulutus järjestetään ma–ke **11.–13.5.2020**. Toukokuun risteilylle mahtuu 40 osallistujaa. Varausmaksu risteilylle on 90 euroa. Muilta osin liitto vastaa osallistujien risteilykuluista. Matkat Helsinkiin ja takaisin jokainen kustantaa itse. Risteilyltä ei makseta päivärahajoja.

Merkitsethän päivämäärät kalenteriisi. Ilmoittautuminen koulutukseen alkaa syksyn aikana.

Nordiskt Kyrkomusik-symposium 2020

I september 2020 samlas uppskattningsvis 700 professionella kyrkomusiker från hela Norden i Helsingfors för att under fyra dagar ta del av det Nordiska Kyrkomusiksymposiet. Evenemanget ordnas med fyra års mellanrum och vi är väldigt glada över att Helsingfors och Finland får stå värd för symposiet den 10 till 13 september nästa år.

SYMPOSIET ÄR ETT VÄLDIGT

viktigt och fint forum för kyrkomusiken i vårt land. Vi har tillfälle att presentera det senaste inom finländsk kyrkomusik, visa på vår otroliga bredd och mångfald, skapa värdefulla kontakter ut i Norden och samlas i ett internationellt nätverk. Programplaneringen har redan länge pågått men ännu finns det utrymme för mer finländsk kyrkomusik på programmet. Under hösten 2019 slås det slutliga programmet fast och hittills har det kommit in endast ett fåtal programförslag från finländska kyrkomusiker. Via symposiets hemsida har åtskilliga förslag från de övriga nordiska länderna kommit in men de finländska bidragen är som sagt ännu väldigt få. Vi vill ju tro att många av vårt lands kyrkomusiker tänker delta i symposiet och varför inte då samtidigt bidra till programmet? Det är viktigt att vi kan visa upp en så stor variation som möjligt i vårt lands kyrkomusik så jag hoppas att många programförslag ännu lämnas in.

Symposieprogrammet kommer att omfatta omkring 60 olika evenemang. Huvudarena för symposiet är Musikhuset och dessutom ordnas konserter i så gott som alla

Helsingfors centrumkyrkor. Det finns alltså plats för stora konserter, för olika typer av mässor, för orgelmaraton, för körkonserter, för ortodox kyrkomusik, för rytmisk musik, för verkstäder kring aktuella teman, för intima konstnärsmöten, för socialt umgänge för nätverkande av hög kvalitet.

Arbetsgruppen som skapar riktlinjer för programmet strävar till att få ihop ett symposium som ger kyrkomusikerna stimulans i det egna, vardagliga arbetet. Verktyg, idéer och inspiration att ta med sig hem efteråt. Arbetet ute i församlingarna kan idag ibland kännas rätt ensamt och därför är det viktigt att få träffas i ett större sammanhang för att konstatera att man ingalunda är ensam i sitt kyrkomusikaliska värv. Från arrangörshåll hoppas vi därför förstås att så många som möjligt av våra finländska kyrkomusiker deltar i symposiet. Vi vill förhoppningsvis alla vara delaktiga i ett nordiskt sammanhang och därför är det i synnerhet viktigt att vår representation blir stark under nästa års Nordiska Kyrkomusiksymposium.

Jag frågade några av våra nordiska kolleger hur de ser på betydelsen av kyrkomusiksymposiet

Anders Hovind, verksamhetsledare för CREO i Norge och medlem i Nordiska kyrkomusikrådet, varför ska man delta i Nordiskt Kyrkomusiksymposium 2020?

"För att detta är en reell vitamininspruta för varje kyrkomusiker. Man blir inspirerad och får se sitt, ofta ensamma arbete, i ett större sammanhang. Förutom de många förnåm konserterna, seminarierna och gudstjänsterna är detta en unik möjlighet för att bli bekant med kolleger över landsgränserna och att bygga nätverk."

Hur stor är intresset i Norge för NKS2020?

"Jag lade före sommaren ut information om symposiet till en grupp kyrkomusiker på Facebook och fick många svar om att folk vill delta. På tidigare symposier har jag varit lite överaskad över det svaga deltagar-

intresset från norskt håll men vi har genom våra nationella symposier arbetat för att öka kunskapen om att det har ett stort värde att träffas i större sammanhang. Vi kommer att under inkommande höst informera ytterligare om NKS2020 så jag hoppas på ett rekord antal deltagare från Norge den här gången."

Vad ser du personligen fram emot att få uppleva under NKS2020?

"Det är svårt att lyfta fram något särskilt eftersom jag gläder mej över hela NKS2020 men den nordiska gudstjänstgemenskapen berör mig alltid."

Nils-Gunnar Karlson är vice förbundsordförande för Kyrkomusikernas Riksförbund i Sverige och också medlem i Nordiska kyrkomusikrådet och jag frågar också honom varför det lönar sig att delta i Nordiskt Kyrkomusiksymposium 2020?

"Man lever länge på inspirationen från de nordiska kyrkomusiksymposierna. I Helsingfors pågår nu förberedelserna för fullt och jag vet att det blir ett fantastiskt program som vi kommer att bjudas på. Det kyrkomusikaliska samarbetet i Norden har en lång tradition. Redan 1933 hölls det första nordiska kyrkomusikermötet och dessa återkommande möten har sedan inspirerat flera generationer av kyrkomusiker. Det är oerhört berikande att få möta och känna samhörighet med kollegor från de

nordiska grannländerna. Traditionerna kan variera något, men i stort har vi likartade huvuduppgifter. Man möter också studiekamrater och vänner som man kanske inte sett på länge. Tänk att så många kyrkomusiker kan samlas på ett och samma ställe!"

Hur stort tror du intresset är i Sverige för NKS2020?

"Upplevelserna från tidigare symposier, exempelvis NKS i Göteborg 2016, ger mersmak. Redan nu talar många om att åka till Helsingfors 2020."

Vad ser du personligen fram emot att få uppleva under NKS2020?

"Det stora utbudet av god kyrkomusik, möten med kollegor, goda föreläsare, utbyte av erfarenheter, notutställningar och förstås alla fantastiska musikupplevelser i det vackra Helsingfors!"

Vi är alltså redan väldigt många som ser fram emot att träffas i Helsingfors i september 2020. Förhoppningsvis kan vi alla hjälpas åt att sprida informationen om detta unika evenemang, sporra varandra att delta och tillsammans åstadkomma ett storslaget och fint symposium i vår vackra huvudstad. Symposiet inleds med en stor öppningskonsert

i Helsingfors domkyrka torsdag 10 september och i den konserten medverkar bl a Cantores Minores under ledning av **Hannu Norjanen**, dragspelskonstnären **Maria Kalaniemi**, **Senni Valtonen** på kantele och biskop **Teemu Laajasalo**. Suomen Kanttorikuoro ger en egen konsert under symposiet och vid de högklassiga nationella konserterna gästas symposiet av bl a Reykjavik Domkorinn under ledning av **Kari Pomar** och av Roskilde Domkirkes Pigeor som leds av **Christa Brix Hauser**. Symposiets festkonsert hålls i Musikhusets konsertsal på lördagkväll och då medverkar en stor kör sammansatt av alla symposiedeltagare tillsammans med Helsingfors Barockorkester under ledning av **Aapo Häkkinen**. Symposiet avslutas med en televiserad feshögmässa i Johanneskyrkan i Helsingfors. Mässan börjar kl. 12 och i den medverkar fem olika körer och ett stort antal organister och musiker.

Välkommen till ett sympatiskt symposium i vackra Helsingfors!

Håkan Wikman

koordinator, Nordiskt Kyrkomusiksymposium
hakan.wikman@nks2020.fi

www.nks2020.fi

Retoriikkaa Paavalista nykypäivään – puhetaidon koulutus Eurassa

Euran seurakuntakeskus, Sorkkistentie 3, 27510 Eura
Tiistaina 8.10.2019 klo 12–15.30 (klo 12 omakustannelounas 8 €)

Ei muita kuluja, Pappisliitto tarjoaa koulutuksen.
Kouluttaja puhetaidon opettaja, TT **Juhana Torkki**
Järjestäjä Satakunnan teologit ry

Ilmoittaudu ruokailua varten (myös mahdolliset erityisruokavaliot) **1.10.2019 mennessä:**

t.eramaja@saunalahti.fi tai olavi.saurio@evl.fi.

Lisätietoja **Tapani Erämaja**, TT, pastori,
Satakunnan teologit ry:n pj

Pro Notre Dame -konsertti oli yksi hyvän-
tekeväisyystempaus, mutta seurakunnassa
autamme ihmisiä koko ajan ja kuka tahansa voi tulla
kantamaan kortensa kekoon, sanoo Anu Åberg.

Kanttori Anu Åberg – *maailman hurjin heittäytyjä*

Voidakseen hyvin yhteisö tarvitsee yhteisen päämäärän ja tunteen kuulumisesta johonkin suurempaan kokonaisuuteen.

Kuoronjohtajana kanttori Anu Åberg on oppinut, mitä elävä yhteisö voi parhaimmillaan saada aikaan.

TIINA HALLIKAINEN, TEKSTI JA KUVA

KORKEAKOULUPAPPI, TURUN JA KAARINAN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Eräänä tavallisena arki-iltana kanttori Anu Åberg katseli televisiosta uutisia, kun ruutuun ilmestyi kuva palavasta Pariisin Notre Damen katedraalista.

Pian puhelin täyttyi järkyttyneiden kuorolaisten viesteistä. He ymmärsivät surun, jota maailmankuulun katedraalin tuhoutuminen sai aikaan. Yli kahdenkymmenen vuoden ajan Åberg ja hänen johtamansa kuoroperhe ovat palvelleet Suomen kansallispyhäkköä ja ainoaa katedraalia, Turun tuomiokirkkoa.

Ei mennyt kauaa, kun järkytys vaihtui kollektiiviseksi tarpeeksi tehdä jotakin asian hyväksi. Alkoi armoton viestittely ja soit-telu eri suuntiin. Reilun vuorokauden kulluttua tuomiokirkon sakastissa parveili Turun muusikkoyhteisön jäsenistä koostunut vapaaehtoisten ammattilaisten ja seurakuntalaisten joukko. Notre Damen katedraalin jälleenrakentamisen hyväksi järjestettyä konserttia kuuntelemaan tulleiden jono kiemurteli kirkon ovelta aina Tuomiokirkkotorille saakka.

”Juuri ennen konserttia oli sellainen tunne, että apua, mihin olen ryhtynyt”, kanttori Anu Åberg nauuraa. Ohjelmassa oli Wolfgang Amadeus Mozartin Requiem, eikä eri kokoonpanoista koostunut soittajien, laulajien ja kuorolaisten joukko ollut ehtinyt harjoitella yhdessä kertaakaan. Solisteina olivat sopraano **Kaisa Takkula**, alto **Kristina Raudanen**, tenori **Mikko Salakari**, basso **Jukka Pietilä** ja basso **Mikko Laiho**. Musiikin johdosta vastasi Åberg. Konsertissa oli noin yhdeksänsataa kuuntelijaa, ja konsertti tuotti vajaat viisitoistatuhatta euroa lyhentämättömänä

Notre Damen katedraalin maailmanlaajuiseen uudelleenrakennusrahastoon.

”Konsertin jälkeen kollegani Turun Tuomiokirkkoseurakunnan urkuri **Markku Hietaharju** vitsaili, että jos konsertit menevät ilman harjoittelua aina tällä tavalla, niin tästä lähtien ei harjoitella enää lainkaan”, Anu sanoo.

”Vakavasti puhuen, Pro Notre Dame -konsertti oli yksi hyvän tekeväisyystempaus, mutta seurakunnassa autamme ihmisiä koko ajan ja kuka tahansa voi tulla kantaan kortensa kehoon. Yhteisvastuukeräykseen liittyvät tapahtumat

ovat hyvä esimerkki, ja musiikin kautta voimme tehdä vaikka mitä. Viime keväänä järjestimme kaikille avoimen äänenhuoltoillan Yhteisvastuun hyväksi”, Anu kertoo.

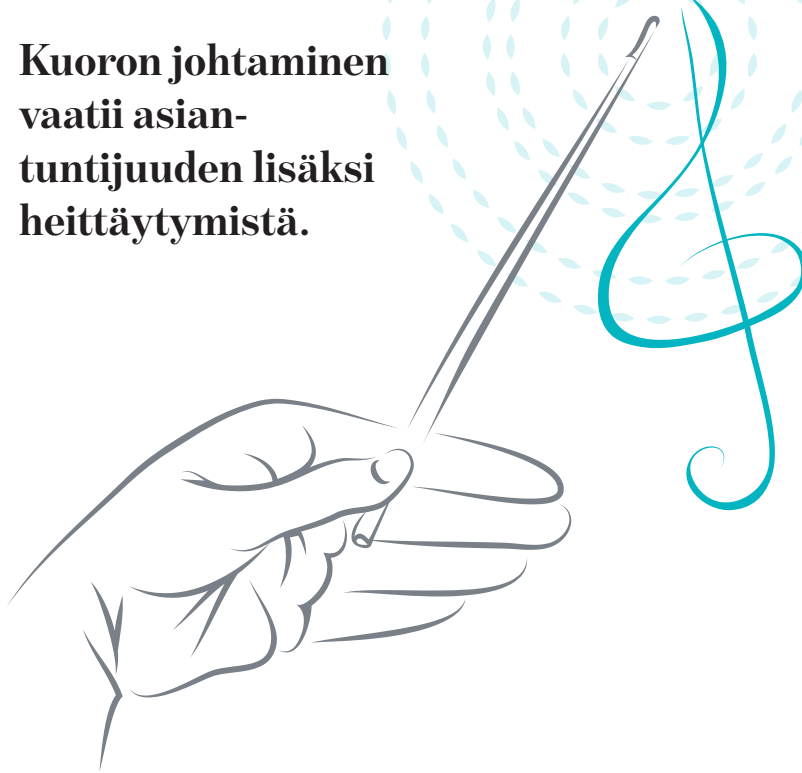
Luovaa hulluutta ja psykologista silmää

Nopeasti vapaaehtoisvoimin järjestetty konsertti ei olisi toteutunut ilman jo olemassa ollutta, elävää yhteisöä. Tarvittiin myös musiikinjohtaja ja organisoija, joka hoiti käytännönjärjestelyjä ja kutsui ja innosti ihmiset mukaan.

Anua kuunnellessa käy selväksi, että kuoronjohtajan työ on elävän yhteisön johtamista. Kuoron johtaminen vaatii asiantuntijuuden lisäksi heittäytymistä, luovaa hulluutta, tarkkaa psykologista ja pedagogista silmää, hyvää tilannetajua sekä läsnäoloa yhteisön keskellä.

”Koen olevani hyvin etuoikeutettu, että saan olla tällaisen yhteisön jäsen. Kuorossa kaikki ovat samanarvoisia, mutta meillä on erilaisia tehtäviä. Kuoronjohtajana minulla on vastuu ja valta. Johtaa voi autoritäärisesti tai yhdessä, rinnakkain. Keskustelevalta yhteisöstä voi nousta kiinnostavia seikkoja, mutta lopulliset päätökset teen minä. Musiikinjohtaja muotoilee musiikin, päättää tempot ja auttaa toisia näyttämällä sisääntuloja. Olen tavallaan liikennepoliisi, mahdollistaja ja musiikin yhteen kutoja, tulkinnan ja syntyvän näkemyksen muodostaja”, Anu kuvailee tehtävänsä.

Kuoron johtaminen vaatii asiantuntijuuden lisäksi heittäytymistä.

Hän kertoo kapellimestari **Sasha Mäkilästä**, joka antoi kerran arvokkaan neuvon musiikinjohtamisesta: ”Hän sanoi, että musiikinjohtajana ei saa määrätä, vaan kutsua lempeästi mukaan.”

Yhteinen päämäärä ja jaettu arki sitouttavat

Kuorossa paitsi lauletaan yhdessä, myös jaetaan arjen iloja ja suruja, opitaan elämän perustaitoja ja kasvetaan yhdessä. Siksi Anun puhelin laulaa viestejä usein vielä myöhään illallakin. ”Niin kuin kuorolaisilleni yritän aina sanoa, arki riittää ja on ihan hyvää. Arki kantaa: jos varjelet tapaa, tapa varjelee sinua.”

”Yhteinen päämäärä ja tavoite sekä yhdessä jaettu arki”, Anu listaa elävän ja toimivan yhteisön tunnuspiirteitä. ”Kyllä se sitoutuminen tulee ryhmän sisältä. Kaikki ymmärtävät, mitä tavoitteeseen pääseminen vaatii ja mikä rooli itsellä siinä kokonaisuuden osana on”, Anu sanoo. Anun mukaan ihminen sitoutuu yhteisöön ja tavoitteeseen, jos hän kokee sen mielekkääksi.

”Tekemisen pitää olla laadukasta, koska työtä tehdään toisia ihmisiä varten”, hän toteaa. Ikonin maalausta harrastava Anu puhuu Pyhän Kolminaisuuden ikonista, jossa Kolminaisuus kuvataan kolmen pöydän ääressä olevan muukalaisen hahmoon. ”Palvellessaan muukalaista, saattaa tulla palvelleeksi itseään Kristusta”, hän sanoo.

Anun mukaan on tärkeää, että ihminen saa kokea kuuluvansa jo-

”Tekemisen pitää olla laadukasta, koska työtä tehdään toisia ihmisiä varten.”

honkin suurempaan kokonaisuuteen. ”Sanon kuorolaisille aina, että ennen teitä tätä samaa teosta ovat tässä samassa penkissä laulaneet monet, ja monet tulevat laulamaan teidän jälkeenne. Ajatus sukupolvien ketjusta tuntuu ihmisistä tärkeältä”, Anu sanoo.

Anu tietää, mistä puhuu, sillä hän johtaa kokonaista kuoroperhettä: Turku Cathedral Youth Choria (TCYC), Oratoriokuoroa, Cappella Cathedralista ja Ilon pizarat-lauluryhmää sekä kahta käsikelloyhtytystä. Anun mukaan tärkeää on se, että välillä asioita tehdään yhdessä ja välillä vain oman porukan kanssa. ”Koen tärkeäksi esimerkiksi sen, että eri-ikäiset kuorolaiset laulavat yhdessä, mutta sen lisäksi tarvitaan omia porukoita ja ryhmä, joiden jäsenillä on enemmän yhteistä keskenään.”

Yksi plus yksi on kolme

”Parhaimmillaan yhteisö on sellainen, jossa jokaisella on oma paikkansa ja vahvemmat tukevat hei-

kompia. Pitää suostua yhteisöön, eli osata myös tasata itseään, ottaa toiset huomioon ja hyväksyä erilaiset persoonat”, Anu sanoo.

Hän tietää omakohtaisesti, mitä kannustus ja rohkaisu voivat saada aikaan. Rippikoulusta ja seurakuntanuorten toiminnasta sai alkunsa hänen muusikon uransa, joka jatkui opintoihin Sibelius-Akatemiaan ja kanttorin työhön Turussa. ”Suuri kiitos kuuluu seurakunnalle ja esimiehelle, jotka ovat antaneet vapautta ja tilaa kokeilla ja toteuttaa. On helppo tehdä, kun saa olla sitä, mitä on”, Anu sanoo.

Oman persoonallisuuden käyttöön Anu rohkaisee myös ohjauksessaan olevia kanttoriopiskelijoita. ”Opiskelijoiden kanssa tulee mietittyä myös omaa työtä. Työ kehittyä pikkuhiljaa oman näköiseksi. Ensin kestää hetki, että tulee tarpeellinen rutiini ja että löytää omat vahvuudet. Nuorena voi osata kaiken, mutta ei ehkä ymmärrä kaikkea. Kokonaisuuden hahmottaminen tulee vasta myöhemmin”, hän toteaa. Anun mukaan parasta kuorossa on sen jäsenten moninaisuus. Lauletaessa yhdessä ei kysellä statuksia, vaan ollaan kaikki samanarvoisia. ”Musiikki yhdistää erilaiset ihmiset. Kuoro on hyvä esimerkki siitä, että yksi plus yksi on oikeasti kolme. Yhdessä tekemisestä syntyy jotakin enemmän kuin pelkkä osiensa summa”, Anu sanoo ja nauraa hämmästyneenä: ”Tämähän haiskahtaa ihan seurakunnan perustetavältä! Mutta älä nyt mitään liian hurskasta sinne kirjoita!” ✕

Yhteisömuusikkona *kirkon työssä*

Yhteisömuusikon käsite on Suomessa vasta muotoutumassa, ja se pitää tällä hetkellä sisällään mm. hoiva- ja sairaalamuusikoiden käsitteet. Yhteisömuusikkous toteutuu musiikkipedagogiikan, musiikkiterapian ja esittävän taiteen risteyskohdassa. Oma taustakoulutus ja viitekehys vaikuttavat siihen, mikä tekemisessä painottuu.

KATJA KANGAS

YHTEISÖMUUSIKKO, KIRKKOMUUSIKKO, ESPOON SEURAKUNTAYHTYMÄ

Mitä on yhteisötaide ja yhteisömuusikkous? Yhteisötaiteen käsite syntyi 1960-luvulla, tuoden uuden ideologian taidekäsitteeseen. Yhteisötaide uskoo siihen, että kuka tahansa voi tuottaa taidetta riippumatta iästä, sosioekologisesta asemasta, sukupuolesta tai kulttuurisesta taustasta. Jostain syystä - ehkä kömpelösti - tämä eetos rinnastuu itselläni Lutherin ajatukseen siitä, että jokainen ihminen on oikeutettu tulkitsemaan Jumalan sanaa. Luovuutta sekin.

Yhteisötaide eroaa muusta luovasta tavoitteellisesta toiminnasta siten, että itse prosessi on merkit-

tävä, ei niinkään lopputulos. Yhdessä tekemiselle ei ole myöskään ennalta määrättyä tavoitetta, eikä ylhäältä annettua ohjeistusta. Parhaimmillaan tekeminen luo voimaantumisen mahdollisuuksia ja käynnistää ihmisissä ja yhteisöissä myönteisiä muutosprosesseja. Yhteisötaiteilija tai -muusikko toimii prosessissa oppaana, innostajana ja kannattelijana.

Yhteisömuusikkojen erikoistumiskoulutus alkoi Suomessa vuonna 2017. Tällaiselle ammattikunnalle nähtiin tilausta sosiaali- ja terveysministeriön tutkimuksen seurauksena.

Yhteisömuusikon erikoistumisopintoja järjestetään ammattikor-

keakouluissa eri puolella Suomea, ja opinnot kestävät yhden vuoden. Opiskelijoita on ollut paitsi taidealoilta, myös mm. sosiaali- ja hoiva-alalta, seurakuntatyöstä, opetusosalta, lastensuojelusta ja vankeilatyöntekijöistä. Moniammatillisuus tuo koulutukseen erityistä rikkautta ja laaja-alaisuutta. Koulutuksen myötä yhteisömuusikkoja toimiikin kaiken ikäisten parissa ja monenlaisissa yhteisöissä, usein käyttäen menetelmiä oman työnkuvasta sisällä.

Yhteisömuusikon käsite on Suomessa vasta muotoutumassa, ja se pitää tällä hetkellä sisällään mm. hoiva- ja sairaalamuusikoiden käsitteet. Yhteisömuusikkous toteutuu

Koen tehtäväkseni toimia muusikkona erilaisissa yhteisöissä ihmisten tarpeita kuunnellen ja toteuttaen. Kirkon työntekijänä tehtäväni on luottaa Jumalan läsnäoloon ja työhön sielläkin, missä Jumalasta ei puhuta tai lauleta sanaakaan, sanoo Katja Kangas.

musiikkipedagogiikan, musiikkiterapian ja esittävän taiteen risteyskohdassa. Oma taustakoulutus ja viitekehys vaikuttavat siihen, mikä tekemisessä painottuu.

Yhteisömuusikon tärkein työkalu musiikillisten valmiuksien lisäksi on kyky vuorovaikutukseen ja läsnäoloon. Yhteisömuusikko toimii myös parhaimmillaan generaattorina uusien käytäntöjen ja luovien tapojen löytämiseksi eri yhteisöissä.

Musiikin erityinen olemus

Musiikin moninaisia vaikutuksia

Jo pienikin yhteinen musiikkihetki voi helpottaa yksinäisyyden ja irrallisuuden kokemuksia sekä tuoda merkityksellisyyttä arkeen.

tunnetaan yhä paremmin tutkimusmenetelmien kehittyessä.

Musiikki vaikuttaa meihin parasympaattisen hermoston kautta eli tiedostamattomasti ja samalla psy-

kofyysisesti eli kokonaisvaltaisesti. Musiikki vaikuttaa sydämen sykkeeseen, verenpaineeseen, hengitystiheyteen, immuunijärjestelmään ja hormonipitoisuuksiin. Musiik-

EIJLA HARJU

**Ajattelen, että
kanttorit ja
seurakuntien
musiikki-
kasvattajat
ovat lähtö-
kohtaisesti
yhteisö-
muusikkoja.**

EIJLA HARJU

kia voidaan siten käyttää hoidollisesti ja kuntouttavasti mm. aivosairauksien yhteydessä, kiputiloissa, mielen sairauksissa, Parkinsonin taudissa, liikuntarajoitteissa ja muistisairauksissa.

Erityisen vahvasti musiikki toimii tunteiden säätelyssä, oman identiteetin vahvistajana, kulttuurisena vaikuttajana ja yhteisöllisyyden rakentajana. Musiikki on turvallinen tapa kokea kaikenlaisia tunteita sekä jakaa muistoja ja kokemuksia. Musiikkiin liittyvät tunnemuistot säilyvät usein elämän loppuun asti, ja siksi esimerkiksi syvästi muistisairaana kanssa musiikki voi olla viimeinen tapa saada yhteys hänen tunnemaailmaansa.

Ihmisellä on tarve yhteyteen. Yhteinen rytmi, laulu ja tunnekokemukset vaikuttavat voimakkaasti yhteisöllisyyden koke-

mukseen. Jo pienikin yhteinen musiikkihetki voi helpottaa yksinäisyyden ja irrallisuuden kokemuksia sekä tuoda merkityksellisyyttä arkeen. Kaikkeen tähän tietouteen perustuu myös yhteisömuusikkona työskentely.

Yhteisömuusikkona kirkon työssä ja diakonisen musiikkityön näky

Olen toiminut Espoon seurakuntayhtymässä selektiivtyössä yli kymmenen vuotta. Työaloinani yhteisessä seurakuntatyössä ovat nykyään oppilaitostyö, sairaalasienhoito ja yhteinen vammaistyö. Toinen vastaava kirkkomuusikon virka löytyy Oulusta, ja sitä hoitaa **Taina Voutilainen**. Yhteisömuusikon erikoistumisopinnot suoritin Kuopiossa, Savonia-ammattikorkeakoulussa vuonna 2018.

Ajattelen, että kanttorit ja seurakuntien musiikkikasvattajat ovat lähtökohtaisesti yhteisömuusikoja. Tosin ammattimuusikoilla on usein jokin agenda esim. esittäjänä taiteilijana tai kuoronjohtajana, ja yhteisöllisyyden kokemus syntyy sen ehdoilla. Samoin kirkon omassa toiminnassa on yhteinen kulttuurinen viitekehys ja tunnusuksellisuus, joka ohjaa tekemistä. Tilanne muuttuu, kun mennään ns. vieraille lattioille. Silloin oleellista on ymmärtää yhteisön moninaisuus ja kunnioittaa sitä. Kun ihminen ei voi itse ilmaista tahtoaan tai kertoa kokemusmaailmastaan, on sensitiivisyys vieläkin tärkeämpää. Näin on erityisesti vaikeasti vammaisten tai syvästi muistisairaiden kohdalla. Silloin voi vain yrittää aistia millainen on ihmisen reaktio tietynlaiseen musiikilliseen maisemaan, ja varsinkin hengelliseen musiikkiin.

Yhteisötaiteen eetokseen kuuluu ajatus siitä, että jokaisella tulisi olla tasa-arvoinen mahdollisuus kokea tai luoda taidetta. Tämä ns. ”sosiaalisen taiteen” käsite on omassa työssäni ja ajatusmaailmassani muuttunut *diakonisen musiikkityön* työnäyksi. Koen tehtäväkseni toimia muusikkona erilaisissa yhteisöissä ihmisten tarpeita kuunnellen ja toteuttaen. Kirkon työntekijänä tehtäväni on luottaa Jumalan läsnäoloon ja työhön sielläkin, missä Jumalasta ei puhuta tai lauleta sanaakaan. Usein jokin matalampi askel ihmisten omasta kokemusmaailmasta käsin on väylä myös hengellisten kokemusten luo. Näin olen kokenut.

Ihmisellä on tarve yhteyteen. Yhteinen rytmi, laulu ja tunnekokemukset vaikuttavat voimakkaasti yhteisöllisyyden kokemukseen.

Tuttua matkan varrella on ollut myös ammattimuusikon tauti: omat korkeat standardit voivat olla yhdessä tekemisen esteenä. Näin on ollut erityisesti uusien soittimien haltuunotossa tai oletuksessa, että itse täytyisi osata kaikki. Ja sitten huomaan, että jollekin onkin suurin elämys, että saa soittaa sen yhden osaamansa soinnun ukulelella muiden mukana. Että saa olla osa suurempaa ryhmää. Olen siten tarvinnut itsekin yhteisömusiikillista ajattelua kasvaakseni muusikkona ja päästäkseni irti rajoittavista uskomuksista. Parhaita opettajia ovat olleet monenlaiset ryhmät yliopisto-opiskelijoista kehitysvammaisten musa-kerhoon. Kasvun tiellä olen yhä.

Ajattelen, että Jumalan luomistyön ihme jokaisessa ihmisessä to-

teutuu, kun hän tulee nähdyksi ja kohdatuksi. Osaksi vuorovaikutusta, suurempaa tarinaa. Siinä on jotain pyhää. Yhteydessä, läsnäolossa, pystyvyyden riemussa. Yhteisömusiikillinen työote mahdollistaa tällaisia kokemuksia myös kirkon seinien ulkopuolella. Meillä on toistaiseksi kirkossa upeat ammatilliset resurssit musiikkityössä. Taitavien kuorojen, upean kirkkomusiikin, muskareiden ja seurakuntien bändien rinnalle toivoisin kirkon musiikkityön ulottuvan yhä enemmän myös heidän luokseen, jotka eivät syystä tai toisesta voi ylittää kirkon kynnystä ja tulla mukaan seurakuntien musiikkitoimintaan. ✕

Lisätietoa ja uusimpia julkaisuja voi seurata Facebookissa ”Yhteisömuusikot”.

Kuplista aitoon kohtaamiseen

NÄKÖKULMIA KIRKKOMUSIIKIN tohtorikoulutukseen

Tutkimus on rajojen ylittämistä ja menemistä uusille, tuntemattomille alueille. Kaikki aiemmin koettu ja opittu on tutkimuksen pohjana – se ei ole irrallinen osa muusta elämästä. Kirkkomusiikin tohtoriopiskelijana huomaa myös toisinaan olevansa ”kirkon kasvoina” tutkimusmaailmassa, johon verkostoituminen ja erilaiset kohtaamiset kuuluvat oleellisena osana. Näin toteavat neljä kirkkomuusikkoa, **Marianne Gustafsson Burgmann, Samuli Korkalainen, Leena Lampinen** ja **Sirkku Rintamäki**, jotka raottavat nyt hieman omaa tohtoripolkuaan, toiveitaan ja tulevaisuuden visioitaan.

SIRKKU RINTAMÄKI

KANTTORI, KANNELMÄEN SEURAKUNTA, TOHTORIKOULUTETTAVA, TAIDEYLIOPISTON SIBELIUS-AKATEMIA

Leena Lampinen, tutkijakoulutus

leena.lampinen@uniarts.fi

LASSE LAMPINEN, KUVA

Oma polkuni musiikin tohtoriopiskelijaksi on sisältänyt monenlaisia vaiheita ja ammatillisen identiteetin uudelleenmiettimistä: kanttorin työstä musiikkityön kehittämis- ja opetus-tehtäviin luterilaisissa kirkkoissa Senegalissa ja Tansaniassa, ja näiden kokemusten muokkaamana kirkkomusiikin tohtoriopiskelijaksi tutkijakoulutuksessa Taideyliopistossa.

Väitöstutkimukseni tarkoituksena on selvittää, mitkä asiat ohjaavat kuoro-ohjelmiston valintaa ja valikoitumista yhdessä Tansanian evankelisuterilaisen kirkon hiippakunnassa Pohjois-Tansaniassa. Tutkimus on saanut vaikutteita etnomusikologian tutkimusperinteestä ja sen tutkimusmenetelmistä. Aineisto koostuu sekä lomake- että haastattelumateriaalista, ja lisäksi hyödynnän omia kuorokokemuksiani kyseisessä ympäristössä.

Olen monesti miettinyt, miten merkittäviä tutkimukseeni liittyvät haastattelutilanteet olivat minulle

nimenomaan kirkkomuusikkona. Tapasin kymmenen kuoronjohtajaa, kirkkomuusikkoo, jotka kertoivat elämästään ja työstään musiikin parissa seurakunnassa. Iso oivallukseni niissä hetkissä oli, kuinka samanlaisia ajatuksia, toiveita ja haasteita meillä lopulta onkaan, vaikka ympäristö ja arki ulospäin näyttävätkin hyvin erilaiselta. Millaisia rajanylityksiä, kuplista ulosastumisia tai uusia käytäntöjä tarvittaisiin, että tällaiset kohtaamiset olisivat mahdollisia laajemmassakin mitataavassa? Sellaista haluaisin olla itse mukana luomassa, sillä uskon, että seuraukset voisivat olla monella tapaa avartavia ja hedelmällisiä sekä muusikoille että kirko(i)lle.

Sirkku Rintamäki, kirkkomusiikin taiteilijakoulutus

sirkku.rintamaki@uniarts.fi

WILMA HURSKAINEN, KUVA

Olen löytöretkellä virren sie luun. Etsin näkökulmia virren affektinmukaiseen toteuttamiseen – sellaiseen virren toteuttamiseen ja luomiseen, joka

virtaa, sykkii, tempaa mukaansa, koskettaa. Teen matkaa niin laulajana, soittajana kuin tulevaisuuden virren säveltäjänä. Kirkkomusiikin taiteellisen tohtorintutkinnon valmistaminen on minulle matka syvemmälle musiikin tekemiseen ja siihen, mitä on virsi, kun sitä lähestyy taiteellisen tutkimuksen ja työskentelyn kautta. Mitä virren olemuksesta voi aua, kun sävel-län virren ajatuksella, että se saa syntyä sellaiseksi kuin se on juuri minusta syntyäkseen? Kutsun tällaisia virsiä villivirsiksi. Entäpä silloin, kun luomme virttä yhdessä toisten kanssa leikkien, improvisoiden? Syntyi *Virsileikki*, jossa musi-soimme, maalaamme ja tanssimme virttä.

Tutkintoni opinnäytteen soivat osiot ovat olleet *Virsi kohtaa lapsen*, *Villivirsiä*, *Virsi ja vanha musiikki*, *Virsileikki* sekä vielä tulossa oleva *Nykyvirsi*. Tutkielmaa kirjoitan ot-sikolla ”Villivirrestä virsileikkiin – virren luomisesta luovaan virteen”.

Virsi on paljon enemmän kuin hengellinen yhteislaulu, jonka komitea on hyväksynyt kirkon viralliseen virsikirjaan. Ajattelen, että se on tuttuja määritelmien lisäksi myös tila, jonka luomme yhdessä. Virttä käytetään usein esimerkkinä raskaasta ja yksitoikkoisesta musiikin lajista. Haluaisin yllättää näin ajattelevia, virrestä vieraantuneita, sitä vielä tuntemattomia. Taiteellisen tutkimuksen myötä haluan tuoda virren raikkaasti, keskustelua herätellen myös akateemisille areenoille. Ja kirkko hoi – haluaisin jakaa sitä, mitä olen löytänyt! Tarvit-

setko luovaa, herkkää ja rohkeaa virren virtausta? Mitä sinulla on tarjottavana kirkkomusiikin tohtoripolun läpikäyneille?

Marianne Gustafsson Burgmann, taiteilijakoulutus, urut

marianne.gustafsson.burgmann@uniarts.fi

TOM HELLSTEN, KUVA

Tutkimukseni aihepiiri on askarruttanut minua jo opiskelua ajoista lähtien, ja tulevaisuuden suunnitelmassani jatko-opinnot kangastelivat jo varhaisessa vaiheessa. Perheen perustamisen ja 12 työvuoden jälkeen minulla vihdoin oli sekä motivaatiota että mahdollisuus laittaa tuumasta toimeksi.

Urkurina minua on aina kiinnostanut erilaisten artikulaatiotapojen vaikutus musiikilliseen ilmaisuun. Sysäys jatko-opintojen aloittamiseen tulikin oivalluksesta, jonka sain kirkkomuusikon työssäni soittaessani Inkoon seurakunnan hienoja Åkerman & Lund -urkuja.

Mitä taiteellisella tutkimuksella on annettavaa tieteelle, taiteelle tai kirkolle? Ei turhaan sanota, että tutkiminen on kirjoittamista ja kirjoittaminen on tutkimista. Tutkimuksen tekeminen on prosessi, joka muuttaa ajattelua ja avartaa mieltä. Tutkimuksen tulokset määräytyvät sen mukaan, mistä näkökulmasta tutkimuskysymystä tarkastellaan, eikä yhtä ainoaa totuutta ole olemassa.

Koska urut ovat kirkon soitin, urkumusiikin tutkimus tuottaa väistämättä tietoa myös kirkosta ja sen käytännöistä eri aikakausina. Tämä puolestaan auttaa meitä ymmärtämään, mihin oman aikamme käsitykset jumalanpalveluksen muodosta, sisällöstä ja musiikin asemasta juontavat juurensa.

Olen aina ollut kiinnostunut historiasta, ja tutkimuksessani yhdistyykin kolme eri tutkimusstrategiaa: filosofis-esteettinen tarkastelutapa, mikrohistoriallisen tutkimuksen piirteitä sisältävä tutkimusstrategia sekä autoetnografinen tutkimusmetodi. Viimeksi mainitussa analysoin omaa taiteellista työkokemustani ja yhdistän siitä saamiani havaintoja perinteisiin tieteellisen tutkimuksen keinoin saatua tietoon. Näin saadut tutkimustulokset ovat todennäköisesti sellaista informaatiota, johon ei pelkin musiikkitieteellisin tai historiantutkimuksen keinoin päästäisi käsiksi. Muusikko tuntee paitsi erilaisten aikakausien ohjelmiston ja esittämisen tyyllilliset vaatimukset, myös oman instrumenttinsa mahdollisuudet ja rajoitukset. Toivonkin, että tutkimuksestani on

hyötyä kaikille, jotka ovat kiinnostuneita saksalaisen 1800-luvun urkumusiikin estetiikasta ja esittämisestä.

Seurakunnalta työnantajana toivoisin suopeaa suhtautumista jatko-opintoja harjoittavaa työntekijää kohtaan, sillä erilaisten tutkimustaitojen karttuessa niistä saatava hyöty sataa myös työnantajan laariin. Kaiken kaikkiaan voin sanoa, että tohtoriopinnot ovat absoluuttisesti vaivan väärtti!

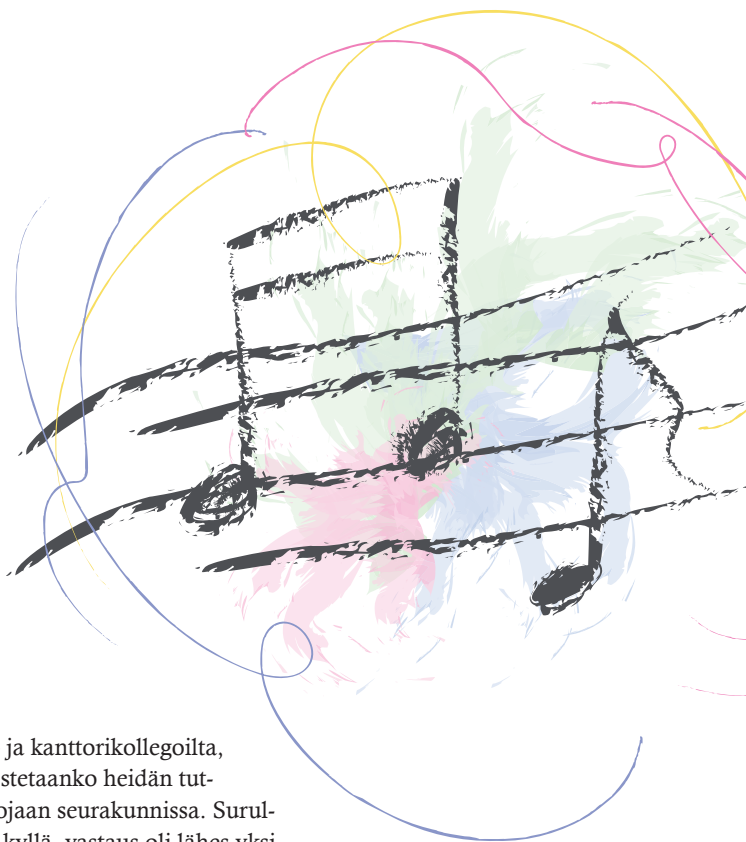
Samuli Korkalainen, tutkijakoulutus

samuli.korkalainen@uniarts.fi

ALEKSI KALLIOJA, KUVA

Olen taustaltani sekä teologi että kirkkomuusikko. Väitöstutkimukseni aiheena on luterilaisen kirkkolaulun yhtenäistäminen ja sen vaikutus liturgiisiin sävelmiin 1800-luvun Suomessa ja Inkerinmaalla. Lähestyn aihetta aatehistoriallisesta, teologisesta, filosofisesta ja musiikin kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta.

Vähän aikaa sitten kysyin tohtorintutkimuksen suorittaneilta teo-

logi- ja kanttorikollegoilta, arvostetaanko heidän tutkintojaan seurakunnissa. Surullista kyllä, vastaus oli lähes yksimielisesti ei. Kärjistäen voi sanoa, että tohtorin hattu on kirkossamme merkki siitä, että henkilö on (seurakunta)elämästä vieraantunut epäsosiaalinen teoretikko, jonka valitseminen virkaan on riski.

Omien tohtoriopintojeni yhteydessä olen oppinut valtavan paljon uutta ja muutakin kuin omaan kaapeaan tutkimusaiheeseeni liittyvää. Olen opiskellut kieliä, filosofiaa ja historiaa, osallistunut moniin konferensseihin ja seminaareihin, joissa olen perehtynyt kollegoiden tutkimusaiheisiin meillä ja maailmalla. Nuo kollegat ovat teologeja, kirkkomuusikkoja, historioitsijoita, etnomusikologeja ja kulttuuriantropologeja. He ovat eri maista ja edustavat eri tunnustuskuntia. Iloitsen siitä, että minulla on nyt hyvät verkostot ympäri maailmaa.

Syy siihen, miksi tohtoreita pidetään lähtökohtaisesti elämästä vieraantuneina teoretikkoina, on luultavasti tietämättömyys opintojen luonteesta. Samalla tavoin kuin tämän päivän maisteriopinnot eivät ole pelkkiä massaluentoja, ei tohtorintutkintoakaan tehdä sulkeutumalla kammioon viideksi vuodeksi. Oma kokemukseni on aivan päinvastainen: tämä on todella sosiaalista hommaa, jota tehdään jatkuvasti vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Samalla oppii sinnikkyyttä, kriittisyyttä, lähteiden käyttöä, palautteen antamista ja vastaanottamista, mutta myös oman elämän organisoimista ja vähillä rahoilla elämistä.

Ovatko nämä taidot todella jotenkin toisarvoisia kirkossamme? **X**

Musiikin tohtorikoulutus taideyliopistossa

LEENA LAMPINEN

TOHTORIKOULUTETTAVA,
TAIDEYLIOPISTON SIBELIUS-AKATEMIA

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia tarjoaa kolme vaihtoehtoa musiikin tohtoriopintoista kiinnostuneille: opiskelija valitsee joko taiteilija-, soveltaja- tai tutkijakoulutuksen. Jatkotutkintoprojektit voivat näin ollen olla hyvinkin monenlaisia, riippuen opiskelijan kiinnostuksen kohteista ja vahvuuksista.

Taiteilijakoulutuksessa keskeisessä osassa ovat viisi konserttia tai muuta taiteellista opinnäytettä, jotka kirkkomusiikin jatko-opinnoissa sijoittuvat jollain tavalla liturgiseen ympäristöön. Kirkkomuusikko voi hakeutua taiteilijakoulutukseen myös esittävän säveltaiteen puolella ja keskittyä oman instrumenttinsa erityiskysymyksiin.

Soveltajakoulutus tähtää uusien musiikillisten käytäntöjen, välineiden tai materiaalien kehittämiseen, painottaen joko tieteellistä tai taiteellista puolta.

Tutkijakoulutuksen opinnäyte on tieteellinen väitöskirja, jonka tarkoituksena on tuottaa uutta tietoa erilaisista musiikkiin ja muusikkouteen liittyvistä teemoista.

Lisätietoa musiikin tohtorikoulutuksesta: www.uniarts.fi/tohtorikoulutus

Hymnien lohdutus suo sielulle
onnen ja vapauttaa sen huolista

Kohti latinalais- suomalaisista hymnikirjaa

Itäisen kristikunnan kirkkoisä **Basileios Suuri** (k. 379) on vakuuttunut siitä, että
hymnilauluun kätkeytyvä lohdutus takaa sielulle onnen ja huolettomuuden.
Lännen kirkkoisä **Aurelius Augustinus** (k. 430) puolestaan kuvaa *Tunnustuksissaan*
(luku IX, 6) omaa kokemustaan hymneistä Milanossa: ”Kuinka Sinun kirkkosi hymnien
ja laulujen suloisesti soivat sävelet saivatkaan minut itkemään syvästi liikuttuneena.
Ne tavoittivat korvani, totuus kirkastui sydämelleni ja vyörytti esiin uskon/hurskauden
affekteja (affectus pietatis). Kyyneleeni juoksivat, ja minun oli hyvä olla niiden parissa.”
– Saapa nähdä, aiheuttaako pian päivänvalon näkevä keskiaikaisten hymnien
kokoelma vastaavanlaisia mielenliikkeitä.

OSMO VATANEN

TM, DIPLOMIURKURI, KOULUTTAJA EMERITUS, JÄRVENPÄÄ

Hymni on kreikan-
kielinen lainasana
(*hymnos*, lat. hym-
nus), joka esiin-
tyy kreikankieli-
sessä Raamatussa, Septuagintassa,
harvakseltaan. Vanhassa testamen-
tissa sen hepreankielinen vastine
on usein *tehilla* (ylistys, esimerkiksi
Ps. 65:2 ja 119:171). Uudessa tes-
tamentissa sana esiintyy kirkko-
musiikin pienoisevangeliumiksikin
luonnehditussa Kolossalaiskirjeen
kohdassa (3:16): ”– laulakaa kii-
tollisin mielin Jumalalle psalmeja,

ylistysvirsiä (hymnejä) ja hengellisiä
lauluja.” Apostolien teoissa (16:25)
kerrotaan, että ”keskiyön aikaan
Paavali ja Silas rukoilivat ja *laulaen*
ylistivät (verbi *hymneō*) Jumalaa.”

Hymni on siis ylistyslaulu. Sel-
laiseksi sen määrittelee myös Au-
gustinus selityksessään psalmiin
148:14: ”Hymni on ylistyslaulu Ju-
malalle. Jos ylistät Jumalaa, mutta
et laula, kyseessä ei ole hymni; jos
laulat, mutta et ylistä Jumalaa, ky-
seessä ei ole hymni; jos laulat ja
ylistät jotakin muuta kuin Jumalaa,
kyseessä ei ole hymni. Hymnissä

tulee siis olla nämä kolme: laulu,
ylistys ja Jumala.” (Patrologia la-
tina 37, 1947.)

Uudessa testamentissa on
joukko ylistyslauluja, joita sano-
taan *Kristus-hymneiksi*, esimerkiksi
Fil. 2:6–11 (ns. *kenōsis*-hymni),
Kol. 1:15–20, 1. Tim. 3:16 ja 1.
Piet. 2:21–24. Hymneiksi näitä voi
sanoa ”hymnimäisen” ylistysluon-
teensa vuoksi, mutta rakenteeltaan
ne poikkeavat idässä ja lännessä
myöhemmin yleistyneestä Raama-
tun ulkopuolisesta hymniaineis-
tosta.

Milanon piispa Ambrosius, latinalaisen hymnilaulun isä

Basileioksen ja Augustinuksen tar koittamien hymnien syntysijana pi detään kristikunnan itäistä puolta, Vähää-Aasiaa ja Syyriaa. Poitiers'n piispa **Hilarius** (k. 367) joutui viet tämään pakolaisena muutamia vuosia Fryygian maakunnassa Vä hässä-Aasiassa ja tutustui siellä kreikankieliseen säkeistömuotoi seen hymnilauluun. Hilarius toi laulumuodon länteen ja sepitti itse kin joukon hymnejä.

Kaunis esimerkki varhaisista itäi sistä hymneistä on *Phōs hilaron* (lat. Lumen hilare, 100-luvulta), jonka myös Basileios Suuri mainitsee kir joituksissaan. Tästä Valon rukouk sen hymnistä on virsikirjassamme **Niilo Rauhalan** muodostelma *Oi, ilon lähde* (nro 755).

Varsinaisen läpimurron läntinen hymnilaulu koki Milanon piispa **Ambrosiuksen** (k. 397) toimesta 300-luvun jälkipuolella. Ambrosius tunsi hyvin Bysantin hymnitradi tion ja oli kreikantaitoisena kirjeen vaihdossa itsensä Basileios Suuren kanssa. Ambrosiusta pidetään lati nankielisen hymnilaulun isänä.

Ambrosiuksen arvellaan sepit täneen viitisentoista hymniä, joista vain neljää pidetään varmuudella piispan itsensä laatimana:

- Aeterne rerum conditor – Ikui nen Luoja kaikkeuden
- Deus, creator omnium – Jumala, Luoja kaikkeuden (vrt. virsi 549)
- Iam surgit hora tertia – On kol mas tunti koittanut
- Veni, Redemptor gentium – Käy, Lunastaja kansojen (vrt. virsi 16)

Ambrosiuksen sepittämien hym nien säkeistöt ovat nelisäkeisiä. Sä keiden runomitta on *jambinen di-*

metri: yhdessä säkeessä on neljä lyhyen ja pitkän tavun muodosta maa runojalkaa, yhteensä kahdek san tavua. Säkeiden lopputavut eivät muodosta keskenään loppusointuja eli riimejä. Tästä mitasta tuli hym nirunoudessa niin suosittu, että siitä alettiin käyttää nimitystä *ambrosia lainen* (ambrosianum). Alla esimerk kinä tutun adventtihymnin (vrt. virsi 16) ensimmäinen säkeistö, suomen nos on **Pekka Kivekkään**.

<i>Veni, redemptor gentium,</i>	<i>Käy, Lunastaja kansojen,</i>
<i>ostende partum Virginis;</i>	<i>nyt neitsyestä syntymään!</i>
<i>miretur omne saeculum:</i>	<i>Jo ihmetelkään kaikki maa:</i>
<i>taliscet</i>	<i>näin syntyy</i>
<i>partus Deum.</i>	<i>meille Jumala.</i>

Kirkon usko ja antifoninen laulutapa

300-luku oli ensimmäisten ekumee nisten konsiilien aikaa (Nikea 325, Konstantinopoli 381). Kristuksen jumaluuden kieltävä areiolainen harhaoppi kosketti kirkon uskon pe rusteita. Konsiilien määrittämä py hän Kolminaisuuden persoonien, Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen, yh denvertaisuus heijastuu monin pai koin hymniteksteissä. Ambrosius huudahtaa (Patrologia latina 16, 1007A, 34): ”Mikä onkaan mahta vampaa kuin Kolminaisuuden ylis tyst, johon koko seurakunta yhdestä suusta päivittäin osallistuu!” Idän kirkon hymnografian tapaan myös lännen kirkon hymnit ovat laulun muotoon puettua Raamattua ja kir kon uskoa. Niiden luonne on sy västi liturginen, seurakunnan juma lanpalveluselämään ankuroitua.

Itäiset vaikutteet ilmenivät myös laulutavassa. Augustinus kertoo, että Milanossa otettiin käyttöön ”kristikunnan itäisten osien tapa laulaa hymnejä ja psalmeja, jottei kansa menehtyisi huolten ikävään” (Tunnustukset, luku IX, 7). Toden näköisimmin Augustinus tarkoittaa *antifonista eli vuorokuoroista* laulu tapaa, jota sovellettiin sekä psal meihin että hymneihin. Säkeistöt laulettiin kahden ”kuoron” vuorot teluna (alternatim). **Hilkka Seppälä** kertoo tuoreessa kirjassaan *Ortodoksisen kirkkolaulun teologia* (2018), että idässä vuorokuoroisen laulutavan otti ensimmäisenä käyttöön **Ignatios Antiokialainen** (k. n. 110) ”nä kemänsä enkelinäyn seurauksena”.

Benedictus Nursialainen ja ambrosianum

Benedictus Nursialaisen (k. 547) luostarisäntö vakiinnutti jo tuolloin traditioksi muodostuneen käytän nön, minkä mukaan hymnien litur ginen paikka on *päivittäisissä rukous hetkissä*, ei messussa. Päivän mittaan hetkiä vietettiin kahdeksan. Päähet ket olivat aamu- ja iltarukous (laudes ja vesper). Kaikkiin hetkiin kuului niihin sisällöllisesti sopiva *ambrosia num*, toisin sanoen jokin Ambrosiuk sen sepittämistä hymneistä tai niiden tyyliä ja muotoa noudattavista hym neistä. Benedictus ei vielä maininnut hymnejä nimeltä, mutta eräisiin toi siin 500-luvun luostarisäntöihin kir jattiin kuhunkin hetkeen kuuluvan hymnin alkusanat.

Ambrosius sai pian seuraajia. Es panjalainen **Aurelius Prudentius** (k. 405) oli Ambrosiuksen aikalainen. Virsikirjassa on Prudentiuksen hau tausvirsi (nro 242, *Iam moesta qui esce querela*), jonka **Samppa Asunta** on kääntänyt uuteen hymnikokoe-

maan kokonaan (43 säkeistöä). Prudentiusta seurasivat **Coelius Sedulius** (k. n. 450) ja **Venantius Fortunatus** (k. n. 609). Seduliuksen jouluvirsi *A solis ortus cardine* oli edellisessä virsikirjassamme numero 13 (Oi kiitos nyt, Vapahtaja). Koko hymni (24 säkeistöä ja doksologiasäkeistö) on uudessa kokoelmassa Pekka Kivekkään suomennoksena. Fortunatuksen hymni *Vexilla regis prodeunt* on virsikirjassa nro 72. Uudessa kokoelmassa hymni on 10-säkeistöisenä Pekka Kivekkään kääntämänä.

Hymnien määrä kasvoi vuosisatojen kuluessa. Ambrosiaaninen runomitta oli edelleen hallitseva, mutta myös muita mittoja käytettiin (esimerkiksi *saffinen* mitta). Uudet kirkkovuoden juhlat tarvitsivat omat hymninsä, samoin pyhien *muistopäivät* (ns. *sanctorale*-osasto). Uudet *sääntökunnat*, joita syntyi 1000-luvun alkuvuosisatoina useita (sistersiläiset, fransiskaanit, dominikaanit, augustinolaiset), loivat osittain omat hymnitraditionsa. Trenton kirkolliskokouksen aikaan saama *Breviarium Romanum* (1568) yhdenmukaisti roomalaiskatolisen kirkon rukoushetkikäytäntöä, mutta salli myös eräitä vakiintuneita, siitä poikkeavia perinteitä (esimerkiksi milanolainen ja dominikaaninen traditio).

Nykyinen katolisen kirkon virallinen rukoushetkien kirja, *Liturgia horarum I–IV*, ilmestyi vuonna 1971 (toinen laitos 1985). Kirja sisältää klassisen hymniaineiston lisäksi kymmeniä uusia latinankielisiä hymnejä, jotka on sepittänyt benediktiinissä **Anselmo Lentini** (k. 1989).

Reformaatio ja hymnilaulu

Reformaatioissa ja vielä luterilaisen ortodoksian aikana latinankielisten

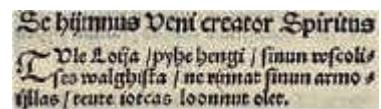
hymnien laulaminen rukoushetkissä jatkui – siitäkin huolimatta, että kansankielen käyttöön ottoa edistettiin. Luterilaiset kirkkojärjestykset (esimerkiksi *Laurentius Petrin* kirkkojärjestys, 1571) suosivat latinan kieltä ja hymnilauluperinteen jatkumista erityisesti kaupungeissa, joissa oli *latinakouluja*. Oppilaat velvoitettiin laulamaan rukoushetkissä.

Reformaatio merkitsi kuitenkin myös aivan uuden, merkittävän vaiheen alkua hymnilaululle: Raamatun ohella myös hymnejä alettiin kääntää kansankielelle. Reformaat-tori **Martti Luther** (k. 1546) oli itse viettänyt vuosia Erfurtin augustinolaisuostarissa, jossa noudatettiin Augustinuksen luostarisääntöä. Päivän rukoushetket olivat hänelle läpikotaisin tuttuja, samoin kirkkoisän musiikin teologia. **Peter Manns** (k. 1991) kirjoittaa Luther-kirjassaan: ”Kun Luther myöhemmin osasi ulkoa psalmtarin ja pitkiä jaksoja koko Raamatusta, se oli varmasti vähemmän hänen henkilökohtaisen raamatuntutkiskelunsa kuin näiden usein väheksittyjen rukoushetkien ansiota. – Halveksitut rukoushetket psalmeineen, hymneineen ja sekvensseineen ovat jättäneet selkeän kaiun uskonpuhdistajan virsiin ja liturgisiin teksteihin.”

Ensimmäisissä reformaation ajan virsikirjoissa vuodesta 1524 alkaen oli useita latinankielisten hymnien käännöksiä saksan kielelle, Lutherilta itseltään kymmenkunta, joista tunnetuin lieene jo edellä mainittu *Veni, redemptor gentium* (Nun komm, der Heiden Heiland, Evangelisches Gesangbuch, nro 4). Uutta oli sekin, että nyt hymnejä laulettiin rukoushetkien lisäksi myös messussa kansankielisten virsien rinnalla. Vuorolaulukäytäntö

(alternatim) nousi uuteen kukoistukseen, kun koulukuorot lauloivat osuutensa latinan kielellä moniäänisesti seurakunnan veisatessa yksiaäänisesti saksaksi. Uusiakin latinankielisiä hymnejä syntyi. Virsikirjan virsi 136 pohjautuu ”Saksan opettajan” **Philipp Melanchtonin** (k. 1560) Mikkelinpäivän hymniin *Dicimus grates tibi*. Uudessa hymnikokoelmassa hymni on Pekka Kivekkään suomentamana (Nyt, kaiken Luoja, kiitoksen, 11 säkeistöä). Latinan harrastus oli niin suosittua, että jopa saksankielisiä virsiä käännettiin latinaksi.

Lutherin oppilaan **Mikael Agricolan** (k. 1557) arvostus perinteisiä rukoushetkiä kohtaan käy ilmi monista hänen kirjoituksistaan. Rukouskirjaansa (1544) Agricola loi aineistoa rukoushetkien viettoon. Alla on esimerkki **Hrabanus Mauruksen** (k. 856) helluntaihymnin *Veni, creator Spiritus* (virsi 111) ensimmäisen säkeistön suomennoksesta. Oikealla palstalla on Sampa Asunnan käännös uudessa hymnikokoelmassa.

<i>Veni, creator Spiritus,</i>	<i>Nyt Pyhä Henki,</i>
<i>mentes tuorum</i>	<i>Luojamme,</i>
<i>visita,</i>	<i>jo saavu</i>
<i>imple superna</i>	<i>omiesi luo</i>
<i>gratia,</i>	<i>ja täytä taivaan</i>
<i>quae tu creasti,</i>	<i>armolla</i>
<i>pectora.</i>	<i>sydämet, jotka</i>
	<i>itse loit.</i>

Suomalaisissa virsikirjoissa on **Jacobus Finnon** kirjasta (1583) al-

kaen ollut lukuisia keskiaikaisia hymnejä äidinkieleemme käännettyinä, joskus sekä latinaksi että suomeksi. Esimerkiksi edellä mainittu Prudentiuksen hautausvirsi *Iam moesta quiesce querela* (virsi 242) oli Vanhassa virsikirjassa (1701) molemmilla kielillä. Nykyisessä virsikirjassamme hymnejä on runsaat kolmekymmentä.

Toive toteutuu

Kirjoitin 2000-luvun alussa artikkelin rukoushetkistä Kirkkomusiikin käsikirjaan (2003). Totesin silloin hymneihin liittyen: ”Omassa virsikirjassamme on vain vähän klassisia hymnitekstejä ja hymnisävelmiä vielä vähemmän. Elävän rukoushetkikäytännön kannalta olisi toivottavaa, että keskeisimmät hymnitekstit sävelmieneen käännettäisiin suomen kielelle.”

Nyt kohta 20 vuotta sitten lausumani toive on käymässä toteen, vieläpä ylenpalttisesti. Uusi hymnikokoelma sisältää 150 latinankielistä hymniä ja sekvenssiä laulettavine käännoksineen. Kokoelman loppuun tulee liite, jossa on **Arnulf Louvainilaisen** (k. 1250) kaikki seitsemän ns. Salve-hymniä. Nämä hymnit on osoitettu ”kärsivän ja ristillä riippuvan Kristuksen jäsenille”. Tunnetuin Salve-hymneistä on **Paul Gerhardtin** (k. 1676) saksannokseen perustuva virsi 63 (Salve, caput cruentatum, O Haupt voll Blut und Wunden). Pekka Kivekäs on suomentanut liitteessä olevat Salve-hymnit erikseen sekä Louvainilaisen alkuperäisestä tekstistä että Gerhardtin saksannoksesta.

Liturginen uudistusliike innoittajana

Ranskasta 1800-luvun jälkipuolella liikkeelle lähtenyt liturginen ja kirk-

komusiikillinen uudistusliike kiinnitti erityisen huomion gregoriaanisen laulun elvyttämiseen. Ruotsissa liikkeen hedelmänä syntyi **Arthur Adellin** (k. 1962) ja **Knut Petersin** (k. 1951) toimesta kokoelma *Det svenska antifonalet I–II* (1949, 1959), joka sisältää sävelmät rukoushetkien kirjaan *Den svenska tidegårdens*. Antifonaali oli tarkoitettu erityisesti rukoushetkien vieton edistämiseen, ja se sisälsi satakunta keskiaikaista hymniä jonkin verran muokatuin gregoriaanisin sävelmin. Myös Suomen ruotsinkieliset seurakunnat käyttivät antifonaalia ahkerasti. Rukoushetki- ja hymniharrastus jatkui viime vuosisadan jälkipuolella. **Alf Härdelin** (k. 2014) julkaisi vuonna 1990 *Gloria*-nimisen kokoelman, jossa oli 160 keskiaikaista hymniä ruotsiksi pääosin gregoriaanisin sävelmin. Vuonna 1995 ilmestyi yhteiskristilliseen käyttöön suunnattu kirja ”*Tidegården. Kyrkans dagliga bönen*”. Kirjan aineisto perustui kato- lisen kirkon Liturgia horarum -julkaisuun. **Anders Ekenberg** toimitti kirjaan sävelmät.

Saksan evankelisessa kirkossa on erityisesti **Berneuchener Bewegung** kantanut huolta jumalanpalveluselämän vaalimisesta. Liikkeeseen kuuluva *Evangelische Michaelsbruderschaft* on julkaissut 1900-luvun alkupuolelta alkaen rukoushetkikirjaa (*Evangelisches Tagzeitenbuch*), jonka tuorein laitos ilmestyy ensi vuonna. Kirja on luonteeltaan ekumeeninen ja sen musiikillisesta sisällöstä vastaa katolinen, gregoriaanisen laulun asiantuntija **Godehard Joppich** (s. 1932). Kirja sisältää kymmeniä klassisia hymnejä saksankielisinä käännoksina.

Suomessa vastaavaa keskiaikaisten hymnien kansankielistä renes-

sanssia ei ole koettu – vielä. Tämä pätee erityisesti luterilaiseen kirkkoomme. Ehkä yksi syy on se, että klassinen rukoushetkiperinne, johon hymnit elimellisesti kuuluvat, on ollut aika ohut kirkossamme. Meillä on tosin keskiaikainen laulukokoelma *Piae Cantiones* (1582), jonka **Hemminki Maskulainen** (k. 1619) suomensi vuonna 1616 ja josta **Harald Andersén** (k. 2001) ja **Timo Mäkinen** (k. 2006) toimittivat käytännön tarvetta palvelevan julkaisun vuonna 1967 (facsimile 1982). Sen lauluista (cantoista) vain pieni osa on keskiaikaisia liturgisia hymnejä. Monet virsikirjoissamme olevista hymneistä taas ovat etääntyneet kauas alkuperäisistä sana- ja sävelmämüodoista. Suomen katolilaisten *Hetkipalvelus*-kirjasarjassa (I–IV, 2000–2003) on sentään muutamia kymmeniä hymnejä, joista useimmat käännettyinä, samoin *Cantemus*-laulukirjassa (2012).

Hymnityöryhmän työskentelystä

Ruotsin ja Saksan esimerkin sekä reformaation merkkipuoden (2017) innoittamana syntyi kohta viisi vuotta sitten ajatus *latinalais-suomalaisen hymnikokoelman* aikaan saamisesta. Idean isä on professori **Jouko Martikainen**. Työ alkoi joulukuussa 2014. Työryhmään kuuluvat kääntäjinä Samppa Asunta ja Pekka Kivekäs. Ryhmän puheenjohtajana toimii **Jouko Martikainen**, muut jäsenet ovat **Jorma Hannikainen**, **Anni Laato**, **Tuomo Nikkola**, **Seppo Suokunnas**, **Hilkka-Liisa Vuori**, **Osmo Vatanen** (sihteeri) ja **Tauno Väinölä**. Sävelmäjaoston muodostavat Asunta, Kivekäs, Hannikainen, Nikkola, Vatanen ja Vuori. Kokoelman aineisto on pääpiir-

teissään valmis ja sitä viimeistellään parhaillaan julkaisukuntoon. Kivekäs ja Asunta ovat kääntäneet 150 keskiaikaista latinankielistä laulua, joista hymnejä on noin 140, sekvenssejä kymmenkunta ja antifoneja muutama. Työryhmä on käynyt käännökset läpi ja antanut kääntäjille palautetta. Sävelmäryhmä on etsinyt sävelmät. Sävelmäryhmän jäsen Tuomo Nikkola on luonut uudet melodiat hymneihin, joihin alkuperäistä sävelmää ei ole saatavilla. Sävelmät kirjoitetaan sekä gregoriaanisella koraali- eli neliönuottikirjoituksella että nupein. Jos hymni on laulettavissa virsikirjassa olevalla sävelmällä, siihen viitataan hymnin yhteydessä.

Julkaistavassa kirjassa hymnin ensimmäinen säkeistö kirjoitetaan sävelmän yhteyteen, muut säkeistöt sävelmän alle. Valtaosa hymneistä mahtuu yhdelle aukeamalle (säkeistöjä on tavallisesti 3–8), jolloin vasemmalla sivulla on latinankielinen teksti neliönuotein ja oikealla suomenkielinen teksti nuppinotaatiolla. Sävelmäryhmä uskoo, että neliönuottikirjoitus ohjaa paremmin kuin moderni notaatio laulamaan tekstin- ja sisällön mukaisesti. Kokoelman alussa on muutaman kymmenen sivun mittainen johdantoluku ja lopussa on tietoja hymnien alkuperästä sekä seikkaperäiset hakemistot.

Valtaosa hymneistä liittyy sisällöllisesti pelastushistoriallisen kirkkovuoden tai vuorokauden ajan-kohtaan. Viikon arkipäiville on omat aamu- ja iltahymninsä. Kokoelmassa on myös joukko pyhien muistopäiviin (esimerkiksi Franciscus, Laurentius, Dominicus, Birgitta, Henrik, Olavi) liittyviä hymnejä. Käännöksissä on pyritty noudattamaan mahdollisimman

uskollisesti hymnin alkuperäistä asiasisältöä. Latinankielinen hymniteksti on otettu pääsääntöisesti katolisen kirkon virallisesta Liturgia horarum -kirjasta.

Turkulaiset käsikirjoitukset ja sävelmäryhmän ”löytö”

Erityisen mielenkiintoisen ja merkittävän lisäpiirteen hymnihankkeeseen on tuonut sävelmätyössä tehty ”löytö”. Työskentelyn alkuvaiheessa ajateltiin, että tekstien taivoin gregoriaanisista sävelmät otetaan katolisen kirkon virallisesta aineistosta. Sävelmien osalta kyseen tulisi siis *Liber Hymnarius* (Solesmes, 1983), joka sisältää kaikki Liturgia horarumissa teksteinä olevat hymnit. Kirjan sävelmät noudattavat benediktiinistä traditiota. Lisäksi varhaisempi benediktiininen **Antiphonale Monasticum** (1933) saattaisi olla tarpeellinen lähde.

Sävelmäryhmässä oltiin tietoisia oloissamme ainutlaatuisen laajasta reformaation vuosisadalta ja luterilaisen ortodoksian alkupuolelta peräisin olevien hymnikäsikirjoitusten olemassa olost. Näitä käsikirjoituksia on totuttu sanomaan *turkulaisiksi käsikirjoituksiksi*, koska ne edustavat Turun hiippakunnassa käytössä ollutta traditiota. Aineisto on kiinnostanut ja kiinnostaa edelleen lukuisia tutkijoita, joista mainittakoon **Toivo Haapanen, Aarno Maliniemi, Olav D. Schalin, Ingeborg Lagercrantz, Ilkka Taitto, Jyrki Knuutila, Ermo Äikää, Erkki Tuppurainen, Jorma Hannikainen, Kaisa Häkkinen, Hilikka-Liisa Vuori ja Jesse Keskiäho**. Sävelmäryhmä piti selvittämisen arvoisena, voisiko käsikirjoituksissa olevia sävelmiä hyödyntää nyt käynnissä olevassa hankkeessa. Sävelmien

löytämistä helpottivat merkittävästi Olav D. Schalinin tutkimus *Kulthistoriska studier till belysande av reformationens genomförande i Finland I* (1946) ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran (SKS) *Codices fennici* -aineisto (<https://www.codicesfennici.fi/>), johon on digitoitu keskiajan ja 1500-luvun käsikirjoituksia.

Varsin pian kävi ilmi, että *Liber Hymnarius* ja käsikirjoitusten sävelmät poikkesivat toisistaan. Mistä käsikirjoitusten sävelmät olivat peräisin? Olivatko ne mahdollisesti itsenäisiä paikallisia muodostelmia ilman tiettyä lähdettä? Toisaalta, tietyn hymnin sävelmät eri käsikirjoituksissa olivat keskenään identtisiä. Niillä siis täytyi olla yhteinen alkuperä. Sävelmäryhmä oli ennen selvittämättömän kysymyksen äärellä.

Ongelma ratkesi, kun ryhmä sai käyttöönsä *dominikaanista traditiota edustavan antifonaarin* (*Antiphonarium sacri ordinis praedicatorum*, 1933). Todettiin, että lähes poikkeuksetta kaikki käsikirjoituksissa olevat hymnisävelmät olivat identtisiä dominikaanisten hymnisävelmien kanssa. Helsingissä sijaitsevan dominikaanisen kulttuurikeskuksen *Studium Catholicum*in kautta sävelmäryhmä sai haltuunsa tuoreen dominikaanisten hymnien kirjan (*Hymnarium O. P.*, 2013). Kirjan lopussa on sävelmäliite, joka sisältää kaikki 68 dominikaanien käyttämää hymnisävelmää. Ongelman ratkettua oli helppo tehdä päätös, että sävelmävalintoja tehtäessä turkulaisten käsikirjoitusten sävelmämuodoilla on etusija *Liber Hymnarius*in sävelmämuotoihin nähden.

Esimerkkinä turkulaisten käsikirjoitusten sävelmistä on alla Ambrosiuksen hymni *Deus, creator omnium*.

Reformaation vuosisadan lopulta olevan *Libellus musicus* -nimisen käsikirjoituksen sävelmämuoto on täsmälleen sama kuin ensimmäisessä dominikaanisessa antifonaarissa (1256). Hymnitekstiin liittyy kirkkoisä Augustinuksen muisto äitinsä Monican kuoleman tuottamasta murheesta (Tunnustukset, luku IX, 12): "Asetuin nukkumaan, ja kun heräsin, tunsin tuskani melkoisesti lieventyneen. Makasin vuoteessani yksin ja muistelin Ambrosiuksesi tosia säkeitä: Deus, creator omnium – –. Siitä hetkestä alkaen aloin muistaa äitiäni samoin tuntein kuin ennenkin, hänen uskoaan ja luotamustaan Jumalaan." Hymni voidaan laulaa myös esimerkiksi virren 551 sävelmällä. Käännös on Samppa Asunnan.

2. Levolla ruumiin rauhoitat.
Se siitä työhön voimaa saa.
Väsynyt mieli jaksaa taas
pois turhat murheet karkottaa.

3. Päivästä tästä kiitämme.
Myös yöllä meitä varjele,
pois pyyhi syylisyytemme.
Nyt kuule ehtoovirtemme.

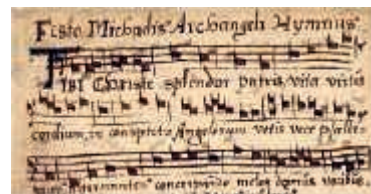
4. Sinulle kaiku laulumme,
sinulle rukouksemme.
Sinua yksin etsimme
ja rakastamme, palvomme.

Vaikka Turun hiippakunta kuului Uppsalan kirkkoprovinsiin, se poikkesi siitä liturgiselta traditioltaan omaksuttuaan *dominikaanisen liturgian*. Turkuun oli jo vuonna 1249 perustettu dominikaaninen Pyhän Olavin konventti. Suomen dominikaanisen tradition eräänlainen huipentuma oli dominikaaninen messukirja, *Missale Aboense* (1488, facsimilet 1971, 1988). Omaa rukoushetkikirjaa, breviariumia, Turun hiippakunnalla ei ollut, mutta se käytti Nürnbergissä vuonna 1485 painettu dominikaanista breviariumia, jossa rukoushetkiin kuuluvat hymnit tekstit olivat.

Dominikaanien liturgiselle perinteelle on ominaista pitäytyminen sääntökunnan perustamisen aikoihin 1200-luvulla luotuun liturgiseen aineistoon. Rukoushetkikäytännön ja siis myös hymnien lähteenä on niin sanottu *codex Humberti*, Humbertuksen koodeksi vuodelta 1256. Koodeksiin sisältyvässä antifonaarissa on sekä tekstit että sävelmät dominikaanisen tradition mukaisiin hymneihin. Aineistoa on täydennetty myöhemmin ainoastaan uusien juhlien ja muistopäivien osalta. Esimerkiksi dominikaani Tuomas Akvinolainen (k. 1274) loi hymnejä ja sekvenssin uuteen Kristuksen ruumiin juhlaan (Corpus Christi). Juhlan hymni *Sacris sollemniis* (Nyt ilo täyttäköön yhteisen juhlamme, suomenkos Samppa Asunnan) sisältää tunnetun *Panis angelicus* -säkeistön.

Turun uskollista pitäytymistä dominikaanisiin juuriin osoittaa sekin, että Schalinin luetteloiden käsikirjoitushymnien joukkoon kuuluvat kaikki 40 Humbertuksen koodeksissa olevaa kirkkovuosisävelmää. Nämä

hymnit ja niiden käännökset sisältyvät myös uuteen hymnikokoelmaan ja muodostavat sen ytimen.

Mikkelinpäivän hymni "Tibi, Christe, splendor Patris" Tammelan käsikirjoituksessa.

Ikinuoret hymnit

Latinalais-suomalaisen hymnikirjan valmisteluryhmä toivoo, että kokoelma olisi iloksi ja rakennukseksi kirkkomme kanttoreille ja papeille, kuoroille ja seurakuntalaisille. Kirjan runsas *de tempore* -aineisto täydentää merkittäväällä tavalla kirkkovuoden pyhiin tarjolla olevaa lauluaineistoa. Hymnisävelmissä soi gregoriaanisten melodoiden ikaikainen kauneus ja lohdutus. Valtaosa hymneistä voidaan laulaa myös jollakin tutulla virsisävelmällä. Mahdollisuudet vuorottelu- eli alternatim-käytäntöön ovat moninaiset. Hymnien sanoitukset tuovat raikkaan tuulahduksen kristillisen uskon varhaisilta ajoilta.

Vaikka hymnien sanoilla ja sävelmillä on ikää, niihin sopii luonnehdinta "ikinuori". Martti Luther kirjoittaa: "Uusia lauluja ovat kaikki psalmit, kunnialliset, pyhät, hurskaat ja hengelliset laulut, vaikka ne olisivat ensimmäisen ihmisen ajoilta - niin, ne ovat vielä *novissima*: kaikkein uusimpia (WA 3, 182, 33). ✕

Verkostoista tukea työelämän epävarmuuteen

Aloitin kesän lopussa uuden työn. Noin kuusi vuotta täysipäiväisesti työelämässä olleena teen ensimmäistä kertaa työtä tois-
taiseksi voimassa olevalla työsopimuksella. Työn tekemisen arjessa ei moni asia muutu, mutta vakituinen työ antaa vapauden suunnitella elämä käynnissä olevaa patkää pidemmälle. Tiedän voinko neuvotella työnantajani kanssa esimerkiksi palkattomasta vapaasta kaveriporukan ensi kesän mökkireissua varten ja voin hakea koulutukseen, jossa edellytetään työsuhdetta pitkän koulutuksen ajalta.

Määräaikainen työ vaikuttaa tutkimusten mukaan palkka-kehitykseen pitkällä aikavälillä. Silpputyötä tekeväälle huoli tulevaisuudesta, seuraavasta patkasta ja työtilanteesta häilyvät

jatkuvasti takaraivossa ja kuormittavat huomaamatta. Työntekijä on huonossa neuvotteluasemassa työsuhde-eduistaan tai palkastaan, kun lähtökohtana on epävarmuus työn jatkumisesta ylipäänsä. Työyhteisöissä on niitäkin, joissa työntekijät ovat kovin erilaisessa asemassa keskenään: Vakkarit saattavat saada kattavamman työterveyshuollon tai etuoikeuden osallistua koulutuksiin. Määräaikaisten on todistettava osaamisensa ja varmisteltava työnsä jatkumista, vaikka moni

patkätöntekijä on työssään pidempään kuin vakituisella sopimuksella naapuripöydässä istuva työkaverinsa. Minulle onkin ollut tärkeää jutella samassa tilanteessa olevien ihmisten kanssa ja purkaa työuran rakentamiseen liittyviä paineita ja epävarmuuksia.

Verkostojen merkitys kasvaa etenkin silloin, kun työyhteisö vaihtuu usein tai ei tarjoa mahdollisuuksia oman osaamisen kehittämiseksi. Toivon, että Teologiliitto voi tarjota kotipesän, jossa jäsenet pääsevät kehittämään osaamistaan ja kokoontumaan yh-

teen. Uutena palveluna liitto tarjoaa tukea jäsenilleen esimerkiksi avoimen opintopiirin tai ryhmän perustamiseen. Tavoitteena voi olla esimerkiksi palvelumuotoilun metodien opettelu, intersektionaalisen nuorisotyön kehittäminen tai

Verkostojen merkitys kasvaa etenkin silloin, kun työyhteisö vaihtuu usein.

silpputyössä olevien moniosaajateologien vertaistuki.

Teologiliiton jäsen: Jos haluat perustaa esimerkiksi avoimen opintopiirin, ole yhteydessä asiantuntija Vesa Engströmiin (vesa.engstrom@akiliitot.fi). Liitto tarjoaa pientä taloudellista tukea esimerkiksi puhujapalkkioihin tai tarjoiluihin. Tapaamisten on oltava avoimia liiton jäsenille ja niitä markkinoidaan esimerkiksi somessa. Syksyn aikana alkavat mm. järjestöteologien tapaamiset. ✕

Christian Congregational Music – Local and global perspectives

Kohtaamisia konferenssissa

Heinä-elokuun vaihteessa järjestetty Christian Congregational Music -konferenssi Englannissa mahdollisti eri suunnista, taustoista ja ajattelutavoista tulevien kirkkomusiikkiin liittyvän tutkimuksen tekijöiden kohtaamisen.

SIRKKU RINTAMÄKI, TEKSTI JA KUVAT

KANTTORI, KANNELMÄEN SEURAKUNTA

Joka toinen vuosi järjestettävä Christian Congregational Music -konferenssi pidettiin Oxfordin lähellä sijaitsevassa Ripon College Cuddesdonissa 30.7.–2.8.2019. Tämänkertainen konferenssi oli järjestyksessään viides ja kokosi noin 90 osanottajaa 16 eri maasta, kaikista maanosista. Konferenssin ohjelma koostui valinnaisista workshoppeista, paneelikeskusteluista ja esitelmistä, joiden aiheet liittyivät seurakunnallisen musiikkielämän nykypäivän ilmiöihin ja historiaan eri puolilla maailmaa. Konferenssin arvot, internationality, (kansainvälisyys) interdisciplinarity (tieteiden välisyys, monitieteisyys) ja inclusiveness (mukaan kutsuvuus, syliin sulkevuus), näkyivät muun muassa siinä, että mukana oli

niin akateemisista taustoista tulevia tutkijoita kuin käytännön asiantuntijoita, jotka edustivat erilaisia katsomuksia.

Suomesta oli tänä vuonna mukana viisi osanottajaa: tohtorikoulutettavat **Jan Hellberg** Åbo Akademista sekä **Samuli Korkalainen**, **Leena Lampinen** ja **Sirkku Rintamäki** Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta sekä ortodoksisen kirkkomusiikin professori, yliopistotutkija **Maria Takala-Roszczenko** Itä-Suomen yliopistosta.

Kauniin maaseudun keskellä sijaitseva teologian opetukseen keskittyvä Ripon College tarjosi mainiot puitteet kohtaamisille, vilkaille keskusteluille ja verkostoitumiseen yli maanosien sekä kirkkokuntien rajojen. Konferenssin alaotsikko on ”Local and global

perspectives”, paikalliset ja globaalit näkökulmat. Musiikki luo siltoja ja yhdistää yli kirkkokuntien ja maiden välisten rajojen, mutta voi myös erottaa ja luoda muureja.

Pyhä musiikki?

Ohjelmassa oli kristillisten kirkkojen musiikin lisäksi myös muiden uskontokuntien sakraalimusiikin esittelyä – **Sahil Warsin** ja **Abigail Woodin** yhteisworkshopissa päästiin kokeilemaan sekä mystiikkaa korostavan islamilaisuuden suufilaisen haaran että hasidi-juutalaisen tradition yhteislaulua ja tanssia. Warsi ja Wood kysyivät, mikä tekee tietyistä musiikista pyhää. Yksi vastaus oli musiikin erityinen intensiteetti, jopa ekstaattisuus. Sakraalissa musiikissa on heidän näkemyksensä mukaan eri-

Konferenssin avajaiset Niall McLaughlinin suunnittelemassa Edward King -kappelissa.

Christ Church Collegen dekaanin asuntoon kuuluva "Liisa Ihmemaassa" -puutarha.

tyistä emotionaalista voimaa ja kehoallisuuden ulottuvuus – "Jumala puhalttaa ihmiseen Henkensä, joka tanssii kehossa fyysisessä muodossa".

Kehoallisuus oli ylipäänsä teema, joka nousi esiin monessa esitelmässä; suofilaisen ja juutalaisen ajattelun lisäksi erityisesti latinalais- sekä afro-amerikkalaisesta kristillisestä musiikista puhuttaessa. Rytmien kokeminen kehossa liittyy monille kristityille tässä maailmassa syvään hengelliseen kokemukseen. Luterilaisen kirkon kasvattina havahtui jälleen siihen, miten kieleen, tekstiin ja ymmärtämiseen painottunut meidän perintemme onkaan. Kaikkiaan 59 esitelmän aihepiirit vaihtelivat nykypäivän hengel-

Sirkku Rintamäki ja Leena Lampinen testaamassa Cuddesdonin vaelluspolkuja.

GILLIAN WARSON

Ripon College Cuddesdon

Dekaani Martyn Percy esittelee Christ Church Collegea.

Musiikki luo siltoja ja yhdistää yli kirkkokuntien ja maiden välisten rajojen, mutta voi myös erottaa ja luoda muureja.

lisen lauluohjelmiston, ylistys-musiikin ja yhteislauluilmiöiden tarkastelusta seurakuntamusiikin tutkimuksen metodologioiden hahmotteluun sekä seurakuntakuorojen erityispiirteiden tutkimuksesta patriotismin ilmenemiseen kirkkomusiikissa. Mukana oli eri maiden kirkkomusiikin historiaan, musiikin valtasuhteisiin sekä identiteettiin ja sukupuoleen liittyviä aiheita

aina Suomesta Etelä-Afrikkaan, Japanista Jamaikalle.

Laulu, vieraanvaraisuus ja pyhä ventovieras

Paneelikeskusteluissa etsittiin rakentavia ja innostavia tapoja keskustella sakraalimusiikkiin liittyvistä käytännöistä, yhteneväisyyksistä ja eroavaisuuksista eri uskontokuntia ja näkemyksiä edus-

tavien kesken sekä tarkasteltiin Atlantin molemminpuolista seurakuntamusiikkia afrikkalaistaustaisten ihmisten luomien käytänteiden ja vaikutteiden, ns. *Black Atlantic* -konseptin valossa (Paul Gilroy 1993).

Kuusi keynote -esitelmää tarjosivat laajan ja korkeatasoisen kattauksen kirkkomusiikin tutkimuksesta niin etnomusikologisista, teologisista kuin musikologisista näkökulmista. Kenialaistaustainen Georgian (USA) yliopiston musiikin professori **Jean Ngoya Kidula** kysyi ”mitä kieltä Jumala puhuu?” ja muistutti kolonialismin perinnöstä myös hengellisissä laulukirjoissa eri puolilla maailmaa. Hän painotti eri kielten ja traditioiden arvostamista

siten, että opettelemme laulamaan toistemme kielillä käännösten asemesta.

Limerickin yliopiston professori (Arts Practice) **Helen Phelan** puhui ”kolmesta kynttilästä, jotka valaisevat kaiken pimeyden”: laulusta, vieraanvaraisuudesta ja pyhästä ventovieraasta (sacred stranger). Laululla on yhteydet vieraanvaraisuuteen mm. siten, että se lisää hyvinvointia, sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja kompromissi-orientoitunutta käyttäytymistä (Kevin J. Ford 2003). Hän siteerasi myös mm. filosofi Julia Kristevaa, jonka mukaan ”Jumala on kuollut – mutta ainoastaan Euroopassa”. Globaalissa kuvassa kirkko ja kirkkomusiikki näyttäytyvätkin varsin dynaamisina ilmiöinä, joita myös tutkitaan aktiivisesti. Eurooppalaiseen, neutraaliuteen pyrkivään tutkimusotteeseen tottunutta myös hämmästytti esimerkiksi amerikkalaisen kirkkomusiikkitutkimuksen näkyvämpi tunnustellisuus. Tutkimusta tehdään paljon konkreettisiin tarpeisiin, kuten seurakuntalaulun kehittämiseksi.

Muutos on mahdollista siellä, missä musiikki virtaa

Konferenssin ohjelmaan sisältyi vierailu Oxfordin maineikkaassa Christ Church Collegessa. Saimme tutustua muun muassa katedraaliin, kirjaston aarteisiin, puutarhaan ja *Harry Potter*-elokuivistakin tuttuun ruokasaliin. Ehtoollishartauden jälkeen dekaani **Martyn Percy** kutsui meidät collegen yhteydessä olevaan pappilaan ja sen kauniiseen puutarhaan, josta muuten Lewis Carrollin *Liisa Ihmemaassa* -kirja on saanut inspiraationsa. Martyn Percy toimii myös konferenssin järjestelytoimikunnan puheenjohtajana.

Voisiko virtaava musiikki olla yksi avain tämän päivän haasteiden edessä kamppailevalle kirkolle?

Konferenssi mahdollisti eri suunnista, taustoista ja ajattelutavoista tulevien kirkkomusiikkiin liittyvän tutkimuksen tekijöiden kohtaamisen. Heräsikin kysymys, voisiko suomalaisessa kontekstissa järjestää seminaarin, joka toisi yhteen kirkkomusiikkiin jollain lailla liittyvän tutkimuksen tekijöitä ja käytännön ammattilaisia yli tutkimusala-, yliopisto-, seurakunta- ja kirkkokuntarajojen? Erään pääesitelmöit-

sijän, amerikkalaisen professori **John Witvliet**in mukaan tutkimus muuttaa käytänteitä ja erilaiselle kirkkomusiikin tutkimukselle on nykypäivänä suuri tarve. Abigail Wood painotti astumista aika ajoin oman ”laatikon” ulkopuolelle, jotta voisi kysyä uudenlaisia kysymyksiä. Brasilialaisen tutkija **Marcell Silva Steuernagel**in sanoin ”Muutos on mahdollista siellä, missä musiikki virtaa”. Voisiko virtaava musiikki olla yksi avain tämän päivän haasteiden edessä kamppailevalle kirkolle? Miten musiikki virtaisi kirkossa ja meissä kaikissa niin, että se kutsuu, tempaa mukaansa – myös hänet, joka kokee olevansa ventovieras?

”Te ette siis enää ole vieraita ettekä muukalaisia...” (Ef. 2:19) ✕

Kirjoittaja valmistelee kirkkomusiikin taiteellista tohtorintutkintoa Taideyliopiston Sibelius-Akatemian DocMus-tohtorikoulussa.

<https://congregationalmusic.org>

Jan Hellberg, Maria Takala-Roszszenko, Samuli Korkalainen, Marcell Silva Steuernagel ja Leena Lampinen dekaanin kutsuilla.

Saman katon alle

Miten tehdä kirkkosaleista
toimivampia?

Voisiko kirkkosi olla nykyistä muunneltavampi? Miten siitä saataisiin huone, jonne tuleva kokee tilan samalla kertaa pyhänä ja kodikkaana? Miten kirkkotila voisi palvella 2000-luvun yhteisönmuodostusta? Voisivatko kirkkojen ovet olla useammin auki? Voisiko seurakunnan viikkotoiminnasta osa kokoontua kirkon katon alla? Mitä mahdollisuuksia nykytekniikka tarjoaa kirkkosalin toimivuuden parantamiseksi? Miten lapsi kokee kirkkosalin? Millaisia taloudellisia paineita kirkkorakennuksiin kohdistuu?

JUHANI HOLMA

TT, MUM, JUMALANPALVELUSELÄMÄN KOULUTTAJA, KIRKON KOULUTUSKESKUS

Monet kirkot on rakennettu aikana, jolloin lähes koko pitäjän väen tuli mahtua muuttamaan kerran vuodessa kirkkoon. Nykyään isot pitäjänkirkot täyttyvät lähinnä vain joulun aikana. Viikolla kirkot ovat pääasiassa tyhjinä. Mitä tehdä, jotta kirkon lämmittäminen on mielekästä ja miten saada sen käyttöaste suuremmaksi?

Muun muassa tällaisia kysymyksiä pohti kirkolliskouksen toimeksiannosta moniammatillinen työryhmä viime vuonna. Työskentelyn tuloksena syntyi piakkoin verkkojulkaisuna ilmestynyt raportti, jonka nimenä on Saman katon alle. Siinä Kirkkohallituksen, hiippakuntien, seurakuntien, museoviraston ja yliopiston asiantuntijat kartoittavat mahdollisuuksia tehdä kirkkosaleista toimivampia.

Kirjan otsikon mukaan saman katon alle eli kirkkosaliin voidaan joissakin tapauksissa tehdä sellaisia muutoksia, että monet seurakuntaloissa olevista toiminnoista pysty-

tään keskittää kirkkoon. Suomessa kirkkorakennukset ovat arkkitehtuuriltaan hyvin erilaisia, joten tällaiset ratkaisut eivät ole mahdollisia kaikissa kirkoissa. Mutta joissakin seurakunnissa esimerkiksi homeen vaurioittamasta seurakuntatalosta voitaisiin siirtää toiminnat kirkkoon rakennettaviin monitoimitiloihin.

Unelmien kirkkosali

Jumalanpalveluselämän kouluttajan työssäni prosessoin oppilaideni kanssa jatkuvasti kirkkotilaan liittyviä asioita. Pohdimme kirkkotilassa olemisen taitoa ja suunnittelemme

Miten kirkko
voisi olla samalla
kertaa pyhä
ja kodikas?

joskus hieman villilläkin tavalla muutoksia kirkkojen pohjapiirroksiin. Olen tähän mennessä toteuttanut yli 600 papin ja lukuisten kantoreiden kanssa työskentelyjä, joissa visioimme tulevaisuuden jumalanpalveluselämää. Siihen liittyen pohdimme uudenlaisen kirkossa olemisen tavan kirkkotiloille heittämiä haasteita. On ollut hämmästyttävää huomata, miten samanlaisia toiveita varsinkin nuoremmalla papiptolla on kirkkojen suhteen. Visioissa tulee jatkuvasti esille kysymys siitä, miten kirkko voisi olla samalla kertaa pyhä ja kodikas. Kun papit ja kanttorit piirtävät omat unelmansa tulevien vuosikymmenten kirkkosalista, on toistuvana teemana alttarin keskeisyys ja sen ympärille hyvin kodikkaalla tavalla asettunut moni-ilmeinen seurakunta. Alttari on usein piirretty keskelle kirkkoa ja seurakunta sen ympärille asettuneena mitä moninaisimmille istuimille. Istuinten moni-ilmeisyys tuo esiin saavutettavuuden ohella seurakunnan jäsenten moninaisuuden. Kaiken ikäiset ja kaikilla tavoin

toisistaan poikkeavat ihmiset ovat kokoontuneena alttarin ympärille paljon nykyistä luontevammalla tavalla.

Kirkkosali uusiksi?

Yksi este luontevalle ja turvalliselle kirkossa olemiselle ovat kirkot itsessään. Moni kirkkosali jäykkine penkkiriveineen on vieraannuttava kokemus sinne saapuvalle. Kirkon penkit otettiin vaihteittain käyttöön 1600-luvun alusta alkaen. Niiden tarkoituksena oli saada kansa istumaan hiljaa paikallaan ja säädyn mukaisessa arvojärjestyksessä. Tämä oli osa suurvallaksi kehittyvän Ruotsin kuningaskunnan yhtenäistämispolitiikkaa. Mutta onko sellainen enää ajankohtaista? Voisiko kirkoissa istua ja vaikkapa seistä tai polvistua sellaisella tavalla, joka kullekin tuntuu luontevalta? Aivan niin kuin tehtiin vielä 1500-luvulla keskiaikaisissa kirkoissamme. Voitaishiinko ainakin osa penkeistä poistaa, jotta saataisiin luontevalla tavalla raivattua tilaa lastenpaikalle, erilaisille musiikkiryhmille, pyörätuoleille, lastenvaunuille, kirkkokahvikeitille, pienille pöytäryhmille, imetyks- tai vaipanvaihtoseinäkkelelle ja niin edelleen? Ja voitaishiinko hiljaisina pyhinä kokoontua etupenkeistä raivattuun kirkon etuosaan, jossa noin 30 hengen kirkkokansa voisi olla 1 500 hengen kirkkosalissa irtotuoleillaan paremmin läsnä toisilleen? Tai voitaishiinko ristikirkon sivusakaroihin tai lehtereiden alle rakentaa tiloja pienryhmien kokoontumista varten?

JUHANI HOLMA

Etelä-Ruotsissa sijaitsevaan Hidingen kirkkoon on tehty lehterin alle ja sen etupuolelle varsin toimivat ja kirkkosalin interiooriin sopivat kokoontumistilat. Hidingessä kanttorille tehtiin lehteriltä portaat, joita pitkin hän pääsee joustavasti urkujen äärestä kirkon etuosassa olevan pianon luokse.

Silloin vähällä käytöllä olevasta kirkosta tulisi todellinen kohtaamispaikka seitsemänä päivänä viikossa.

Kirkkotila yhteisön elävänä keskuksena

Tällä hetkellä ilmassa väreilevässä liturgisessa uudistuksessa pyritään aiempaa vapautuneempaan ja kaiken ikäisiä seurakuntalaisia osallistamaan kohtaamiseen messussa. Tässä pyrkimyksessä lähdetään siitä, että vapautuminen kodinomaisuuteen ei ole ristiriidassa pyhyiden kanssa vaan tekee pyhässä hetkessä olemisesta turvallisen kokemuksen. Jumalanpalveluselämässä on kyse siitä, että kolmiyhteinen Jumala on läsnä kokoontuvan seurakunnan keskellä. Koska seurakunta on koolla yhtei-

sönä, on tärkeää, että yksittäiset seurakuntalaiset kohtaavat syvällä tavalla myös toinen toisensa Jumalan läsnäolossa. Sitä kohtaamista voidaan auttaa esimerkiksi laittamalla kirkkoon muunneltava kalustus, jonka avulla erilaiset jumalanpalvelustilanteet voidaan rakentaa mahdollisimman luontevalla tavalla. Kirkkotilan toimivuus yhteisön elävänä keskuksena edellyttää tänä päivänä uudenlaista ajattelua, sillä 2020-luvun sosiaaliset, liturgiset ja musiikilliset muutokset asettavat haasteita yhtenäiskulttuurin kirkkoarkkitehtuurille. Tarttuksamme niihin haasteisiin. Myös viranomaiset ovat aiempaa myöteämielisempiä kirkon käyttöästä ja toimivuutta parantaville muutoksille. Periaatteena on, että ”parasta rakennussuojelua on käyttö”. ✕

Syksyn paras elämäntapamuutos: jauha vähemmän paskaa

Kenellekään ei liene uutinen, että työelämä on täynnä puhetta, joka ei tarkoita yhtään mitään. Organisaatio toisensa perään toittottaa omaa visiotaan ja toimintaansa identtisin termein, jotka eivät kuitenkaan konkreettisesti kuvaile sitä, mitä päivittäinen työ on ja millaiseen lopputulokseen se johtaa. Hätkähdyttävää on se, ettei niiden ole tarkoituskaan kuvata mitään. Pöhinälitaniat eivät ole enää pitkään aikaan siirtäneen tietoa, vaan toimivat joko taikauskoisena toisteluna tai vaihtoehtoisesti metatasolta naureskelevan vitsin kliimaksina.

Soopaepidemiaalta ei olla välttytty silläkään puolella, jolla olisi ihan oikeitakin uskonnollisia rituaaleja suoritettava.

Suosikkiesimerkkinä kirkon hallinnollisesta ja teologisesta paskanjauhannasta tarjoaa aiheelle omistettu

Facebook-sivu *Kirkkovene*, joka on kirkollisen skenen ulkopuoliselle tarkkailijalle erinomainen safari siihen, miten merkityksen terä onnistutetaan tylsyttämään sellaisistakin ihmisen syvimpiin pelkoihin ja toiveisiin liittyvistä aiheista kuin kuolema tai seksuaalisuus. Lohtua, rauhaa tai ihan vaan Jeesusta etsiville tarjotaan usein vain retorista kikkailua, joka kyllä nostaa puhujan käyttämien minuuttien määrää, mutta ei tuo kuulijan tilanteeseen mitään hyödyllistä.

Tietysti ammattislangille ja erikoissanastolle on oma paikkansa, teologisellekin. Tärkeä ero

näiden välillä on se, että siinä missä alan jargon mahdollistaa yleiskieltä tarkemman ilmaisen, paskapuheelle asiasisältö on toissijaista. Soopa ei ole olemassa viestin välittämistä varten. Tosiasiat vaihtuvat tyhjiin muoti-ilmaisiin silloin, kun tarkoituksena on pönkittää omaa tai organisaation asemaa tai vaikkapa vain saada aikaa kulumaan. Silloin, kun päätös on totuutta tärkeämpää.

Puppulauseet tempaavat mukaansa salakavalasti. On huumavaa tuntea olevansa suoranainen nero, kun onnistuu kehystämään yhden tekevät sattumat upeiksi käännekohtiksi

monitavuihin (mutta merkityksettömien) sanojen ketjulla. Pitkät, inspiroiviksi tarkoitetut tarinat syntyvät kuin itsestään, kunhan hienolta kuulostavia ilmaisuja on lauseessa tarpeeksi monta.

Nimenomaan tässä on soopan suuri on-

gelma: kuulijalle jää lopulta luu käteen, kun puhujan tärkeily menee merkitysten jakamisen edelle.

Karmeinta, mitä keskittymiskykyä hallinnasta sisältömelun kanssa taistelevalla lähimmäiselle voi tehdä, on melun voimistaminen turhanpäiväisellä puheella. Siispa kiusallinen hiljaisuuskin on todennäköisesti paskanjauhantaa parempi vaihtoehto. ✕

Inspiraationa ja lähteenä käytetty Andre Spicérin kirjaa Paskanjauhantabisnes (niin & näin, 2018).

Kuulijalle jää lopulta
luu käteen, kun
puhujan tärkeily
menee merkitysten
jakamisen edelle.

Miten koskaan voin jäädä eläkkeelle näin hienosta työstä?

Näin ajattelin pienessä paniikissa vielä vuotta paria aikaisemmin, ennen kuin eläkeasiat olivat ajan-kohtaisia.

Mutta aika myös kypsytti. Kun samoihin aikoihin omasta työyhteisöstä jäi eläkkeelle useampikin pitkäaikainen työtoveri, samaan "aaltoon" oli helpompi heittäytyä. Ja kun oli lapsenlapsia ja uusi tulossa, arvelin, että mummoa tarvittaisiin aikaisempaa enemmän. Ja vielä kun edelleen samoihin aikoihin vuotta vanhempi veljeni sairastui syöpään, kävi läpi raskaita hoitoja ja ehti kuollakin, jouduin itsekin enemmän miettimään, entä jos... tässä onkin jo kaikki?

Joka tapauksessa tein ratkaisun, että heti vuosien riitettyä täyteen eläkeikään haen eläkkeelle jäämistä. Ja kun sen ratkaisun olin tehnyt ja ratkaisuni myös konkreettisesti aikatauluttanut, eläkkeelle pääsyähän alkoi ihan odottaa!

Nyt eläkkeellä oloa on takana reilut kaksi vuotta. Siis – miten olen tullut toimeen ilman "hienoa työtäni"?

En varmaan vielä ole erityisesti halunnut tai osannut "asettua aloilleni" eläkeläisenä olemaan. Enkä ole myöskään vielä suurem-

min joutunut luopumaan siitä, minkä papin työssäni koin hienoimmaksi: perustyön toimituksineen, sielunhoitoineen, erilaisine ihmisten rinnalle kulkemisineen. Yhä tavallisesti useamman kerran viikossa pukeudun vähintään pantapaitaan ja menen johonkin työnluonteiseen tilanteeseen. Monet kontaktit omaan työseurakuntaan ovat säilyneet, mutta olen myös parin muun seurakunnan "keikkapappilistalla".

Eläkeläisenä saa nauttia pappina olosta ilman viran painolastia, eräällä tavalla syödä rusinat pullasta.

Eläkeläisenä saa nauttia pappina olosta ilman viran painolastia, eräällä tavalla "syödä rusinat pullasta". En todellakaan kaipaa työkokouksia, strategioiden miettimisiä ja tehdyn työn raportointeja ja tilastointeja (tsemppiä vaan kaikille, jotka niissä ahertavat!). Mutta muuten pappina mielelläni palvelen.

Jos aikaa annetaan, tämänkin eläkepapin tunnelmat ja mietteet ajan kanssa varmaan muuttuvat. Sitten kun terveydestä on suurempaa huolta ja kaikkiaan joutuu paljonkin hyljentämään ja luopumaan... Mutta säilyisi silloinkin kiitollisuus, että on saanut olla niin hienossa työssä! ✕

Kirjoittaja jäi eläkkeelle Kannelmäen seurakunnan kappalaisen virasta helmikuussa 2017.

Atlantin ylitys

opetti Heikki Luodolle työstä ja elämästä

Laivalla työtä tehdään kolmessa vuorossa. Työtehtävät ovat selkeitä ja rytmittyvät tasaisesti: ohjaat, teet ruokaa tai siivoat. Useimmiten nukut. Asiantuntijatyössä työtehtävät lomittuvat ja ovat abstraktimpia. Purjehdus Antigualta Atlantin yli Ranskaan opetti **Heikki Luodolle** yhtä ja toista niin työstä kuin elämästäkin.

ILARI HUHTASALO, TEKSTI JA KUVAT

JÄRJESTÖKOORDINAATTORI, KIRKON AKATEEMISET AKI R.Y.

Vuoden 2019 huhtikuussa Luoto sai mahdollisuuden toteuttaa pitkäaikaisen unelmansa: ylittää Atlantin valtameri. Purjehdusta harrastava Luoto tarttui tilaisuuteen ja sai kuuden viikon varoitusajalla valmisteltua asiansa purjehdusta varten. ”Arvostan työelämässä va-

pautta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan työhön. Oli upeaa myös huomata, että minulla oli työyhteisö, joka tuki päätöstä”, Luoto sanoo.

Keväällä Luoto työskenteli nuorten mielenterveysseura Yeesi ry:n toiminnanjohtajana. Luodon aloittaessa vuonna 2015, järjestön ra-

hoitus oli katkolla, kun silloinen hanke oli tullut päätökseensä. Luodon aikana järjestön henkilöstö kasvoi kahdesta työntekijästä kahdeksaan. Nyt takana on neljä vuotta kovaa työtä. Luoto jättää taakseen hyvinvoivan mielenterveysjärjestön ja siirtyy Suomen lukiolaisten liiton pääsihteeriksi.

Purjehdus tarjosi Luodolle mahdollisuuden ottaa etäisyyttä työhönsä. ”Olin tehnyt aika paljon työtä vuosien aikana. Oli hienoa huomata, ettei mikään romahtanut, vaikka en ollut itse paikalla”, Luoto toteaa.

Erossa työasioista, läheisistä ja internetistä

Huhtikuun alussa Luoto istui lentokoneessa matkalla Antigualle. Matkaseura oli ennestään tuntematonta. Ensimmäisen matkaseurueen jäsenen Luoto tapasi lentokentällä, loput olivat jo määränpäässä valmistelemassa venettä.

Kyseinen *S/Y Lintu*-niminen vene on muuten sama, jonka **Hjalles Harkimon** kipparoima valtamerimatka kuvattiin Atlantin yli -tositv-ohjelmassa. Purjeverene oli jäänyt tv-sarjan kuvausten jälkeen Kariibialle kisoihin, ja nyt se piti tuoda takaisin kotiin.

Miehistöä siirtopurjehdukselle rekrytoitiin tuttuja ja sosiaalisen median kautta, muun muassa Hyvien Tyyppien Gastipörssi-FB-ryhmässä. Luoto kuuli asiasta työpaikallaan naapuritoimiston väeltä. Lopulta miehistöksi valikoitui seitsemän henkilöä. Yksi jäi Azoreilla kyydistä ja Luoto lensi kotiin Ranskasta.

Purjehdukselle irtautuminen ei sujunut itsestään. ”Työasiat pohdittivat paljon alkumatkasta. Ajatus karkaili. Pois ei päässyt, ja joka suuntaan oli valtamerta tuhansia merimaileja”, Luoto kuvaa.

”Puhelinta en kaivannut, oli helpottavaa olla ilman somea, internettiä ja sähköpostia. Sitten huomasi, että tarvitsee yhteydenpitoa lähimmäisiin”, Luoto kertoo. Satteliittiyhteydellä toimivan internet-yhteyden käyttö on niin hidasta ja kallista, että sillä lähetettiin yksittäisiä sähköposteja. Sähköposteissa

”Kun tarttui ruoriin tai ylipäätään katsoi merelle, tuli tyyneys. Tässä on hyvä olla.”

läheisille kerrottiin kuulumisia purjehduksen kulusta ja kommelluksista: purjekaloista kannella yön jälkeen ja nähdyistä delfiineistä.

Purjehduksen rauhoittava rutiini

Matkan edetessä myös arjen murheet väistyivät hiljalleen. ”Jossain vaiheessa tuli ahaa-oivallus, että pystyi olemaan siinä hetkessä ja nauttimaan purjehduksesta”, Luoto kertoo. Erityisesti loppumatka Azoreilta Cherbourgijn sujui jo rentoutuneemmissa tunnelmissa.

Purjehduksen päivärytmi ja askareet hallitsivat purjehdusta. Miehistö vietti vuoroin neljä tuntia vahtivuorossa ja kahdeksan tuntia vapaalla. ”Purjehtiessa työnjaon selkeys oli kivaa vaihtelua asian tuntijatyöhön, jossa kokonaisuudet ovat enemmän abstrakteja”, Luoto kuvaa. Omalla vastuulla olivatkin vain omat rajatut tehtävät, ja joku muu vastasi kokonaiskuvasta. Miehistön jäsenenä Luoto pystyi havainnoimaan, miltä tuntui olla johdettavana.

Joka toinen kahdeksantuntinen kului Luodon mukaan nukkessa. Muuten vapaa-ajalla saattoi nukkumisen lisäksi seurustella tai

kuunnella musiikkia yhdessä muun miehistön kanssa. Yhteiselo muiden purjehtijoiden kanssa sujui sopuisasti. ”Ei ollut mitään ydinporukkaa siinä. Ryhmä muodostui tyhjästä. Kaikki olivat avoimia ja jeesasivat toisiaan”, Luoto arvioi.

Valtamereltä mieleen ovat jääneet tähdet. ”Valtamerellä ymmärsin, miksi tähtien perusteella on suunnistettu”, Luoto sanoo. Yövahtiin mennessä tähtitaivaan näkemiin ei kyllästynyt. Yöt olivat pitkiä ja pimeitä. Tähtitaivaan lisäksi kauniita olivat auringonlaskut ja -nousut. Näkymää eivät haitanneet maanmuodot tai rakennukset.

Myös meri itsessään rauhoitti Luotoa. ”Sen huomaa purjehtiessa edelleen. Kun tarttui ruoriin tai ylipäätään katsoi merelle, tuli tyyneys. Tässä on hyvä olla. Meri on itselle elementtinä sellainen. Huolet häviää.”

Luoto on pappi. Tämä kävi pian ilmi purjehduksen tiiviissä arjessa. Pääsiäisen lähestyessä pyydettiin Luotoa toimittamaan hartaus. Kirkkokäsikirja ja Raamattu olivat jääneet maihin, joten hartaudessa kerrattiin yhdessä pääsiäisen tapahtumia. ”Pääsiäisen sanoma kiteytyy ylösnousemukseen ja toivoon, toivoon jälleennäkemisestä”, Luoto sanoo.

Hartaus vietettiin arkivaatteissa, niiden jälkeen nautittiin Luodon mukanaan tuomia Mignon-pääsiäismunia.

Uudet tuulet vievät Lukiolaisten Liittoon

Luoto haki Lukiolaisten Liiton pääsihteerin paikkaa Azoreilta. Puoliso ilmoitti haastatteluihin pääsystä, ja haastatteluaika sovittiin sähköpostitse. Luoto ajattelee, että nuorisjärjestöissä työskennellessä 3–5 vuotta on sopiva jakso. Vaikka hän ei ollut ajatellut vaihtavansa työ-

Purjehdus tarjosi Heikki Luodolle mahdollisuuden ottaa etäisyyttä työhönsä. Hän kertoo, että oli tehnyt paljon työtä viime vuosien aikana, ja oli hienoa huomata, ettei mikään romahtanut, vaikka ei itse ollut paikalla.

paikkaa näin nopeasti matkansa jälkeen, katsoo hän tähtien olleen nyt sopivassa linjassa.

”Lähdin myös osin siksi, ettei järjestöstä tulisi liikaa minun näköiseni”, Luodon mukaan uusi toiminnanjohtaja tuo organisaatiolle ikään

kuin uudet silmälasit, eivätkä organisaation käytännöt pääse muodostumaan liialti yhden henkilön näköisiksi.

Luodosta oli myös arvokasta nähdä, että paljolti hänen rakentamansa organisaatio toimi hänen

poissaolonsa aikana. ”Ei organisaatio voi turvautua yhteen henkilöön, joka tietää kaiken. Toivoisin muistavani, että vaikka työ ja jokaisen työpanos on tärkeää, niin kukaan ei ole sillä tavalla korvaamaton.” ✕

O, jurddaš go leat čoagganan

” O, jurddaš go leat čoagganan, dál bestojuvvomat...” Kaunis saamenkielinen vanha virsi soi kauniisti, kun rippikoulunuoret ja isomet kajauttivat virren Utsjoen palvelutalon salissa. Nuotti mukailee ikkunasta näkyviä tuntuireita, nousee välillä laskeakseen hitaasti venyen, kunnes nousee jälleen. Saamelaiset mummot ja pappat pyyhkivät kyynelitä kuullessaan nuorten laulavan meidän omalla perinteisellä virrenveisuunotilla. Nuoret liikkutuivat katsellessaan heidän iloaan. Yhteinen kieli luo yhteenkuulumisen tunteen ja kulttuuriin kuuluvat perinteet ja tavat sitovat yhteen.

Virrenveisuulla on saamelaisessa kulttuurissa vahva perinne. Saamelaisen pappi Antti Kähkösen (saamelaisten pappina vuosina 1990-2000) mukaan joiku on ollut saamelaisuutta säilyttävä tekijä, kun joikuperinteen pohjalta on syntynyt saamelainen hengellinen musiikki. (Faravid 1989). Valtakulttuuriin kuuluneet Jumalan sanan julistajat kertoivat joiun liittyvän niin kutsuttuun suruttomaan elämään, mutta joiulle ominainen tapa tuottaa ääniä säilyi ja siirtyi virrenveisuuseen. Virrenveisuunotit tulevat ikään kuin tunturien ja ympäröivän luonnon mukaan, venytetään. Utsjoen emeritus kirkkoherra Arto Sepäsen mukaan Tenojoki-laaksossa on joiulle ominaisia piirteitä, kun ”veisaajat liu’uttavat

lauluaan nuotista toiseen”. (Teologinen aikakauskirja 1997)

Joiku on pohjoissaamelaisten omaa perinnettä, niin kuin inarin- ja kolttasaamelaisilla on molemmilla omansa. Jokaisella kulttuurilla on omat perinteensä, jokaisella kulttuurilla omat laulunsa, laulutapansa ja kielsensä. Näin on myös kirkossa, jumalanpalveluselämissä ja konserteissa. Jumala on antanut ihmisille kulttuurin, kielen ja äänen. Kukaan meistä ei ole sen pyhempi kuin toinen. Ke-

vään 2019 aikana mieltä kuohutti, kun Anjalan kosken seurakunta teki päätöksen, jonka mukaan saamelainen joikaja/ muusikko ei voisi esiintyä kirkossa. Onneksi päättäjät miettivät asiaa uudelleen ja ovet aukevat.

Ensimmäinen reaktioni oli hyvin voimakas ja muutti muotoaan päivien kuluessa. Yhtäältä

suurin kipuni siirtyi siihen vaiheeseen, jossa ymmärsin, ettei kulttuuristamme tiedetä riittävästi - jossain ei juuri mitään. Monet mielikuvat liittyvät ”nunnuka lailaa” -juttuihin, joiden mukaan on rakentunut hyvin vääristynyt kuva kulttuuristamme. Toisaalta ymmärsin, että työtä on vielä paljon ja sitä kannattaa tehdä. Ymmärsin myös, että on kirkon työntekijöitä, jotka tietävät ja tekevät työtä yhteisten asioiden eteenpäin viemiseksi. Yhdessä olemme vahvoja, kulttuurista riippumatta. ✕

Joikuperinteen
pohjalta on
syntynyt
saamelainen
hengellinen
musiikki.

Leirikeskuksen *uusi elämä*

Ylä-Savon seurakuntayhtymällä oli leirikeskuksen kokoinen ongelma. Iisalmen seurakunnassa sijaitseva Tuomirannan leirikeskus oli vähällä käytöllä. Toisaalla pitäjässä oli parempikin leirikeskus ja seurakuntayhtymässä lisäksi vielä muutama vastaava. Tuomiranta katsottiin niin tarpeettomaksi ja huonokuntoiseksi, että siitä oli päästävä eroon. Mutta myydäkään sitä ei voitu, koska se oli tullut Iisalmen seurakunnalle testamenttilahjoituksena, jossa oli ehtona, ettei paikkaa saa myydä. Ettei kiinteistökustannuksia enää tulisi, ainoalta vaihtoehdolta näytti se, että rakennukset puretaan ja alueelle istutetaan puita.

OSMO TURKKI, TEKSTI JA KUVAT

ROVASTI, TUOMIRANNAN ISÄNTÄ, IISALMI

Mielestäni kiinteistö oli kuitenkin vielä varsin hyväkuntoinen ja paikka kaunis. Esitin Iisalmen vammaisneuvostossa, että kysyttäisiin paikkaa vammaisyhdistysten yhteiseen käyttöön. Iisalmissa on yli 20 vammaisyhdistystä, joille pitkään oli etsitty sopivaa kokoontumispaikkaa. Tuomiranta sijaitsi vain seitsemän kilometrin päässä Iisalmen keskustasta. Seurakuntayhtymä tarttui vammaisneuvoston esitykseen ja mukaan lähti vammaisyhdistysten lisäksi myös nuoriso- ja liikuntajärjestöjä. Toukokuussa 2015 perus-

tettiin vammais-, nuoriso- ja liikuntayhdistysten yhteisjärjestö Vanuliry. Syyskuussa 2015 se teki seurakuntayhtymän kanssa vuokrasopimuksen Tuomirannasta 10 vuodeksi. Käynnistettiin talkoovoimin ja avustusten turvin projekti ”Tuomirantaan täyttää toimintaa”.

Leirikeskuksen käyttäjäkunta laajenee

Tuomirannan alueen oli Iisalmen seurakunnalle testamentannut legendaarinen pyhäkoulunopettaja ja Peltosalmen maatalousoppilaitoksen johtajatar **Aini Lagus**. Monet iisalmelaiset muistelevat yhä lämmöllä Aini Laguksen sydämellistä

persoonaa, joka teki kanssaihmiisiinsä unohtumattoman vaikutuksen. Peltosalmen maatalousoppilaitos, nykyään tuttavallisemmin Pemo, sijaitsee järven toisella puolella, melkein Tuomirannan aluetta vastapäätä Iisalimesta Kuopioon vievän vesiväylän varrella.

Seurakunta rakennutti saamalleen alueelle vuonna 1980 pienimuotoisen leirikeskuksen, johon kuului noin 30 hengen kokoon-tumiseen soveltuva päärakennus, rantasauna ja piha-aitta. Tontti oli runsaan hehtaarin kokoinen ja rantaviivaa oli reilu sata metriä. Tuomirannassa järjestettiin vuosikymmenien ajan monenlaisia

seurakunnallisia tapahtumia ja leirejä.

Kesällä Vanuli ry:n kanssa tehty vuokrasopimus takasi sen, että seurakunta voi käyttää jatkossa Tuomirannan leirikeskusta myös omien pienryhmiensä toiminnassa, mutta käyttäjäkunta laajeni huomattavasti seurakunnan kannalta tärkeiden ryhmien kuten vammaisten, nuorison ja partion sekä liikuntayhdistysten suuntaan. Osa peruskuluista jäi seurakuntayhtymän vastuulle, mutta toisaalta henkilöstökuluja ei enää tullut. Vanuli ry maksoi leirikeskuksesta pientä vuosivuokraa, piti paikan kunnossa ja toiminnassa. Kaikki hyötyivät.

Tavoitteena esteetön ympäristö

Vanuli ry otti tavoitteekseen tehdä Tuomirannasta uuteen käyttötarkoitukseen sopivan, esteettömän ja mahdollisimman monipuolisen tukikohdan niin virkistystapahtumille kuin kokouksille. Ensimmäiseksi kuitenkin varmistettiin rakennusten

kunto ja terveellisyys. 1980 rakennetun päärakennuksen katto purettiin. Saatiin todeta, että eristysvillat olivat terveet ja kuivat. Ympärivuotisen käytön mahdollistamiseksi lisättiin eristystä ja rakennettiin uusi katto.

Päärakennus varustettiin invaliiskalla ja sisälle tehtiin esteetön inva-wc. Aiemmin oli käytetty piha-aitassa olleita kahta perinteistä "puuceeta". Keittiö uusittiin kokonaan ja tupaan laitettiin takkakamiina. Jääkaappi-pakastin, hella, erilaiset keittimet, mikro- ja astianpesukone antavat mahdollisuuksia monipuolisiin tarjoiluvaihtoehtoihin. Pihan grillikatos grilleineen ja muurinpohjapannuineen laajentavat herkkutelmämahdollisuuksia. Astiastot ja muut ruokailuvälineet riittävät hyvin 30–40 hengen ryhmille.

Kiinteistö liitettiin viemäriverkostoon, jota sattumoisin rakennettiin samaan aikaan alueelle. Vanha tunnelmallinen rantasauna sai uuden lattian ja sen harmaille vesille rakennettiin imeytysalue. Alas ran-

Tuomirannan talkoiden ensimmäinen vaihe alkamassa kesällä 2016. Vanha, sinänsä hyväkuntoinen katto purettiin, lämpöeristystä lisättiin ja rakennettiin uusi katto. Ahkerat ja toimeliaat talkoolaiset vauhdissa.

Eräs Vanuli ry:n jäsenyhdistyksistä viettämässä kesäpäivää Tuomirannassa.

nan nuotiopaikalle ja uimarannalle tehtiin esteetön, itsenäiseen pyörätuolikäyttöön soveltuva invapolku. Sen tieltä jouduttiin kaatamaan mm. kolme mahtavaa lehtikuusta, mitä jotkut surviving. Yhden sellaisen sisästä puutaiteilija **Erkki Rytkönen** yhdessä ahkeran talkoolaisen **Reino Laajalahden** kanssa kaivoivat esiin karhuveistoksen, jonka nimeksi tuli Rukoileva karhu.

"Tuomirantaan täyttä toimintaa" -hankkeelle saatiin avustusta mm. Ylä-Savon Veturi ry:ltä (EU-rahoitusta), Olvi Säätöiltä ja paikallisen Invalidi-yhdistyksen kautta Invalidiliitolta. Ensi vaiheen kustannusarvio oli n. 70 000 euroa, johon sisältyi vahva talkootyöpanos. Yli 60 eri henkilöä oli talkoissa, talkootunteja kertyi parisen tuhatta. Talkoolaiset olivat pääsääntöisesti jäsenyhdistysten väkeä. Talousarviossa pysyttiin ja tämä osuus urakasta saatiin valmiiksi syksyyn 2017 mennessä. Talkootöiden lomassa paikkaa käytettiin jo yhdistysten kokous- ja virkistystoimintaan.

Talkoohommia

Leirikeskuksen 19 metrin vanha laiturin oli päässyt niin huonoon kuntoon, että ainoa mahdollisuus oli

Kesä 2018 ja Tuomirannan uusi laituri.

korvata se uudella. Sisupartion porukka purki laiturin kansirakenteet, ja keväällä 2017 kaivinkone kävi rantapolun rakentamisen yhteydessä vetämässä ylös vanhat lahonneet tukipilarit. Vanhaa raamatullista vetenpäällä kävelyn perinnettä vapaasti mukaillen kaivinkoneen kuski ajeli sulamassa olevan järven rannan tuntumassa vetelemässä tolpat yksitelten pois. Hurjalta näytti, yleisö pidätteli rannalla henkeään, mutta kaikki sujui hyvin.

Talvella 2018 palasivat kaivinkoneet ja hiekkarekat jälleen Tuomirannan rantamille. Nyt jää oli jäädytetty riittävän paksuksi, yli 80 senttiseksi. Rantaan levitetyn viiran päälle levitettiin uudet rantahiekat, erityisellä porakoneella tehtiin jäähän rei'ät yli 50 pylväälle ja 22-tonninen kaivinkone kävi painamassa kymmenmetritset pylväät tukevasti paikoilleen. Laiturin

kansirakenteet, kaiteet ym. osat rakennettiin jälleen talkootyönä. Siinä samoin kuin tarvikkeiden kustantajana oli mukana kaksi iisalmelaista Lions Clubia sekä Arne Ritari- säätiön taloudellinen tuki.

Kesän 2018 alussa laituri sekä koko uusittu Tuomirannan toimintakeskus voitiin juhlallisesti vihkiä käyttöön. Ahkerasti paikkaa jälleen käytettiin. Kirjoihin tuli kesän aikana merkintä melko tarkalleen sadasta eri tilaisuudesta tai käyttäjäryhmästä. Yhteensä käyttäjiä oli ensimmäisenä kesänä pitkälti toista tuhatta. Etupäässä käyttäjinä olivat jäsenyhdistykset, joille Tuomirannan käyttö on ollut maksutonta. Huolehtivat ne Tuomirannan erilaisten taloiden lisäksi myös talon sekä ulkoalueiden kunnossapidosta, mm. ruohonleikkuusta. Tilaisuuksien vaatimista järjestelyistä aina loppu-

siivouksia myöten käyttäjät vastasivat itsenäisesti.

Tuomiranta monipuolisessa käytössä

Paikkaa vuokrataan pientä käyttökorvausta vastaan myös ulkopuolisille. Se onkin varsin suosittu syntymäpäivien sekä rippijuhlien, lakkiaisten ja jopa pienten hautajaistilaisuuksien pitopaikkana. Eri-tyisen hyvin se soveltuu lasten synttären pitopaikaksi, sillä siellä on mahdollisuudet ja välineet monenlaisiin harrastustoimintoihin. On frisbeegolfin välineitä, tikkataulua, mölkkyä, jalkapalloa, petanqueta, jne. Ja mikäpä mukavampaa kuin istua kesäiltana ongella laiturilla tai parantaa hyvässä kaveriporukassa maailmaa, nuotiolla istuen ja saunoen. Eri-tyisen kiitoksen paikka sai eräältä morsiamelta, jolle hänen ystävättärensä järjestivät viimeisenä

iltana ennen häitä ”morsiussaunan” Tuomirannan vanhassa idyllisessä saunassa.

Tuomirantaa on varustettu myös erilaisten vammaisryhmien kuntoutuksellista toimintaa varten. Kesäisin siellä on käytössä soutuveeneen ja yksipaikkaisen kajakin lisäksi parikin kaksipaikkaista kajakkia. Niissä avustettava voi istua edessä, avustaja takana, ja päästään nauttimaan vesillä liikkumisen riemusta. Myös paikallisen autismiyhdistyksen polkuvene on kesäksi sijoitettu Tuomirantaan. Näin rauhallisissa ja turvallisissa oloissa voi kukin laajentaa liikunnallisia mahdollisuuksiaan, taitojaan ja elämisen rohkeuttaan. Sellaisiin ei vammaisilla ole liian paljon mahdollisuuksia yhteiskunnassamme.

Aluetta voidaan käyttää ympäri vuotiesikin. Eräs naapureista tekee talvisin järven rantoja seuraillevan ladun etelään Lapinlahden rajalle, seitsemän kilometrin päähän Koikansaaren laavulle. Latua on kutsuttu aurinkoladuksi. Kevättalven aurinko hellii jäällä hiihtelijää käytännössä koko matkan makkarapaistopaikkaan ja takaisin. Kantavien keväthankien aikaan järven jäällä on käytettävissä lähes rajaton jalkapallokenttä, muista liikkumismahdollisuuksista puhumatta. Kesän 2019 aikana toiminnan tueksi alueelle rakennettiin – jälleen talkoovoimin – varasto- ja huoltorakennus. Tämänkin rakennusvaiheen aikana Tuomirannan käyttö on edelleen jatkunut vilkkaana.

Toiminta vapaaehtois pohjalla

Kaikki toiminta tapahtuu vapaaehtoisella pohjalla. Olen itse toiminut alusta lähtien Tuomirannan isäntänä jakaen käyttövuoroja, ottaen vastaan varauksia, järjestel-

Tuomiranta on varsin suosittu syntymäpäivien sekä rippijuhlien, lakkiaisten ja jopa pienten hautajaistilaisuuksien pitopaikkana.

Kaikki toiminta tapahtuu vapaaehtoisella pohjalla.

len talkoita, esitellen paikkoja ja katsoen perään, että kaikkia sujuu. Kaveriksi olen saanut naapurista eläkkeellä olevan rehtorin, joka on käsistään kätevä monitoimimies. Yhdessä Vanulin hallituksen kanssa hoitelemme taloutta ja teemme tulevaisuuden suunnitelmia. Jostain syystä myös Vanulin puheenjohtajan tehtävät siirtyivät minulle.

Luoja on suonut meille Tuomirantaan myös hyvät naapurit. Pohjoispuolella rantanaapurina asuu vakinaisesti muusikko, joka on lupautunut toimimaan myös leirikeskusten aluevalvojana. Toistaiseksi kaikki on sujunut niin rauhallisesti, että mitään ilkivaltaa tai muuta häiriötä ei alueella ole tapahtunut. Eteläpuolella naapurina on paikalla kesä viettävä lääkäri sairaanhoitajavaimonsa kanssa. He ovat lupautu-

neet olemaan tarvittaessa käytävissä ja osallistuvat muutenkin miellyttävästi leirikeskusten toimintaan. Meillä on siis lääkäripalvelut helpommin saatavissa kuin Iisalmen keskustassa!

Monesti olen ajatellut, kuinka seurakunnat luopuvat monenlaisista käyttökelpoisista kiinteistöistään ja usein pilkkahintaan. Pienellä panostuksella luovaan ajatteluun ja yhteistyöllä erilaisten seurakuntalaisryhmien kanssa niistä voitaisiin helposti saada ihanteellisia tukikohtia monenlaisille ihmisille palveleville toimintoille. Erityisesti tällä hetkellä ajattelen Porvoon suomalaisen seurakunnan kesäpaikkaa Karijärveä, jonka tulevaisuus on uhattuna. Aikanaan seurakuntanuorina käytimme sitä paljon ja sieltä jäi valtavasti elämää kantavia muistoja. Sellaisia paikkoja seurakunnan ei kannata hävittää. Nyt me eläkeläiset – myös ja nimenomaan seurakunnallisissa työssä olleet – voimme tehdä lähimmäisillemme, evankeliumille ja Jumalan valtakunnalle vielä monenlaisia palveluksia näissä asioissa. Samalla saisimme itsellemme mielekkään ja sisältörikkaan elämän tunnon, niin kauan kuin Luoja meille päiviä suo. ✕

Elämää kanttorilassa

Muutama vuosi sitten päädyin töiden perässä muuttamaan uusiosuurperheeni kanssa Savitaipaleelle Etelä-Karjalaan. Etsimme pitkään perheellemme sopivaa taloa ja lopulta tuli vastaan täydellinen koti. Nyt asutamme vuonna 1977 rakennettua pappilaa, missä on noin puolen hehtaarin piha – melkein kuin Nalle Puhissa – sanovat lapset. Nykyään pappila toimii luonnollisesti kanttorilana.

Lasten näkökulmasta asumismuotomme ei ehkä ole se perinteisin. Tonttimme ympärillä on muun muassa seurakuntatalo, vanhusten palvelutalo, kaksi muuta pappilaa ja vanha hautausmaa. Vaikka asumme ”keskellä kylää”, järvenrantaan on noin 300 metriä ja puut antavat kodille mukavasti suojaa. Etupihalla viistosti seisoo jyrkänä vuonna 1779 rakennettu kellotapuli, mikä nykyään toimii kirkonrakentajien museona. Meidän iloisella kolmevuotiaalla Wiljamilla ainakin riittää lääniä missä juoksennella.

Olen hyvin onnellinen siitä, että pieni poikani on kova laulamaan ja soittamaan. Olen vienyt hänet muutaman kerran kirkkoon kokeilemaan urkuja, mistä poika onkin selvästi innoissaan. Viime keväänä totesin, että nyt on oikea aika ottaa hänet ensimmäistä kertaa mukaan perhemessuun. Sain onneksi houkuteltua perheemme rippikoululaisen Wiljamille seuraneidiksi.

Tällä kertaa soitin messun virret alttarilta flyygeliä. Eniten jännitin sitä, kipittääkö poika suoraan luokseni hakemaan minua kirkonpenkkiin istumaan tai vaatiiko hän

minua soittamaan parempaa musiikkia, kuten myös on käynyt. Usein. Ja kun Wiljami osaa olla ajoittain varsin dramaattinen, millaisella volyyymilla hänet saataisiin takaisin penkkiin.

Huoleni osoittautui kuitenkin turhaksi. Ainakin osittain.

Alkuvirren ja -tervehdyksen jälkeen kuuluivat penkistä jo ensimmäiset ablodit. Tässä vaiheessa muusikkoäiti minussa oli tietenkin jo pakahtua ylpeydestä. Samat pikkukäytösten ablodit seurasivat jokaisen virren ja liturgisen melodian jälkeen. Vastausmusiikin kohdalla Wiljami oli tosin todennut siskolleen kuuluvasti: ”OU NOU, haetaan äiti äkkiä pois tuolta!” Kappalevalintani ei ollut miellyttänyt nuorta musiikkikriitikkoa.

Muuten Wiljami kuunteli kiltisti ja osallistui messuun. Olin tästä jopa hieman ihmeissäni, mutta iloitsen siitä, että pojallani on selkeästi parempi keskittymiskyky kuin äidillään.

Ehtoollisella Wiljami oli hieman hämmentynyt. Hän tulkitsi papin siunaavan käden olevan hänelle niin tuttu ”yläfemma”, ja kun tähän ei vastattu, poika piti sitten loppusiu-nauksen ajan papin kädestä kiinni. Ei tainnut Wiljami olla ainoa hämmentynyt osapuoli tässä hetkessä.

Ehtoollisen jälkeen kirkkotila olikin oiva paikka juosta isosiskoa karkuun ristiin rastiin pitkin käytäviä ja kuluttaa energiaa. Oli kuulemma ehtinyt tekemään myös muutaman ”enkelin” kirkon lattialla.

Hyvä alku kuitenkin messuilulle.

Kotiin mennessä huomasiimme, että hautausmaalla palaa kynttilöitä. Takapenkiltä kuului: ”Oho, naapuri on jättänyt valot päälle.” ✕

AJANKOHTAISTA JUURI NYT

Keskittämällä hankinnat Sacrumiin säästät rahtikuluissa ja laskujen määrässä, edullisten hintojen tuoman edun lisäksi.

Henrik Wikström

Mitä Jeesus tekisi

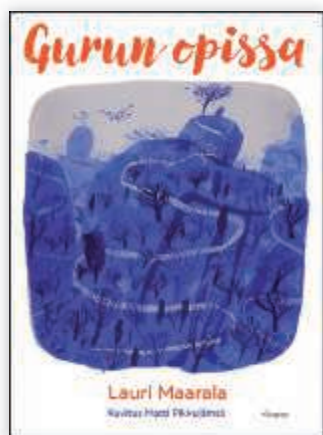
– Kirkko ja 2000-luvun kapina

Wikström näkee alkukirkon aikansa punkliikkeenä, kapinallisten ja muutosta etsivien toisinajattelijoiden yhteisönä. Hän uskoo, että kirkko voi selviytyä kriisistään, jos se ymmärtää nähdä Jeesuksen kapinallisena ja osaa haastaa itsensä muutoksiin.

26,90 (35,90)

GUMMERUS

26⁹⁰

Lauri Maarala, Matti Pikkujämsä (kuv.)

Gurun opissa

Toivoa ja inspiraatiota, kristillisen mystiikan, spiritualiteetin ja rukouksen opettajilta. Kirja tuo niin varhaisten vuosisatojen mestareiden kuin nykyajan mystikkojen elämän, opin ja harjoitukset tuoreella tavalla lukijan ulottuville. Teoksessa esitellään n. 40 hengellistä ohjaajaa eri vuosisadoilta.

19,60 (25,90)

19⁶⁰

Juhani Rekola

Kirkas mystiikka

– Kirjoituksia tieteestä, taiteesta ja teologiasta

Perimmäiset kysymyksemme ovat myös ensimmäisiä ja viimeisiä kysymyksiä. Ihminen törmää niihin, jos hän miettii elämän merkitystä. Kun ihmisen tieto lisääntyy, Jumala voi kuolla tai jäädä hämärän mystiikan marginaaliin. On kuitenkin toinenkin vaihtoehto, kirkas mystiikka, joka mahdollistaa uskon, tieteen ja taiteen vuoropuhelun.

25,50 (33,90)

ETUJALJA

25⁵⁰

Eero Junkkaala

Arkeologian aarteita

– Katsaus Israelin uusimpiin kaivauksiin
Kirjassa kerrotaan uusimmista löydöistä. Ohjeita löytöjen soveltamisesta Raamatun ymmärtämiseen ja tulkintaan sekä oman elämämme kysymyksiin. Tekstejä voi käyttää esimerkiksi hartauspuheiden tai raamattupiirikeskustelujen pohjana.

28,30 (31,60)

PERUSSANOMA

28³⁰

Kinnunen, Parviainen, Haho, Jolkkonen

Ammatillinen kosketus

– Kuinka tunnettyötä tehdään

Kunniottava, läsnäoloa viestivä kosketus voi säilyä muistissa vuosikymmeniä. Vastavasti myös huonot kokemukset jättävät syvän muistijäljen. Parhaimmillaan se palauttaa toivon ja luottamuksen kriisin keskellä. Onneksi kosketustaitoja voidaan oppia ja opettaa.

27,90 (33,90)

ETUJALJA

27⁹⁰

Laura Arikka, Heikki Arikka (toim.)

Hyvin johdettu kirkko

– Visioita, haasteita, näkökulmia

Ajatuksia, visioita ja pohdintoja johtajuudesta ja sen kehittämisestä. Kirjoittajat haastavat kirkkoa ja sen johtajia mutta katsovat samalla myönteisesti tulevaisuuteen. Millaista kirkon ja seurakuntien johtajuus on? Mitkä ovat johtamisen vahvuudet ja heikkoudet? Miten kirkkoa tulisi viedä eteenpäin?

27,90 (32,90)

ETUJALJA

27⁹⁰

KIRKON AKATEEMISET –
KYRKANS AKADEMIKER AKI R.Y.
Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimna arkisin klo 10–14. Puh. (09) 4270 1503,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset
osoitteeseen edunvalvontaa@akiliitot.fi

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund R.y.
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja,
Pappisliitto**
Ulla Ruusukallio

Sastamalan seurakunnan
vt. kirkkoherra, rovasti,
TM, KM, kirkon konsultti,
työnohjaaja STory
Puh. 050 356 6090
ulla.ruusukallio@devl.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi, kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto**
Minna Raassina

Savonlinnan seurakunnan
johtava kanttori, MuM,
Diplom-Kirchenmusikerin (A)
Puh. 044 776 8060
minna.raassina@devl.fi

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.teologiliitto.fi
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja,
Teologiliitto**
Saara Nykänen

Johtava asiantuntija,
nuorisotyö ja
kansalaistoiminta, TM
Rauhankasvatusinstituutti
Puh. 040 749 8472
saara.nykanen@gmail.com

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
pastori, TM, PsM
Puh. (09) 4270 1507
GSM. 044 744 7041
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta,
palvelussuhdeneuvonta

ASIAANTUNTIJAT

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 1501
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

AKIn opiskelijatyö,
Teologiliiton hallinto,
neuvonta opiskelijoiden
harjoittelu-, mentorointi- ja
työllistymiskysymyksissä

JÄSENPAVELUSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot,
luottamusmieskurssit

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Merja Laaksamo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1506
GSM 050 542 3664
merja.laaksamo@akiliitot.fi

Cruxin päätoimittaja,
AKIn viestintä, Pappis-
liiton hallinto ja alaosasto-
toiminta, opintomatkat,
pappien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaosastotoiminta,
kanttorien ammatilliset
asiat, palvelussuhdeneuvonta

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

LAKIMIES

Jaana Liimatainen
OTK, VT
Puh. (09) 4270 1502
GSM 044 7233 937
jaana.liimatainen@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoiminnan
koordinointi, koulutus-tehtävät
(28.2.2019–31.1.2020)

**JÄRJESTÖ-
KOORDINAATTORI**
Ilari Huhtasalo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1513
GSM 044 036 1610
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

Hallinto, jäsenpalvelut,
kokousjärjestelyt

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

TaskuTurva – vakuutusturva aina mukanasasi

Lataa ilmainen
TaskuTurva-sovellus
Google Play Kaupasta
tai App Storesta.

Kun lähdet matkalle, pakkaa Turva mukaan.
Ammattiliittosi tarjoama vakuutusturva ja reissujasi turvaava
matkavakuutuskortti kulkevat mukanasasi TaskuTurva-sovelluksen avulla.
Hyvää matkaa!

Lue lisää [turva.fi/taskuturva](https://www.turva.fi/taskuturva)